

Klasa: 800-03/12-01/01
Urbroj: 50301-09/09-13-7
Zagreb, 24. svibnja 2013.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Konačni prijedlog zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst) i članka 129. u vezi sa člankom 151. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Antu Kotromanovića, ministra obrane, Višnju Tafru, zamjenicu ministra obrane, te Sunčanu Vukelić i Zorana Drču, pomoćnike ministra obrane.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SLUŽBI U
ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE**

Zagreb, svibanj 2013.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE

I. TEMELJNE ODREDBE

Služba u Oružanim snagama

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom prvenstveno uređuje služba u Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Oružane snage), prijam, raspored na ustrojbenja mjesta, činovi i promaknuća u činove, obveze, prava i odgovornosti, izdvajanje i prestanak službe te ostala pitanja pripadnika Oružanih snaga.

(2) Služba u Oružanim snagama je obavljanje Ustavom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustav), zakonom i drugim propisima uređenih vojnih i drugih stručnih poslova koji se u Oružanim snagama obavljaju kao služenje vojnog roka, dragovoljno vojno osposobljavanje, kadetska služba, djelatna vojna služba, služba pričuvnog sastava i služba državnih službenika i namještenika.

(3) Pripadnici Oružanih snaga u smislu odredbi ovoga Zakona su vojne osobe i državni službenici i namještenici (u daljnjem tekstu: službenici i namještenici).

(4) Odredbe ovoga Zakona o djelatnim vojnim osobama primjenjuju se i na djelatne vojne osobe raspoređene na službu izvan Oružanih snaga.

Rodna ravnopravnost

Članak 2.

Izrazi u ovom Zakonu koji imaju rodno značenje i bez obzira koriste li se u muškom ili ženskom rodu odnose se jednako na muški i ženski rod.

Vojne osobe

Članak 3.

Vojne osobe su: djelatna vojna osoba, ročnik, kadet i pričuvnik.

Članak 4.

(1) Djelatne vojne osobe su:

- djelatni vojnik/mornar
- djelatni dočasnik
- djelatni časnik
- vojni specijalist.

(2) Vojnik/mornar je osoba koja je vojnom obukom osposobljena za obnašanje vojničkih dužnosti u Oružanim snagama.

(3) Dočasnik je osoba koja je vojnom obukom i izobrazbom osposobljena za obnašanje dočasničkih dužnosti u Oružanim snagama i kojoj je dodijeljen dočasnički čin.

(4) Časnik je osoba koja je civilnom te vojnom izobrazbom i vojnom obukom osposobljena za obnašanje časničkih dužnosti u Oružanim snagama i kojoj je dodijeljen časnički čin.

(5) Vojni specijalist je osoba koja posjeduje specijalizirana znanja i vještine potrebna za obnašanje vojnih dužnosti u rodovima borbene potpore, službama i strukama i koja je raspoređena na poslove određene za vojnog specijalista.

Članak 5.

(1) Ročnik je vojna osoba na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili obveznom služenju vojnog roka tijekom kojeg se vojnom obukom osposobljava za obnašanje vojničkih dužnosti u Oružanim snagama.

(2) Kadet je vojna osoba koja se na temelju ugovora sklopljenoga s Ministarstvom obrane civilnim obrazovanjem te vojnom izobrazbom i obukom osposobljava za dužnosti časnika u Oružanim snagama.

(3) Pričuvnik je osoba iz pričuvnog sastava Oružanih snaga u skladu s odredbama Zakona o obrani.

(4) Ugovorni pričuvnici su osobe koje su s Ministarstvom obrane sklopile ugovor o službi u ugovornoj pričuvi Oružanih snaga.

(5) Osobe iz stavaka 1., 3. i 4. postaju vojne osobe stupanjem u Oružane snage.

(6) Kadeti postaju vojne osobe sklapanjem ugovora o osposobljavanju iz stavka 2. ovoga članka.

Službenici i namještenici

Članak 6.

(1) Službenik je osoba koja u Oružanim snagama obavlja poslove iz djelokruga Oružanih snaga te informatičke poslove, opće i administrativne, planske, materijalno-financijske, računovodstvene i slične poslove.

(2) Namještenik je osoba koja u Oružanim snagama radi na pomoćno-tehničkim i ostalim poslovima čije je obavljanje potrebno radi pravodobnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz djelokruga Oružanih snaga.

Svečana prisega

Članak 7.

(1) Vojne osobe pri stupanju u Oružane snage daju svečanu prisegu.

(2) Jedanput dana svečana prisega vojnu osobu trajno obvezuje dok je u službi u Oružanim snagama bez obzira na moguće promjene statusa.

(3) Svečana prisega glasi: „Prisežem da ću se u obnašanju svoje dužnosti pridržavati Ustava i zakona, da ću savjesno i odgovorno izvršavati službene zapovijedi, braniti suverenitet i teritorijalnu cjelovitost Republike Hrvatske, pružati pomoć u obrani državama saveznicama te poštivati i štititi temeljna načela slobode i jednakosti.“

(4) Djelatne vojne osobe daju svečanu prisegu u pisanom obliku, što potvrđuju osobnim potpisom u očevidniku.

(5) Ročnici, kadeti i pričuvnici daju usmeno svečanu prisegu.

Dan Oružanih snaga i dani grana

Članak 8.

- (1) Dan Oružanih snaga je 28. svibnja.
- (2) Dani grana Oružanih snaga:
  - Dan Hrvatske kopnene vojske je 28. svibnja
  - Dan Hrvatske ratne mornarice je 18. rujna
  - Dan Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane je 12. prosinca.
- (3) Dane rodova, službi, struka i posebnih dijelova Oružanih snaga odlukom propisuje ministar obrane.

Opća i posebna pravila postupanja u Oružanim snagama

Članak 9.

- (1) Opća pravila postupanja u Oružanim snagama sadrže:
  - Pravilnik o službi u Oružanim snagama, kojim se uređuju pitanja unutarnje organizacije, rada, odnosa, izgleda te ponašanja pripadnika Oružanih snaga
  - Pravilnik o obredima u Oružanim snagama, kojim se propisuju vojne svečanosti, vojne proslave, vojne počasti i druge svečane prigode u Oružanim snagama te vojne žalosti
  - Pravilnik o stegovnoj odgovornosti, kojim se propisuje postupak za utvrđivanje stegovne odgovornosti vojnih osoba.
- (2) Opća pravila iz stavka 1. ovoga članka donosi Predsjednik Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Predsjednik Republike) na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga (u daljnjem tekstu: Glavni stožer) i uz suglasnost ministra obrane.
- (3) Posebna pravila postupanja u Oružanim snagama sadrže:
  - Pravilnik o vježbovnim postupcima u Oružanim snagama
  - Pravilnik o stražarskoj službi u Oružanim snagama
  - Pravilnik o službi na brodovima u Oružanim snagama
  - Pravilnik o vojnopomorskim i položajnim zastavama
  - Pravilnik o zvanjima i stručnim ispitima pomoraca u Hrvatskoj ratnoj mornarici
  - Pravilnik o letačkoj službi u Oružanim snagama.
- (4) Posebna pravila iz stavka 3. ovoga članka donosi ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

II. NAČELA I POSEBNOSTI SLUŽBE U ORUŽANIM SNAGAMA

Načelo zakonitosti i pravne sigurnosti

Članak 10.

Pripadnici Oružanih snaga dužni su u obavljanju službe postupati u skladu s Ustavom, zakonom, međunarodnim ratnim i humanitarnim pravom te općim i posebnim pravilima postupanja u Oružanim snagama.

Načelo hijerarhijske podređenosti

Članak 11.

(1) Prema odnosima u službi, vojne osobe mogu biti nadređene i podređene, a prema činovima i dužnostima, starije i mlađe.

(2) Nadređena je osoba koja na temelju zakona, drugih propisa i ovlasti zapovijeda i rukovodi zapovjedništvom, postrojbom, ustanovom ili pojedinim dijelovima Oružanih snaga i osobama u njima.

(3) Starija je osoba koja ima viši čin, a ako su osobe istoga čina, starija je ona osoba koja obnaša dužnost višega ustrojbenog čina odnosno ako imaju isti čin i obje obnašaju dužnost istoga ustrojbenog čina, starija je ona osoba koja je dulje u činu.

Načelo jednakih mogućnosti, prilika i jednakog postupanja

Članak 12.

(1) Vojne osobe, službenici i namještenici ostvaruju prava po propisanim uvjetima iz ovoga Zakona.

(2) Pripadnici Oružanih snaga dužni su razvijati i snažiti domoljublje, poštovati dostojanstvo svake osobe, ugled i čast kao i temeljna prava i slobode čovjeka.

(3) U obavljanju službe vojne osobe, službenici i namještenici dužni su jednako i pravedno postupati prema podređenima i drugim osobama, bez obzira na njihovu rasnu pripadnost, političko uvjerenje, spol, bračni ili obiteljski status, spolnu orijentaciju, dob ili etničko podrijetlo te im omogućiti jednake uvjete za napredovanje, profesionalni razvoj, nagrađivanje i pravnu zaštitu.

(4) Vojna osoba kojoj je povrijeđeno dostojanstvo, a osobito ako je seksualno uznemiravana ili zlostavljana ima pravo obratiti se Odboru za ravnopravnost spolova ili Odboru za zaštitu dostojanstva vojne osobe.

(5) Vojna osoba ima pravo obratiti se izravno odborima iz stavka 4. ovoga članka.

(6) Sastav, nadležnosti i način postupanja odbora iz stavka 4. ovoga članka odlukom propisuje ministar obrane.

Načelo stalne spremnosti

Članak 13.

(1) Djelatne vojne osobe osposobljavaju se za obavljanje dužnosti i poslova na koje su raspoređeni ili imenovani odnosno upućeni, poslova opasnih po život i zdravlje te poslova na kojima su izloženi rizicima, pri čemu nisu u mogućnosti birati dužnosti i mjesta službe i dužni su u svakom trenutku biti dostupni za obavljanje dužnosti i poslova.

(2) Pripadnici Oružanih snaga dužni su obavljati dužnosti i postavljene zadaće u Oružanim snagama i izvan njih na dužnostima i poslovima na koje su raspoređeni ili imenovani odnosno upućeni.

Ograničenja u vezi sa službom

Članak 14.

(1) Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku nije dopušteno:

- obavljati samostalnu gospodarsku ili profesionalnu djelatnost

- obavljati poslove ili pružati usluge pravnoj osobi
- biti članom upravnog odnosno nadzornog odbora trgovačkog društva.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku na temelju posebnog odobrenja ministra obrane može biti dopušten rad kod druge pravne osobe ako to nije u suprotnosti s interesima službe, odnosno biti članom upravnog odnosno nadzornog odbora trgovačkog društva, ako se radi o trgovačkim društvima od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

(3) Odobrenje iz stavka 2. ovoga članka nije potrebno za objavljivanje znanstvenih, stručnih, umjetničkih i drugih autorskih radova koji nisu u vezi sa službom i obavljanjem službe.

Ograničenja sindikalnog i političkog djelovanja

Članak 15.

- (1) Djelatne vojne osobe nemaju pravo na sindikalno organiziranje.
- (2) Djelatnim vojnim osobama nije dopušten štrajk.
- (3) Vojnim osobama, službenicima i namještenicima nije dopušteno politički djelovati u Oružanim snagama.
- (4) Djelatnim vojnim osobama nije dopušteno članstvo u političkim strankama te kandidiranje u predstavnička tijela građana, predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Hrvatski sabor.
- (5) Službenicima i namještenicima dopušteno je sindikalno organiziranje u skladu s općim propisima o radu.
- (6) Službenicima i namještenicima nije dopušten štrajk:
  - u ratnom stanju ili u stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: stanje neposredne ugroženosti)
  - koji je u neposrednoj vezi s mjerama pripravnosti
  - koji je u neposrednoj vezi s borbenom spremnošću Oružanih snaga
  - koji ugrožava vitalne funkcije Oružanih snaga.

Članak 16.

- (1) Djelatnim vojnim osobama, službenicima i namještenicima zabranjeno je javno istupanje u vezi sa stanjem i odnosima u Oružanim snagama bez odobrenja ministra obrane ili osobe koju on ovlasti.
- (2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, nije potrebno odobrenje ministra obrane ako je djelatna vojna osoba, službenik i namještenik izaslanik ministra obrane ili Predsjednika Republike.
- (3) Djelatnim vojnim osobama, službenicima i namještenicima dopušteno je istupanje iz stavka 1. ovoga članka u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu, ako to pravila u međunarodnoj organizaciji u okviru koje se te aktivnosti odvijaju dopuštaju.

Obveza provedbe zapovijedi i naloga

Članak 17.

- (1) Vojne osobe obvezne su provoditi zapovijedi i naloge nadređenih osoba u vezi sa službom.
- (2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka vojna osoba nije obvezna provoditi

zapovijedi i naloge nadređenih osoba čije bi izvršenje predstavljalo kazneno djelo te zapovijedi i naloge nadređenih osoba koji bi bili protivni međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu.

(3) O protupravnim zapovijedima i nalogama iz stavka 2. ovoga članka vojna osoba obvezna je odmah izvijestiti osobu nadređenu osobi koja je izdala protupravnu zapovijed ili nalog odnosno drugu nadležnu osobu.

(4) Vojne osobedužne su izvršavati zapovijedi i naloge starijih i kada nije nazočna nadređena osoba, a kada je nužno poduzeti mjere i radnje za izvršenje neodgodivih i važnih poslova i zadaća.

Nošenje i uporaba oružja

Članak 18.

(1) Vojna osoba ima pravo nositi i uporabiti vatreno i drugo oružje u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima.

(2) Vojna osoba tijekom službe prolazi obuku koja uključuje rukovanje i uporabu oružja.

(3) Vojna osoba dužna je povjereno joj oružje čuvati i održavati na propisan način.

(4) Vojna osoba nosi i upotrebljuje vatreno i drugo oružje u skladu s pravilima iz članka 9. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona:

- u obavljanju bojnih zadaća
- u obavljanju dežurstva, stražarske službe i nadzorno-propusne službe
- na obuci i vojnoj vježbi
- u obavljanju službene zadaće (vojna policija)
- u drugim slučajevima po zapovjedi nadređenog zapovjednika.

(5) Vojnoj osobi zabranjeno je iznošenje oružja izvan vojnih lokacija, osim kada je to predviđeno posebnim propisima, planovima obuke ili uporabe Oružanih snaga ili zapovijedima zapovjednika samostalne bojne ili njemu ravne ili više razine.

Članak 19.

Vojna osoba može bez zapovijedi nadređenog zapovjednika uporabiti vatreno i drugo oružje u provedbi zadaća iz članka 18. ovoga Zakona samo kada na drugi način nemože:

- zaštititi živote ljudi i lokacije koje osigurava
- odbiti napad ili ukloniti neposrednu opasnost za ljude i lokacije koje osigurava
- odbiti napad kojim se neposredno ugrožava njezin život ili život drugog pripadnika Oružanih snaga

Oružanih snaga

- poštovati pravila djelovanja na dužnosti koju obnaša.

Članak 20.

(1) Pripadnik Oružanih snaga ne može se udaljiti iz zapovjedništva, postrojbe odnosno ustanove Oružanih snaga u tijeku radnog vremena bez dopuštenja nadređene osobe.

(2) U ratnom stanju ili stanju neposredne ugroženosti kada su izdane zapovijedi o poduzimanju mjera pripravnosti te o općoj ili djelomičnoj mobilizaciji pripadnici Oružanih snaga mogu se udaljiti iz zapovjedništva, postrojbe odnosno ustanove Oružanih snaga ili iz mjesta službe samo po dopuštenju nadležnog zapovjednika bojne, njemu ravne ili više razine.

Pritužbe i drugi podnesci

Članak 21.

(1) Vojna osoba ima pravo nadređenoj osobi podnositi pritužbe i druge podneske u vezi s pitanjima iz rada i života u ustrojstvenoj jedinici Oružanih snaga te na njih ima pravo dobiti odgovor.

(2) Vojna osoba koja podnese pritužbu protiv nadređene osobe nije oslobođena obveze izvršenja zapovijedi, osim u slučaju iz članka 17. stavka 2. ovoga Zakona.

Pristup, postupanje i zaštita klasificiranih podataka

Članak 22.

(1) Vojna osoba, službenik i namještenik koji ostvari pristup i postupa s klasificiranim podacima, dužan je čuvati tajnost podataka za vrijeme i nakon prestanka obavljanja službe u Oružanim snagama sve dok je podatak klasificiran ili dok se odlukom vlasnika podatka ne oslobodi obveze čuvanja tajnosti.

(2) Ministar obrane ili osoba koju on ovlasti može vojnu osobu, službenika i namještenika osloboditi obveze čuvanja tajnosti klasificiranog podatka u istražnom, sudskom ili upravnom postupku u skladu s posebnim zakonom.

Vojna odora

Članak 23.

(1) Vojna osoba nosi vojnu odoru za vrijeme službe, a po osobnom izboru može dolaziti na posao i odlaziti s posla u civilnoj odjeći.

(2) Ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera pravilnikom propisuje vrstu vojnih odora, vojne oznake, kriterij pripadanja, vrijeme, način i prigode u kojima vojnu odoru i pripadajuće vojne oznake nose vojne osobe, umirovljene djelatne vojne osobe te djelatne vojne osobe raspoređene na dužnost izvan Oružanih snaga, kao i slučajeve u kojima se ne nosi vojna odora prilikom obavljanja vojne službe.

Identifikacijska vojna iskaznica

Članak 24.

(1) Vojnim osobama, službenicima i namještenicima izdaje se identifikacijska vojna iskaznica kojom se dokazuje pripadnost Oružanim snagama.

(2) Ministar obrane pravilnikom propisuje oblik i sadržaj iskaznice iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ročnicima i pričuvnicima izdaje se vojna iskaznica propisana Zakonom o obrani.

III. PRISTUP U SLUŽBU

Sastav Oružanih snaga

Članak 25.

- (1) Oružane snage imaju mirnodopski i ratni sastav.
- (2) Mirnodopski sastav Oružanih snaga čine djelatne vojne osobe, službenici i namještenici, pričuvnici pozvani na obuku, ugovorni pričuvnici, kadeti te osobe koje su pristupile dragovoljnom vojnom osposobljavanju.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, mirnodopski sastav čine i ročnici kada je na snazi obvezno služenje vojnog roka.
- (4) Ratni sastav Oružanih snaga, uz osobe iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, čine i vojni obveznici mobilizirani u Oružane snage.
- (5) Predsjednik Republike utvrđuje mirnodopski i ratni ustroj Oružanih snaga te strukturu činova u mirnodopskom i ratnom ustroju Oružanih snaga.

Pristup u službu

Članak 26.

Državljanima Republike Hrvatske pristupaju u Oružane snage na sljedeći način:

- ročnici - upućivanjem na služenje vojnog roka ili na dragovoljno vojno osposobljavanje
- pričuvnici - na temelju poziva
- ugovorni pričuvnici - na temelju ugovora i poziva
- vojnici/mornari - na temelju ugovora o službi na određeno vrijeme
- kadeti - na temelju ugovora o školovanju
- dočasnici, časnici i vojni specijalisti - aktom o prijmu u djelatnu vojnu službu
- službenici i namještenici - aktom o prijmu u službu.

Javni natječaj ili interni oglas

Članak 27.

- (1) U skladu s potrebama službe za popunu slobodnoga ustrojbenog mjesta raspisuje se javni natječaj za prijam u kadetsku službu, za prijam vojnika/mornara te časnika i vojnih specijalista s tržišta rada.
- (2) Za obavljanje poslova i zadaća posebno važnih za obranu ministar obrane može iznimno primiti u službu osobu u status djelatne vojne osobe, vojnog specijalista odnosno službenika i namještenika i bez raspisivanja javnog natječaja.
- (3) Određena ustrojbeni mjesta mogu se popunjavati djelatnim vojnim osobama, vojnim specijalistima, službenicima i namještenicima na temelju rezultata internog oglasa.
- (4) Prijedlog izbora kandidata iz stavaka 1. i 3. ovoga članka utvrđuje povjerenstvo Ministarstva obrane koje imenuje ministar obrane.

Dragovoljno vojno osposobljavanje

Članak 28.

- (1) Ročnici na dragovoljnom vojnom osposobljavanju stječu temeljna vojna

znanja i vještine te se pripremaju i osposobljavaju za obnašanje vojničkih dužnosti u Oružanim snagama.

(2) Na dragovoljno vojno osposobljavanje upućuju se punoljetni državljani Republike Hrvatske koji se dragovoljno prijave, budu odabrani i upućeni na osposobljavanje do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 29 godina života.

(3) Dragovoljno vojno osposobljavanje provodi se u okviru uputnih rokova i godišnjih kvota koje u skladu s potrebama Oružanih snaga određuje ministar obrane.

(4) Program obuke ročnika po rodovima, službama i strukama donosi načelnik Glavnog stožera.

Članak 29.

(1) Za dragovoljno vojno osposobljavanje odabiru se kandidati koji ispunjavaju uvjete za dragovoljno vojno osposobljavanje i u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate.

(2) Uvjete i kriterije za odabir kandidata, način ostvarivanja prava i obveza ročnika te druga pitanja u vezi s dragovoljnim vojnim osposobljavanjem pravilnikom propisuje ministar obrane.

Ugovor o dragovoljnom vojnom osposobljavanju

Članak 30.

(1) Prije stupanja na dragovoljno vojno osposobljavanje odabrani kandidat potpisuje s Ministarstvom obrane ugovor kojim se obvezuje na službu u Oružanim snagama u statusu ročnika.

(2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se početak i prestanak dragovoljnoga vojnog osposobljavanja, iznos novčane naknade, uvjeti i posljedice prijevremenog prestanka dragovoljnog vojnog osposobljavanja, način rješavanja sporova te druga prava i obveze u vezi s dragovoljnim vojnim osposobljavanjem.

Pričuvnici

Članak 31.

(1) Popuna ratnog ustroja Oružanih snaga pričuvnicima provodi se u skladu s odredbama Zakona o obrani.

(2) Ugovorni pričuvnik poziva se i upućuje na službu u Oružane snage u skladu s odredbama Zakona o obrani te odredbama ovoga Zakona.

Evidencija ročnika i pričuvnika

Članak 32.

Ministarstvo obrane vodi službenu evidenciju ročnika i pričuvnika.

Plan i postupak prijma u djelatnu vojnu službu

Članak 33.

(1) Prijam u djelatnu vojnu službu provodi se prema broju i strukturi za prijam utvrđen godišnjim planom prijma osoblja koji u skladu s potrebama Oružanih snaga na prijedlog ministra obrane donosi Vlada Republike Hrvatske.

(2) Plan iz stavka 1. ovoga članka izrađuje se na temelju potreba Oružanih snaga koje iskazuje Glavni stožer.

(3) Na temelju plana iz stavka 1. ovoga članka provodi se postupak privlačenja, oglašavanja i odabira kandidata za prijam u djelatnu vojnu službu.

(4) Način i postupak privlačenja, oglašavanja i odabira pravilnikom propisuje ministar obrane.

Opći uvjeti za prijam

Članak 34.

(1) U službu u Oružane snage može biti primljen punoljetni državljanin Republike Hrvatske koji ispunjava sljedeće opće uvjete:

- odgovarajuće zvanje i stupanj obrazovanja
- zdravstvenu sposobnost za vojnu službu
- da ispunjava psihologijske kriterije za vojnu službu
- da zadovoljava kriterije tjelesne spremnosti
- da zadovoljava sigurnosne kriterije za vojnu službu
- da nema zapreka za prijam
- da ispunjava ostale uvjete utvrđene ustrojem.

(2) Kriterije i postupak za utvrđivanje zdravstvenih, psihologijskih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta te oblike uvjerenja pravilnikom propisuje ministar obrane.

Zapreke za prijam

Članak 35.

Zapreke za prijam u službu u Oružane snage ima osoba:

- protiv koje se vodi kazneni postupak pokrenut po službenoj dužnosti
- koja je pravomoćno osuđena za kaznena djela protiv: čovječnosti i ljudskog dostojanstva; života i tijela; osobne slobode; spolne slobode; spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta; braka, obitelji i djece; zdravlja ljudi; opće sigurnosti; imovine; krivotvorenja; službene dužnosti; pravosuđa; javnog reda; Republike Hrvatske; strane države ili međunarodne organizacije; Oružanih snaga, osim ako je po posebnom zakonu nastupila rehabilitacija
- kojoj je prestala državna služba zbog teške povrede službene dužnosti.

Prijam vojnika/mornara

Članak 36.

(1) Osoba može biti primljena kao vojnik/mornar u djelatnu vojnu službu kada osim općih uvjeta za prijam ispunjava i sljedeće posebne uvjete:

- srednju stručnu spremu

- najviše navršениh 27 godina života do kraja kalendarske godine u kojoj se prima u službu

- odslužen vojni rok ili uspješno završen program dragovoljnog vojnog osposobljavanja.

(2) Godišnjim planom prijma osoblja iz članka 33. stavka 1. ovoga Zakona mogu se odrediti i dodatni kriteriji za prijam vojnika/mornara ovisno o rodu, službi, vojnostručnoj specijalnosti.

(3) Odabirni postupak za prijam vojnika/mornara pravilnikom utvrđuje ministar obrane.

Ugovor o vojničkoj službi

Članak 37.

(1) Kandidati za vojnike/mornare koji ispunjavaju opće i posebne uvjete i u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate u okviru planiranog broja i strukture za prijam potpisuju s Ministarstvom obrane ugovor o vojničkoj službi u trajanju od tri godine.

(2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka prvenstveno se utvrđuje početak i trajanje službe, probni rad, rod, služba i obveza obavljanja službe na cijelom području Republike Hrvatske, obveza sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu, plaća, uvjeti i posljedice raskida ugovora, otkazni rok, način rješavanja sporova te druga prava i obveze u vezi s obavljanjem vojničke službe.

(3) Probni rad može trajati do dodjele vojnostručne specijalnosti, a najdulje šest mjeseci.

Drugi i treći ugovor o vojničkoj službi

Članak 38.

(1) Ministarstvo obrane može u skladu s potrebama službe s djelatnim vojnikom/mornarom sklopiti drugi ugovor o vojničkoj službi u trajanju do pet godina, najkasnije 90 dana prije isteka prvog ugovora.

(2) Ministarstvo obrane može u skladu s potrebama službe, ovisno o potrebama popune postrojbe, s djelatnim vojnikom/mornarom sklopiti treći ugovor o vojničkoj službi u trajanju do šest godina, najkasnije 90 dana prije isteka drugog ugovora.

(3) Uvjete i postupak za sklapanje drugog i trećeg ugovora odlukom propisuje ministar obrane.

Profesionalni razvoj vojnika/mornara

Članak 39.

(1) Profesionalni razvoj vojnika/mornara odvija se promicanjem u vojničke činove u skladu s postignutim rezultatima tijekom službe.

(2) Pod propisanim uvjetima djelatni vojnik/mornar može biti primljen u djelatnu vojnu službu na dočasničku ili časničku dužnost.

Prijam dočasnika

Članak 40.

(1) Nakon sklapanja drugog ugovora djelatni vojnik/mornar može na temelju postignutih rezultata u službi, zadovoljavanja zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta, biti odabran i uz osobnu suglasnost upućen na prvu razinu dočasničke izobrazbe.

(2) U skladu s godišnjim planom prijma osoblja iz članka 33. stavka 1. ovoga Zakona provodi se odabir kandidata za prijam u dočasničke između djelatnih vojnika/mornara koji su završili prvu razinu dočasničke izobrazbe i nisu stariji od 29 godina.

(3) Odabranim kandidatima iz stavka 2. ovoga članka po završetku prve razine dočasničke izobrazbe raskida se ugovor o vojničkoj službi, primaju se u djelatnu vojnu službu, dodjeljuje im se prvi dočasnički čin i raspoređuju se na dočasničko ustrojbeno mjesto.

Prijam u kadetsku službu

Članak 41.

(1) Punoljetni državljani Republike Hrvatske koji su završili srednjoškolsko obrazovanje i ispunjavaju opće uvjete za djelatnu vojnu službu mogu se na temelju javnog natječaja natjecati za prijam u kadetsku službu do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 22 godine života.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, za prijam u kadetsku službu mogu se natjecati i punoljetni državljani Republike Hrvatske koji su upisani ili su stekli uvjete za upis na drugu godinu stručnog studija ili preddiplomskog sveučilišnog studija, na prvu godinu diplomskog sveučilišnog studija ili specijalističkog diplomskog stručnog studija, odnosno na četvrtu godinu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija, u skladu s godišnjim planom prijma osoblja iz članka 33. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Prije raspisivanja natječaja za prijam u kadetsku službu provodi se postupak privlačenja u kadetsku službu.

(4) U kadetsku službu primaju se kandidati koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate.

(5) Način i postupak privlačenja, oglašavanja i kriteriji odabira kadeta propisani su pravilnikom iz članka 33. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 42.

(1) Odabrani kandidat za kadeta nakon upisa odgovarajućeg studija potpisuje s Ministarstvom obrane ugovor o kadetskoj službi.

(2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se datum stjecanja statusa kadeta, iznos i način plaćanja školarine, stipendije, nošenje vojne odore, smještaj i prehrana u vojnim lokacijama, standardi ispunjavanja studentskih obveza i obveza iz programa vojne obuke, uvjeti i posljedice raskida ugovora, način rješavanja sporova te druga prava i obveze u vezi s kadetskom službom.

(3) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se prava i obveze kadeta nakon završetka školovanja, a prije upućivanja na osposobljavanje za časnika.

(4) Kadeti su tijekom kadetske službe obvezni u propisanim rokovima ispunjavati studentske obveze za stjecanje akademskog ili stručnog naziva, steći temeljna vojna znanja i vještine prema programu obuke za kadete.

(5) Ministar obrane pravilnikom određuje način i uvjete sklapanja ugovora o kadetskoj službi, iznos stipendije, uvjete i posljedice raskida ugovora, način rješavanja

sporova te druga prava i obveze.

Kandidati za časnike

Članak 43.

(1) Kadet, vojni stipendist, djelatni vojnik/mornar i djelatni dočasnik mogu se uputiti na osposobljavanje za časnika ako osim općih uvjeta za prijam u djelatnu vojnu službu ispunjavaju i sljedeće posebne uvjete:

- završen najmanje stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij
- odslužen vojni rok ili uspješno završen program dragovoljnoga vojnog osposobljavanja ili uspješno završen program obuke za kadete
- najviše navršениh 30 godina života do kraja kalendarske godine u kojoj se upućuje na osposobljavanje za časnika.

(2) Broj osoba iz stavka 1. ovoga članka koji će se uputiti na osposobljavanje za časnika određuje se godišnjim planom prijma osoblja.

(3) U skladu s potrebom službe na osposobljavanje za časnika mogu se, pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, uputiti i druge osobe s tržišta rada u skladu s godišnjim planom prijma osoblja.

(4) Godišnjim planom prijma osoblja odredit će se najniža razina obrazovanja potrebna za tu godinu.

(5) Osoba iz stavka 3. ovoga članka smatra se vojnom osobom u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Ugovor o osposobljavanju za časnika

Članak 44.

(1) Osobe iz članka 43. ovoga Zakona koje u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate upućuju se na temelju ugovora na osposobljavanje za časnika u trajanju do godinu dana i sklapanjem ugovora o osposobljavanju za časnika oni postaju kandidati za časnike.

(2) Program osposobljavanja za časnike donosi načelnik Glavnog stožera.

(3) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se početak i trajanje osposobljavanja odnosno službe, rod, služba i struka za koju se osposobljava, uvjeti i posljedice raskida ugovora, način rješavanja sporova te druga prava i obveze.

(4) Kriterije i postupak odabira osoba koje će se uputiti na osposobljavanje za časnika pravilnikom propisuje ministar obrane.

(5) Kandidat za časnika upućuje se na prvu razinu časničke izobrazbe.

Prijam na časničku dužnost

Članak 45.

(1) Kandidati za časnike nakon završetka prve razine časničke izobrazbe primaju se u djelatnu vojnu službu kao časnici, dodjeljuje im se prvi časnički čin i raspoređuju se na časničke dužnosti.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kadet se prima u djelatnu vojnu službu kao časnik, dodjeljuje mu se prvi časnički čin i raspoređuje se na časničku dužnost, nakon uspješnog završetka preddiplomskog i sveučilišnog studija, ako je kao kandidat za kadeta sklopio s Ministarstvom obrane ugovor o kadetskoj službi u skladu s kojim se

osposobljava na preddiplomskom sveučilišnom studiju u koji je ugrađen program obuke za kadete i program osposobljavanja za časnike.

Prijam vojnih specijalista

Članak 46.

(1) Prijam vojnih specijalista s tržišta rada obavlja se u skladu s odredbama članka 27. ovoga Zakona.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka osim posebnih specijalističkih znanja potrebnih za obnašanje dužnosti vojnog specijalista moraju zadovoljavati i opće uvjete za prijam u djelatnu vojnu službu iz ovoga Zakona.

(3) Odabrani kandidati s tržišta rada upućuju se na izobrazbu za vojne specijaliste na temelju ugovora o izobrazbi za vojne specijaliste.

(4) Nakon završetka izobrazbe iz stavka 3. ovoga članka osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu se primiti u djelatnu vojnu službu, dodjeljuje im se čin skupnika vojnog specijalista ili poručnika/poručnika korvete vojnog specijalista i raspoređuju se na dužnost koja se može popunjavati vojnim specijalistima.

(5) Posebna specijalistička znanja iz stavka 2. ovoga članka, vrste vojnih specijalista, kao i ostala pitanja u vezi s vojnim specijalistima pravilnikom propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Prijam službenika i namještenika

Članak 47.

Punoljetni državljanin Republike Hrvatske može biti primljen u službu u Oružane snage u svojstvu službenika i namještenika ako ispunjava sljedeće uvjete:

- odgovarajuće zvanje i stupanj obrazovanja
- da je zdravstveno i psihički sposoban za obavljanje poslova radnog mjesta na koje se prima
- da zadovoljava sigurnosne kriterije
- da nema zapreka za prijam propisanih ovim Zakonom.

Članak 48.

Na službenike i namještenike primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima, osim o stvarima koje su propisane odredbama ovoga Zakona.

IV. STANJA U SLUŽBI

1. OPĆENITO O STANJU U SLUŽBI

Članak 49.

(1) Djelatna vojna osoba koja je u službi može biti:

- imenovana na dužnost odnosno raspoređena na ustrojbeno mjesto
- upućena na školovanje
- upućena u operaciju potpore miru, operaciju odgovora na krize, humanitarnu operaciju ili drugu aktivnost u inozemstvu

- upućena u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo
- upućena u druga javnopravna tijela ili pravnu osobu.
- (2) Djelatna vojna osoba koja je privremeno izvan dužnosti može biti:
  - na raspolaganju
  - na liječenju i bolovanju
  - udaljena iz službe
  - u statusu nestalog
  - u statusu zarobljenog
  - na mirovanju službe.

2. IMENOVANJE NA DUŽNOST ODNOSNO RASPOREĐIVANJE NA USTROJBENO MJESTO

Uvjeti i rokovi imenovanja na dužnost odnosno raspoređivanja na ustrojbeno mjesto

Članak 50.

(1) Djelatnu vojnu osobu imenuje se na dužnost, odnosno raspoređuje na ustrojbeno mjesto, u skladu s uvjetima ustrojbenog mjesta, činom i stečenom vojnostručnom specijalnosti, na rok do četiri godine.

(2) Raspored djelatne vojne osobe na ustrojbeno mjesto za koje je propisana opća vojnostručna specijalnost smatra se odgovarajućim rasporedom u skladu sa stečenom osobnom vojnostručnom specijalnosti.

(3) Djelatni dočasnik i časnik može obnašati neprekidno zapovjednu ili voditeljsku dužnost na istom ustrojbenom mjestu najdulje četiri godine.

(4) Rok raspoređivanja iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuju se na vojnike/mornare.

Raspoređivanje na ustrojbeno mjesto odnosno dužnost

Članak 51.

(1) Osobe koje u skladu s odredbama Zakona o obrani ne imenuje na dužnost Predsjednik Republike, Predsjednik Republike odlukom raspoređuje na ustrojbeno mjesto brigadira/kapetana bojnog broda odnosno generala/admirala na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane.

(2) Osobe koje u skladu s odredbama zakona Predsjednik Republike ne imenuje na dužnost odnosno ne raspoređuje na ustrojbeno mjesto, na ustrojbeno mjesto raspoređuje ministar obrane ili osobe koje on ovlasti.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, načelnik Glavnog stožera ili osobe koje on ovlasti raspoređuju na dužnost vojnike/mornare, dočasnike i vojne specijaliste.

(4) Dočasnici i časnici raspoređuju se na ustrojbeno mjesto odnosno dužnost odlukom o rasporedu.

(5) Vojnici se raspoređuju na vojničke dužnosti skupnom ili pojedinačnom odlukom o rasporedu.

(6) Sadržaj odluke o rasporedu iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, kao i način ispravljanja pogrešaka u odluci propisuje se odlukom ministra obrane.

(7) Odluke iz stavaka 1., 4. i 5. ovoga članka nisu upravne stvari.

Članak 52.

(1) Djelatna vojna osoba može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto, imenovana ili upućena na dužnost:

- u ustrojstvenu jedinicu Oružanih snaga ili Ministarstvo obrane
- vojnog izaslanika ili na drugu vojno-diplomatsku dužnost
- u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo
- u operaciju potpore miru, operaciju odgovora na krize, humanitarnu operaciju i drugu aktivnost u inozemstvu, ako traje dulje od devet mjeseci
- na školovanje kao polaznik izobrazbe, obuke, usavršavanja ili specijalizacije, ako traje dulje od šest mjeseci.

(2) Za popunjavanje dužnosti iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka raspisuje se interni oglas. Prijedlog kandidata utvrđuje povjerenstvo koje imenuje ministar obrane. Odluku o konačnom prijedlogu kandidata donosi ministar obrane uz mišljenje načelnika Glavnog stožera.

(3) Na dužnost iz stavka 1. podstavaka 2. i 3. ovoga članka osoba može biti imenovana odnosno raspoređena najdulje četiri godine.

Raspored na ustrojbeno mjesto druge vojnostručne specijalnosti

Članak 53.

(1) Djelatna vojna osoba koja ne može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto u skladu s osobnom vojnostručnom specijalnosti može biti privremeno u skladu s civilnom izobrazbom raspoređena na ustrojbeno mjesto druge vojnostručne specijalnosti ili na ustrojbeno mjesto službenika i namještenika:

- kada se ukine postrojbu ili ustrojbeno mjesto na koje je bila raspoređena
- kada postoji poseban interes službe, što se u svakom pojedinačnom slučaju mora posebno obrazložiti.

(2) Osoba iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka zadržava prava prijašnjeg ustrojbenog mjesta ako je to za nju povoljnije, osim prava na dodatke na plaću.

(3) Raspored iz stavka 1. ovoga članka može trajati do dvije godine.

Raspoređivanje na niže ustrojbeno mjesto

Članak 54.

(1) Djelatna vojna osoba može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto izravno nižeg čina:

- na temelju rješenja vojnostegovnog suda zbog izrečene stegovne kazne
- zbog ukidanja ustrojbenog mjesta
- kada se pojedina ustrojbeno mjesto ne mogu popuniti
- zbog rasporeda na temelju osobne zamolbe, ako nema mogućnost rasporeda na ustrojbeno mjesto osobnog čina.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka raspoređena na ustrojbeno mjesto izravno nižeg čina može uz zadržavanje prava osobnog čina ostati na ustrojbenom mjestu nižeg čina najdulje dvije godine, osim u slučaju rasporeda iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka kada to ovisi o trajanju izrečene stegovne kazne.

Privremeno obnašanje druge dužnosti uz svoju dužnost

Članak 55.

(1) Djelatna vojna osoba može uz svoju dužnost privremeno obnašati i dužnost neposredno nadređenog zapovjednika odnosno čelnika ustrojstvene jedinice u koju je raspoređena zbog privremene odsutnosti odnosno spriječenosti neposredno nadređenog zapovjednika odnosno čelnika ustrojstvene jedinice.

(2) Djelatna vojna osoba može uz svoju dužnost privremeno obnašati i dužnost druge djelatne vojne osobe, službenika i namještenika iste ustrojstvene jedinice u koju je raspoređena zbog privremene odsutnosti odnosno spriječenosti djelatne vojne osobe, službenika i namještenika.

(3) Obnašanje druge dužnosti iz stavaka 1. i 2. ovoga članka može trajati najdulje do godinu dana.

(4) Kada obnaša drugu dužnost dulje od 30 dana, osoba iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje pravo na novčanu naknadu u iznosu koji odlukom odredi ministar obrane.

(5) Odredbe stavka 1. ovoga članka ne odnose se na vojne specijaliste.

Obnašanje dužnosti na ustrojbenom mjestu višeg čina

Članak 56.

(1) Djelatna vojna osoba može biti u interesu Oružanih snaga raspoređena za obnašatelja dužnosti na ustrojbenom mjestu neposredno višeg čina od osobnog čina, a iznimno na ustrojbenom mjestu dva čina više od osobnog čina, najdulje dvije godine.

(2) Raspored na ustrojbeno mjesto koje je dva čina više od osobnog čina iz stavka 1. ovoga članka mora se u svakom pojedinačnom slučaju posebno obrazložiti.

Privremeno dodana dužnost

Članak 57.

(1) Djelatna vojna osoba imenovana na dužnost ili raspoređeno na ustrojbeno mjesto u skladu s odredbom članka 52. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona može biti uz temeljni raspored privremeno raspoređena na dodanu dužnost:

- u namjenski organizirane snage Oružanih snaga za obavljanje posebnih zadaća u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu
- u operaciju potpore miru, operaciju odgovora na krize, humanitarnu operaciju i drugu aktivnosti u inozemstvu, ako traje do devet mjeseci
- na školovanje kao polaznik izobrazbe, obuke, usavršavanja ili specijalizacije, ako traje do šest mjeseci.

(2) Privremeno dodana dužnost iz stavka 1. ovoga članka može trajati do devet mjeseci neprekidno odnosno 12 mjeseci s prekidima u dvije godine.

(3) Djelatna vojna osoba privremeno raspoređena na dodanu dužnost u skladu sa stavkom 1. ovoga članka zadržava pravo na naknadu plaće temeljne dužnosti.

Promjena roda ili službe

Članak 58.

(1) Vojnoj osobi može biti promijenjen rod, služba, struka ili vojnostručna specijalnost:

- na osobni zahtjev
- zbog interesa službe.

(2) Vojnoj osobi mijenja se rod, služba, struka ili vojnostručna specijalnost na osobni zahtjev ako ima propisano obrazovanje, uz obvezu prekvalifikacije za vojnostručnu specijalnost roda ili službe za koju se osposobljava i ako postoji interes za potpunom Oružanih snaga.

(3) U interesu popune Oružanih snaga vojnoj osobi mijenja se rod, služba, struka ili vojnostručna specijalnost zbog ukidanja ustrojbenog mjesta na koje je bila raspoređena odnosno imenovana ili popune slobodnih mjesta u drugom rodu, službi, struci ili vojnostručnoj specijalnosti ako ima propisano obrazovanje.

(4) Za promjenu roda, službe, struke ili vojnostručne specijalnosti u interesu popune Oružanih snaga nije potreban pristanak osobe kojoj se mijenja rod ili služba.

Raščlamba popune

Članak 59.

(1) Osobe ovlaštene za raspoređivanje djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika najmanje jedanput na godinu provode raščlambu popune ustrojbenih mjesta prema uvjetima za raspoređivanje iz ovoga Zakona.

(2) Rezultati raščlambe iz stavka 1. ovoga članka temelj su za izradu planova popune, prijma, raspoređivanja, izobrazbe, promicanja i izdvajanja osoblja.

3. UPUĆIVANJE NA ŠKOLOVANJE

Članak 60.

(1) Vojne osobe, službenici i namještenici mogu biti upućeni na školovanje kao polaznici vojne izobrazbe, mogu biti upućeni na vojnu obuku te usavršavanje i specijalizaciju u Republici Hrvatskoj i inozemstvu.

(2) Vojnu osobu razrješava se dužnosti kada školovanje iz stavka 1. ovoga članka traje dulje od šest mjeseci.

4. UPUĆIVANJE U OPERACIJE POTPORE MIRU I DRUGE AKTIVNOSTI U INOZEMSTVU

Članak 61.

(1) Djelatne vojne osobe, službenici i namještenici ugovorni pričuvnici na službi u Oružanim snagama mogu biti upućeni u inozemstvo radi sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

(2) Djelatna vojna osoba razrješuje se dužnosti kada upućivanje iz stavka 1. ovoga članka traje dulje od devet mjeseci.

5. UPUĆIVANJE U MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE I VOJNA PREDSTAVNIŠTVA

Članak 62.

(1) Djelatna vojna osoba može se uputiti na rad u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo najdulje na rok do četiri godine na temelju odluke ministra obrane i uz mišljenje načelnika Glavnog stožera.

(2) Između dva upućivanja osoba iz stavka 1. ovoga članka mora najmanje dvije godine obnašati dužnost u ustrojstvenim jedinicama sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

(3) Dužnosti iz stavka 1. ovoga članka popunjavaju se internim oglašavanjem. Prijedlog kandidata utvrđuje povjerenstvo koje imenuje ministar obrane. Odluku o konačnom izboru kandidata donosi ministar obrane uz mišljenje načelnika Glavnog stožera.

6. UPUĆIVANJE U DRUGA JAVNOPRAVNA TIJELA ILI PRAVNE OSOBE

Članak 63.

Djelatna vojna osoba može se uputiti na radu drugo javnopravno tijelo ili pravnu osobu najdulje do četiri godine, ako je to u interesu Oružanih snaga i javnopravnog tijela ili pravne osobe, na temelju odluke ministra obrane i uz mišljenje načelnika Glavnog stožera.

7. STAVLJANJE NA RASPOLAGANJE

Članak 64.

(1) Djelatna vojna osobastavlja se na raspolaganje:

- po isteku roka na koji je imenovana, raspoređena, upućenaili ako je razriješena dužnosti – na rok od tri mjeseca
- nakon ukidanja ustrojbenog mjesta – na rok iz članka 210. ovoga Zakona
- kada je ocijenjena zdravstveno nesposobnom za djelatnu vojnu službu – do prestanka službe.

(2) Osoba na raspolaganju iz stavka 1. ovoga članka zadržava prava osobnog čina.

(3) Stavljanje na raspolaganje upravna je stvar.

Članak 65.

(1) Protiv rješenja o stavljanju na raspolaganje može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

(2) O žalbi odlučuje ovlaštena službena osoba Ministarstva obrane prema nadležnosti na temelju Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva obrane.

(3) Žalba protiv rješenja o stavljanju na raspolaganju ne odgađa izvršenje rješenja.

8. LIJEČENJE I BOLOVANJE

Članak 66.

(1) Djelatna vojna osoba koja je zbog bolesti, ozljede ili ranjavanja, privremeno spriječena obnašati dužnost u neprekidnom trajanju duljem od tri mjeseca razrješava se dužnosti.

(2) Djelatna vojna osoba po prestanku razloga zbog kojeg je razriješena dužnosti ima pravo biti raspoređena na istu vrstu poslova koje je obavljala prije razrješenja u istom ili najbližem mjestu službe.

(3) Osoba iz stavka 1. ovoga članka zadržava prava osobnog čina.

9. UDALJENJE IZ SLUŽBE

Članak 67.

(1) Djelatnu vojnu osobu udaljuje se iz službe kada je protiv nje pokrenut istražni postupak i određen istražni zatvor, s danom određivanja istražnog zatvora.

(2) Udaljenje iz službe upravna je stvar.

Članak 68.

(1) Djelatna vojna osoba može biti udaljena iz službe kada je pokrenut kazneni postupak ili stegovni postupak zbog stegovnog prijestupa, a povreda je takve naravi da bi ostanak u službi dok traje kazneni ili stegovni postupak mogao štetiti interesima službe.

(2) Ministar obrane odnosno načelnik Glavnog stožera rješenjem mogu trenutačno udaljiti iz službe podređene odgovorne osobe do utvrđivanja konkretne pojedinačne odgovornosti, u slučaju da su dovedeni u opasnost životi i zdravlje ljudi odnosno imovina veće vrijednosti.

(3) U operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu, ovlast iz stavka 2. ovoga članka ima zapovjednik hrvatskih snaga u tim aktivnostima u inozemstvu.

Članak 69.

(1) Rješenje o udaljenju iz službe donosi nadređena osoba:

- u Oružanim snagama – časnik na dužnosti zapovjednika samostalne bojne, njoj ravne ili više razine

- u Ministarstvu obrane – osoba na dužnosti načelnika sektora odnosno njoj ravne ili više razine.

(2) Nadređena osoba obvezna je u rješenju obrazložiti činjenice i okolnosti na temelju kojih je donijela rješenje o udaljenju iz službe te je obvezna o udaljenju, bez odgađanja, obavijestiti osobu nadležnu za raspoređivanje osobe udaljene iz službe.

Članak 70.

(1) Protiv rješenja o udaljenju iz službe dopuštena je žalba Višem vojnostegovnom sudu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

(2) Žalba protiv rješenja o udaljenju iz službe ne odgađa njegovo izvršenje.

(3) Viši vojnostegovni sud dužan je riješiti žalbu u roku od 15 dana od primitka žalbe.

(4) Rješenje Višega vojnostegovnog suda izvršno je u upravnom postupku danom dostave toga rješenja.

Članak 71.

(1) Udaljenje iz službe djelatne vojne osobe može trajati samo dok postoje razlozi zbog kojih je doneseno rješenje o udaljenju iz službe.

(2) Nakon prestanka razloga za udaljenje iz službe djelatne vojne osobe, nadležna osoba obvezna je riješiti status u službi djelatne vojne osobe.

(3) Udaljenje iz službe može trajati do okončanja kaznenog ili stegovnog postupka.

Članak 72.

(1) Smatrat će se da djelatna vojna osoba nije ni bila udaljena iz službe:

- ako bude obustavljen kazneni postupak koji se protiv nje vodio
- ako pravomoćnom odlukom suda bude oslobođena optužbe ili optužba bude odbijena ili odbačena
- ako izvršnom odlukom vojnostegovnog suda bude oslobođena od odgovornosti ili postupak bude obustavljen
- ako u postupku po izvanrednim pravnim lijekovima bude oslobođena optužbe
- ako joj u stegovnom postupku pred vojnostegovnim sudom bude izrečena stegovna mjera.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka osobi koja se udaljuje iz službe pripadaju sva prava u vezi s obavljanjem službe kao da je cijelo vrijeme bila na dužnosti.

Članak 73.

(1) Djelatna vojna osobaza vrijeme udaljenja iz službe ostvaruje pravo na naknadu plaće u iznosu od 60%, a ako uzdržava obitelj u iznosu od 80% osnovne plaće isplaćene u mjesecu koji je prethodio mjesecu udaljenja iz službe.

(2) Vrijeme udaljenja iz službe ne računa se u vrijeme za promaknuće u službi osim ako se u odgovarajućem postupku utvrdi da nije postojao razlog za udaljenje iz službe.

(3) Djelatna vojna osobaza vrijeme udaljenja iz službe ostvaruje sva prava iz zdravstvenog osiguranja osim prava na naknadu plaće zbog bolovanja.

10. STATUS NESTALOG I ZAROBLJENOG

Članak 74.

(1) Pripadnik Oružanih snaga s kojim je tijekom obavljanja borbenih zadaća ili sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu nadređeni zapovjednik odnosno drugi čelnik izgubio kontakt i nije ga mogao ostvariti u roku od najmanje 48 sati od trenutka kada je trebao biti ostvaren kontakt, smatra se privremeno nestalim.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka smatra se privremeno nestalom kada sve okolnosti upućuju na to da se ne radi o samovoljnom napuštanju dužnosti odnosno službe.

(3) Članovi uže obitelji osobe iz stavka 1. ovoga članka imaju pravo primati naknadu plaće nestale osobe do njezina povratka ili proglašenja umrlim odnosno do utvrđenja činjenice smrti.

(4) Pravo iz stavka 2. ovoga članka ostvaruju i članovi uže obitelji osobe koja se u skladu s međunarodnim pravom smatra zarobljenom do povratka iz zarobljeništva.

11. MIROVANJE SLUŽBE

Članak 75.

(1) Djelatnoj vojnoj osobi miruje služba u Oružanim snagama kada je imenovana

na javnu ili upravnu dužnost ili na dužnost u pravnu osobu koja je u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske.

(2) Mirovanje službe djelatnoj vojnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka traje do isteka roka na koji je imenovana, a najdulje pet godina.

(3) Djelatnoj vojnoj osobi miruje služba u Oružanim snagama kada jekao predstavnik Republike Hrvatske imenovana na dužnost u međunarodnu organizaciju.

(4) Djelatnoj vojnoj osobi miruje služba u Oružanim snagama za vrijeme neplaćenog dopusta do isteka roka odobrenog neplaćenog dopusta.

(5) Djelatna vojna osoba čiji je supružnik imenovan na dužnost u inozemstvo ima pravo na mirovanje službe u skladu s propisima kojima se uređuju vanjski poslovi.

(6) Djelatnoj vojnoj osobi miruju sva prava iz službe u Oružanim snagama dok se nalazi na izdržavanju kazne zatvora u trajanju do šest mjeseci, s danom početka izdržavanja kazne.

(7) Mirovanje službe iz stavaka 1., 3., 4., 5. i 6. ovoga članka upravne su stvari.

Članak 76.

(1) Djelatna vojna osoba nakon iskorištenog roditeljnog i roditeljskog dopusta ima pravo ne raditi do navršene treće godine života djeteta u skladu s posebnim propisom kojim je regulirano to pravo, a za koje vrijeme miruju prava i obveze iz vojne službe.

(2) O svim pitanjima o pravima roditelja i njima izjednačenih osoba primjenjuju se odredbe posebnoga zakona kojima se regulira navedeno pravo.

(3) Mirovanje službe iz stavka 1. ovoga članka upravna je stvar.

V. PROFESIONALNI RAZVOJ

Članak 77.

(1) Profesionalni razvoj djelatnih vojnih osoba tijekom službe odvija se neprekidnim usavršavanjem, obukom i izobrazbom, uspješnim obnašanjem dužnosti, posebno ustrojbenih dužnosti višeg čina od osobnog te promaknućem u viši čin.

(2) Napredovanje u službi temelji se na stjecanju novih znanja i vještina i njihovu ocjenjivanju, izgradnji i održavanju sposobnosti potrebnih za obnašanje dužnosti više razine te provjerama tjelesnih, zdravstvenih i psihičkih sposobnosti.

1. POHADANJE VOJNE IZOBRAZBE

Vojno školovanje, vojna izobrazba i obuka

Članak 78.

(1) Vojno školovanje je vremenski ograničen planski proces stjecanja teorijskih znanja i vještina, u školama i drugim obrazovnim institucijama u svrhu osposobljavanja polaznika za obnašanje odgovarajućih dužnosti u Oružanim snagama.

(2) Vojna izobrazba je trajni proces usvajanja znanja, vještina i sposobnosti vojne osobe tijekom školovanja, obuke i drugih oblika usavršavanja i osposobljavanja.

(3) Vojna izobrazba je sastavni dio profesionalnog razvoja vojnih osoba, a provodi se na Hrvatskom vojnom učilištu, u središtima za obuku Oružanih snaga te u vojnim i civilnim institucijama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu.

(4) Vojna obuka je organiziran oblik aktivnosti kojim se pripadnici Oružanih

snaga osposobljavaju za provedbu namjenskih zadaća.

Vrste vojne izobrazbe

Članak 79.

- (1) Vojna izobrazba organizira se kao slijedno-rastuća te funkcionalna izobrazba.
- (2) Slijedno-rastuća vojna izobrazba osposobljava vojnu osobu za obnašanje dužnosti određene razine odgovornosti i provodi se kroz četiri razine dočasničke i četiri razine časničke izobrazbe.
- (3) Specijalistička vojna izobrazba osigurava stjecanje potrebnih znanja i vještina za obnašanje dužnosti određene vojnostručne specijalnosti.
- (4) Vojna osoba se upućuje na određenu razinu slijedno-rastuće izobrazbe ako je s uspjehom završila prethodnu razinu izobrazbe.
- (5) Funkcionalna izobrazba je oblik stjecanja znanja i vještina u svrhu kvalitetnijeg obnašanja dužnosti i nadopune vojno-stručne specijalnosti, čijim se završetkom stječe dodatna osposobljenost za dužnosti u rodovima, službama i strukama u određenom funkcionalnom području.
- (6) Izobrazba za prijam vojnih specijalista iz članka 46. ovoga Zakona provodi se pohađanjem općih nastavnih programa i specijalističkih tečajeva.
- (7) Nadležnosti i način donošenja nastavnih planova i programa za pojedine vrste i razine vojne izobrazbe i izobrazbe za vojne specijaliste i nadzor nad provođenjem nastavnih planova i programa pravilnikom propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Temeljna i specijalistička vojna obuka

Članak 80.

- (1) Vojnici/mornari osposobljavaju se za obnašanje vojničkih i mornarskih dužnosti temeljnom i specijalističkom vojnom obukom.
- (2) Obuka iz stavka 1. ovoga članka provodi se u obučnim središtima i drugim ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga te u vojnim obučnim središtima u inozemstvu.
- (3) Vojnici/mornari u pravilu se obučavaju za obnašanje dužnosti vojno-stručnih specijalnosti u okviru jednog roda odnosno službe, a iznimno se, u skladu s potrebama službe, mogu obučiti i za obnašanje dužnosti vojno-stručnih specijalnosti u okviru drugog roda ili službe, ako posjeduju potrebno predznanje i sposobnosti.

Slijedno-rastuća dočasnička izobrazba

Članak 81.

Slijedno-rastuća dočasnička izobrazba provodi se pohađanjem općih i specijalističkih tečajeva:

- prva razina– za dodjelu čina skupnika
- druga razina –za promaknuće u čin desetnika i narednika
- treća razina–za promaknuće u čin nadnarednika i stožernog narednika
- četvrta razina–za promaknuće u čin časničkog namjesnika.

Članak 82.

(1) Vojnik/mornar upućuje se na prvu razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe da bi stekao uvjete za dodjelu čina skupnika, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 29 godina života.

(2) Skupnik se upućuje na drugu razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin desetnika, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 36 godina života.

(3) Narednik se upućuje na treću razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin nadnarednika, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 44 godine života.

(4) Stožerni narednik se upućuje na četvrtu razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin časničkog namjesnika, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 48 godina života.

Slijedno-rastuća časnička izobrazba

Članak 83.

Slijedno-rastuća časnička izobrazba provodi se pohađanjem općih i specijalističkih tečajeva:

- prva razina – za dodjelu čina poručnika/poručnika korvete i promaknuće u čin natporučnika/poručnika fregate
- druga razina – za promaknuće u čin satnika/poručnika bojnog broda i bojnika/kapetana korvete
- treća razina – za promaknuće u čin pukovnika/kapetana fregate i brigadira/kapetana bojnog broda
- četvrta razina – za promaknuće u čin generala/admirala.

Članak 84.

(1) Kandidat za časnika upućuje se na prvu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe da bi stekao uvjete za dodjelu čina poručnika/poručnika korvete najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 30 godina života.

(2) Natporučnik/poručnik fregate upućuje se na drugu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin satnika/poručnika bojnog broda, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 38 godina života.

(3) Bojnik/kapetan korvete upućuje se na treću razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin pukovnika/kapetana fregate, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 47 godina života.

(4) Brigadir/kapetan bojnog broda upućuje se na četvrtu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin generala/admirala, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 49 godina života.

(5) Na četvrtu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe mogu se za obnašanje dužnosti određene razine odgovornosti uputiti i službenici iz Ministarstva obrane i drugih tijela državne vlasti koji su u državnoj službi proveli najmanje 10 godina.

(6) Časnici struka upućuju se na prvu i drugu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe.

Međunarodna vojna izobrazba

Članak 85.

(1) Djelatne vojne osobe, službenici i namještenici pripremaju se i upućuju na školovanje u inozemstvu u skladu s Planom međunarodne vojne izobrazbe i godišnjom odlukom ministra obrane o školovanju u inozemstvu.

(2) Programi vojne izobrazbe u inozemstvu na koje se upućuju osobe iz stavka 1. ovoga članka prethodno se vrednuju prema razinama vojne izobrazbe u Oružanim snagama.

(3) Ministar obrane odlukom propisuje vrednovanje programa iz stavka 2. ovoga članka.

Vojni stipendisti

Članak 86.

(1) Ministarstvo obrane radi popune određenih ustrojbenih mjesta može stipendirati studente stručnih studija, specijalističkih diplomskih stručnih studija, preddiplomskih i diplomskih sveučilišnih studija u zemlji i inozemstvu (u daljnjem tekstu: vojni stipendisti).

(2) Vojni stipendist iz stavka 1. ovoga članka prije sklapanja ugovora o stipendiranju mora ispunjavati uvjete propisane za djelatnu vojnu službu.

(3) Pravilnikom iz članka 42. stavka 5. ovoga Zakona određuje se i način i uvjeti sklapanja ugovora o stipendiranju osoba iz stavka 2. ovoga članka, uvjeti i posljedice raskida ugovora, način rješavanja spora te druga prava i obveze u vezi sa stipendiranjem.

Učenje stranih jezika

Članak 87.

(1) Vojne osobe obvezne su steći, održavati i usavršavati odgovarajuću razinu znanja stranog jezika ovisno o činu i dužnosti koju obnašaju.

(2) Stjecanje, održavanje i usavršavanje znanja jezika provodi se u vojnim i civilnim obrazovnim institucijama i samoučenjem.

(3) Strane jezike za čijim poznavanjem postoji potreba službe, razinu znanja potrebnog za promaknuće u činove viših časnika te generala/admirala, kriterije za utvrđivanje razine znanja i način provjere znanja, pravilnikom propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Prijavljivanje i odabir za izobrazbu

Članak 88.

(1) Vojne osobe koje ispunjavaju propisane uvjete mogu se uputiti na izobrazbu u skladu s kriterijima i potrebama službe.

(2) Odabrani kandidati potpisuju s Ministarstvom obrane ugovor kojim se utvrđuju međusobna prava i obveze u vezi s izobrazbom.

(3) Način i kriterije za odabir kandidata, nadoknadu troškova u vezi s izobrazbom, obveze koje će se utvrđivati ugovorima za pojedinu vrstu izobrazbe te druga pitanja stručnog osposobljavanja i usavršavanja vojnih osoba pravilnikom propisuje ministar obrane.

2. ČINOVI

Članak 89.

(1) Vojnim osobama dodjeljuju se činovi te se promiču na temelju vojne izobrazbe i obuke i civilnog obrazovanja, službenih ocjena za obnašanje propisanih dužnosti i uspješnosti u obnašanju službe.

(2) Činovi vojnih osoba u Hrvatskoj ratnoj mornarici – u rodu pomorstvo, različiti su po nazivu i oznakama, a isti po razini činova u Hrvatskoj kopnenoj vojsci i Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani.

(3) Činovi u Oružanim snagama su:

- za vojnike/mornare:

ČIN	KRATICA
vojnike/mornare	voj/mor
pozornik	pz
razvodnik	rz

- za niže dočasnike i vojne specijaliste:

ČIN		KRATICA
skupnik	skupnik vojni specijalist	sk
desetnik	desetnik vojni specijalist	ds
narednik	narednik vojni specijalist	nr

- za više dočasnike i vojne specijaliste:

ČIN		KRATICA
nadnarednik	nadnarednik vojni specijalist	nnr
stožerni narednik		sžn
časnički namjesnik		čn

- za niže časnike i vojne specijaliste:

ČIN		KRATICA	ČIN		KRATICA
u kopnenoj vojsci i ratnom zrakoplovstvu			u ratnoj mornarici – rod pomorstvo		
poručnik	poručnik vojni specijalist	pr	poručnik korvete	poručnik korvete vojni specijalist	pkv
natporučnik	natporučnik vojni specijalist	npr	poručnik fregate	poručnik fregate vojni specijalist	pfr
satnik	satnik vojni specijalist	stn	poručnik bojnog broda	poručnik bojnog broda vojni specijalist	pbb

- za više časnike:

ČIN u kopненоj vojsci i ratnom zrakoplovstvu:	KRATICA	ČIN u ratnoj mornarici – rod pomorstvo	KRATICA
bojnik	bjn	kapetan korvete	kkp
pukovnik	pk	kapetan fregate	kfr
brigadir	brg	kapetan bojnog broda	kbb

- za generale/admirale:

ČIN u kopненоj vojsci i ratnom zrakoplovstvu	KRATICA	ČIN u ratnoj mornarici – rod pomorstvo	KRATICA
brigadni general	gbr	komodor	kmd
general bojnik	gb	kontraadmiral	ka
general pukovnik	gp	viceadmiral	va
general zbora	gz	admiral	ad
stožerni general	sg	admiral flote	af

(4) Nazivi činova za žene upotrebljavaju se u ženskom rodu.

Članak 90.

(1) Vojnoj osobi može se za potrebe obavljanja dužnosti u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu te pri međunarodnim organizacijama dodijeliti privremeni čin za jedan čin viši od osobnog čina dok obavljaju te dužnosti.

(2) Vojnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka privremeni čin dodjeljuje Predsjednik Republike na prijedlog ministra obrane.

(3) Za vrijeme obavljanja dužnosti iz stavka 1. ovoga članka vojna osoba ostvaruje sva prava čina koji joj je privremeno dodijeljen osim računanja vremena provedenog u privremenom činu za promaknuće u viši čin.

(4) Vojna osoba nakon prestanka dužnosti iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje prava u skladu sa svojim osobnim činom.

3. PROMICANJE VOJNIH OSOBA

Opći uvjeti za promicanje

Članak 91.

- (1) Vojnu osobu može se promaknuti u viši čin:
- ako je provela propisano vrijeme u određenom činu
  - ako nije kažnjena za kazneno djelo odnosno ako je za kazneno djelo nastupila rehabilitacija i ako se protiv nje ne vodi kazneni postupak
  - ako nije kažnjena za stegovni prijestup odnosno ako je stegovna sankcija brisana iz evidencije i ako se protiv nje ne vodi stegovni postupak zbog stegovnog prijestupa
  - ako u vremenu propisanom za promaknuće nijedanput nije ocijenjena ocjenom „zadovoljava“
  - ako postoji mogućnost rasporeda na dužnost višeg čina.
- (2) Osim uvjeta iz stavka 1. ovoga članka za promicanje u činove viših časnika odnosno generala/admirala, djelatna vojna osoba treba imati utvrđenu razinu znanja stranog jezika u skladu s propisom iz članka 87. stavka 3. ovoga Zakona.
- (3) Vojne osobe koje nisu ocijenjene u skladu s odredbama ovoga Zakona ne ispunjavaju uvjete za promicanje.
- (4) Odredbe ovoga Zakona o dodjeli čina i promaknuću u viši čin na odgovarajući način se primjenjuju i na pričuvne vojnike/mornare, pričuvne dočasnike i pričuvne časnike.
- (5) Dodjela čina i promaknuće u viši čin nije upravna stvar.

Odabir i promicanje vojnih osoba

Članak 92.

- (1) Odabir vojnih osoba za promicanje provodi se jedanput na godinu na temelju:
- ispunjavanja uvjeta propisanih ovim Zakonom
  - godišnjeg plana promicanja prema broju i strukturi činova po rodovima, službama i strukama
  - vrednovanja propisanih kriterija za pojedini čin.
- (2) Ministar obrane donosi plan iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka na temelju potreba ustroja, mogućnosti proračuna, slobodnih ustrojbenih mjesta i drugih važnih okolnosti na prijedlog načelnika Glavnog stožera.
- (3) Ministar obrane pravilnikom propisuje kriterije vrednovanja, postupak i način odabira te dodjele činova i promicanja vojnih osoba u činove.
- (4) Propisom iz stavka 3. ovoga članka na odgovarajući način se uređuju i kriteriji, postupak i način odabira te dodjele činova i promicanje pričuvnika.

Dodjela čina i promicanje vojnika/mornara

Članak 93.

- (1) Vojniku/mornaru može se dodijeliti čin pozornika nakon što u službi provede najmanje dvije godine.
- (2) Pozornik se može promaknuti u čin razvodnika nakon što u činu pozornika provede najmanje tri godine.
- (3) Vojnika/mornara u činove pozornika i razvodnika promiče načelnik Glavnog stožera ili osobe koje on ovlasti.

Dodjela čina skupnika

Članak 94.

Čin skupnika dodjeljuje se djelatnim vojnicima/mornarima koji su završili prvu razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe i s kojima je prethodno raskinut ugovor o vojničkoj službi te su primljeni u djelatnu vojnu službu na dočasničku dužnost.

Promicanje dočasnika

Članak 95.

(1) Dočasnik može biti promaknut u viši čin kada ispuni uvjete iz članka 91. ovoga Zakona, ako je mlađi od godina propisanih odredbama ovoga članka, kada u činu provede propisano vrijeme i stekne slijedno-rastuću dočasničku izobrazbu propisane razine kako slijedi:

- skupnik može biti promaknut u čin desetnika do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 34 godine, kada u činu skupnika provede tri godine i ako ima završenu slijedno-rastuću dočasničku izobrazbu druge razine

- desetnik može biti promaknut u čin narednika do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 37 godina, kada u činu desetnika provede četiri godina i ako ima završenu slijedno-rastuću dočasničku izobrazbu druge razine

- narednik može biti promaknut u čin nadnarednika do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 42 godine, kada u činu narednika provede pet godina i ako ima završenu slijedno-rastuću dočasničku izobrazbu treće razine

- nadnarednik može biti promaknut u čin stožernog narednika do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 45 godina, kada u činu nadnarednika provede pet godina i ako ima završenu slijedno-rastuću dočasničku izobrazbu treće razine

- stožerni narednik može biti promaknut u čin časničkog namjesnika do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 49 godina, kada u činu stožernog narednika provede pet godina i ako ima završenu slijedno-rastuću dočasničku izobrazbu četvrte razine.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka propisano vrijeme u činu potrebno za promicanje skraćuje se za godinu dana dočasnici sa završenim najmanje stručnim studijem odnosno završenim preddiplomskim sveučilišnim studijem, jedanput tijekom službe.

(3) Odredbe stavka 1. ovoga članka koje se odnose na godine života i vojnu izobrazbu ne primjenjuju se na dočasnike vojne specijaliste.

(4) Načelnik Glavnog stožera dodjeljuje prvi dočasnički čin i promiče u činove dočasnike na prijedlog neposredno podređenoga zapovjednika odnosno voditelja.

Dodjela čina poručnika/poručnika korvete i promicanje časnika i generala/admirala

Članak 96.

(1) Čin poručnika/poručnika korvete dodjeljuje se kandidatima za časnika nakon završetka prve razine slijedno-rastuće časničke izobrazbe.

(2) Predsjednik Republike na prijedlog ministra obrane dodjeljuje prvi časnički čin i promiče časnike i generale/admirale.

Članak 97.

(1) Časnik može biti promaknut u viši čin kada ispuni uvjete iz članka 91. ovoga Zakona, ako je mlađi od godina života propisanih odredbama ovoga članka, kada u činu provede propisano vrijeme i stekne slijedno-rastuću časničku izobrazbu propisane razine kako slijedi:

- poručnik, odnosno poručnik korvete može biti promaknut u čin natporučnika odnosno poručnika fregate najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 34 godine, kada u činu poručnika odnosno poručnika korvete provede tri godine i ako ima završenu slijedno-rastuću časničku izobrazbu prve razine te završen najmanje preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij

- natporučnik, odnosno poručnik fregate može biti promaknut u čin satnika odnosno poručnika bojnog broda najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 39 godina, kada u činu natporučnika odnosno poručnika fregate provede četiri godine i ako ima završenu slijedno-rastuću časničku izobrazbu druge razine te završen najmanje stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij

- satnik, odnosno poručnik bojnog broda može biti promaknut u čin bojnika odnosno kapetana korvete najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 45 godina, kada u činu satnika odnosno poručnika bojnog broda provede pet godina i ako ima završenu slijedno-rastuću časničku izobrazbu druge razine te završen najmanje stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij

- bojnik, odnosno kapetan korvete može biti promaknut u čin pukovnika odnosno kapetana fregate najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 48 godina, kada u činu bojnika odnosno kapetana korvete provede pet godina, ako ima završenu slijedno-rastuću časničku izobrazbu treće razine te završen najmanje stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij

- pukovnik, odnosno kapetan fregate može biti promaknut u čin brigadira odnosno kapetana bojnog broda najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 51 godinu, kada u činu pukovnika odnosno kapetana fregate provede pet godina, ako ima završenu slijedno-rastuću časničku izobrazbu treće razine te završen najmanje diplomski sveučilišni studij, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij.

(2) Odredbe stavka 1. ovoga članka koje se odnose na vojnu izobrazbu treće i četvrte razine ne primjenjuju se na časnike struka.

(3) Odredbe stavka 1. ovoga članka koje se odnose na godine života i vojnu izobrazbu ne primjenjuju se na časnike vojne specijaliste.

Članak 98.

(1) Brigadir, odnosno kapetan bojnog broda može biti promaknut u čin brigadnog generala odnosno komodora kada ispuni uvjete iz članka 91. ovoga Zakona, kada u činu brigadira odnosno kapetana bojnog broda provede četiri godine te ima završenu slijedno-rastuću časničku izobrazbu četvrte razine, završen diplomski sveučilišni studij, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij i ima istaknute rezultate u službi na temelju najviših službenih ocjena.

(2) Promaknuće u čin general bojnika/kontraadmirala, general pukovnika/viceadmirala i generala zbora/admirala obavlja se u skladu s uvjetima iz stavka 1. ovoga članka.

(3) U čin stožernoga generala odnosno admirala flote može biti promaknut general zbora odnosno admiral samo za ratne zasluge.

Ubrzano promicanje

Članak 99.

Časnik koji je proveo polovicu propisanoga vremena u činu potrebnome za promaknuće može se promaknuti u viši čin ako je u tom vremenu obnašao zapovjednu dužnost i u svim ocjenjivačkim razdobljima bio ocijenjen službenom ocjenom „osobito se ističe“.

Izvanredna dodjela čina

Članak 100.

U ratnom stanju ili u stanju neposredne ugroženosti Predsjednik Republike može dodijeliti odgovarajući časnički čin neovisno o odredbama ovoga Zakona.

Izvanredno promicanje

Članak 101.

(1) Časnik odnosno dočasnik može biti izvanredno promaknut u neposredno viši čin jedanput tijekom službe, bez obzira na uvjete propisane ovim Zakonom ako je obavljanjem službe stekao posebne zasluge za Oružane snage.

(2) Ograničenje iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se u vrijeme ratnog stanja ili u stanju neposredne ugroženosti.

Oduzimanje i gubitak čina

Članak 102.

(1) Vojnoj osobi oduzima se čin:
- ako joj prestane hrvatsko državljanstvo
- ako joj je izvršnim rješenjem vojnostegovnog suda izrečena stegovna kazna oduzimanja čina.

(2) Osoba kojoj se oduzima čin, gubi i sva prava vezana uz čin.

(3) Odluku o oduzimanju čina donosi osoba nadležna za dodjelu čina i promaknuće u čin u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Odluka o oduzimanju čina nije upravna stvar.

Članak 103.

(1) Osoba gubi čin po sili zakona ako joj prestane hrvatsko državljanstvo, ako je pravomoćnom presudom osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora od najmanje pet godina za kazneno djelo protiv: čovječnosti i ljudskog dostojanstva; života i tijela; osobne slobode; spolne slobode; spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta; braka, obitelji i djece; zdravlja ljudi; opće sigurnosti; imovine; krivotvorenja; službene dužnosti; pravosuđa; javnog reda; Republike Hrvatske; strane države ili međunarodne organizacije; Oružanih snaga.

(2) Osoba nadležna za oduzimanje čina može oduzeti čin i osobi koja je pravomoćnom presudom osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora do pet godina za kazneno djelo protiv: čovječnosti i ljudskog dostojanstva; života i tijela; osobne slobode; spolne slobode; spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta; braka, obitelji i djece; zdravlja ljudi;

opće sigurnosti; imovine; krivotvorenja; službene dužnosti; pravosuđa; javnog reda i mira; Republike Hrvatske; strane države ili međunarodne organizacije; Oružanih snaga.

(3) O pravomoćnim presudama iz stavaka 1. i 2. ovoga članka izvješćuje se Ministarstvo obrane po službenoj dužnosti u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku.

(4) Osoba koja gubi čin, gubi i sva prava vezana uz čin.

(5) Odluka o gubljenju čina nije upravna stvar.

Vraćanje oduzetog čina

Članak 104.

(1) Osobi iz članka 102. ovoga Zakona može biti vraćen čin koji joj je oduzet ako se utvrdi da nisu postojali razlozi za njegovo oduzimanje.

(2) Osobi kojoj je bio oduzet čin, vraćaju se i sva prava u vezi s činom od dana oduzimanja čina.

(3) O povratu čina odlučuje osoba koja je dodijelila čin ili promaknula u čin.

4. STANDARDI PROFESIONALNOG RAZVOJA

Članak 105.

Standardi profesionalnog razvoja djelatnih vojnih osoba ovise o osobnom činu, godinama života, civilnoj izobrazbi, vojnoj izobrazbi, vremenu provedenom u službi, kao i o drugim okolnostima važnim za obavljanje službe u Oružanim snagama.

Članak 106.

(1) U cilju upravljanja profesionalnim razvojem ministar obrane pravilnikom utvrđuje standarde profesionalnog razvoja za djelatne vojnike/mornare, dočasnike i časnike. Prijedlog pravilnika ministru obrane može podnijeti načelnik Glavnog stožera.

(2) Standardi profesionalnog razvoja posebno se propisuju za djelatne vojne osobe borbenih rodova i rodova borbene potpore, a posebno za djelatne vojne osobe struka odnosno službi.

(3) Pravilnikom iz stavka 1. ovoga članka propisuje se i postupak utvrđivanja nemogućnosti daljnjeg profesionalnog razvoja te program zbrinjavanja i tranzicije osoba koje nemaju mogućnost daljnjeg profesionalnog razvoja.

5. OCJENJIVANJE DJELATNIH VOJNIH OSOBA

Članak 107.

(1) Djelatne vojne osobe ocjenjuje se za rad i postignuća tijekom kalendarske godine službenom ocjenom koja je temelj za odabir kandidata za promicanje, napredovanje u službi, izobrazbu, raspored i otpust iz službe.

(2) Rok za donošenje službenih ocjena je 31. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu.

(3) Djelatne vojnike/mornare ocjenjuje se svake druge godine 31. siječnja i u razdoblju od 90 do 120 dana prije isteka ugovora, osim u slučaju potrebe donošenja ocjene „ne zadovoljava“.

(4) Ministar obrane pravilnikom propisuje uvjete, postupak i kriterije ocjenjivanja te način preispitivanja i evidentiranja službenih ocjena uz mišljenje načelnika Glavnog stožera.

(5) Ne ocjenjuje se djelatnu vojnu osobu koja je, bez obzira na razloge, u kalendarskoj godini na dužnostima provela manje od šest mjeseci.

Članak 108.

(1) Ocjenjivanje se provodi u dvije razine neposredne nadređenosti.

(2) Prvoocjenjivač je obvezan provesti savjetovanje s ocjenjivanom osobom najmanje jedanput u ocjenjivanom razdoblju.

(3) U prvoj razini prvoocjenjivač ocjenjuje:

- rezultate u radu
- rezultate u usavršavanju
- sposobnost vođenja, zapovijedanja odnosno upravljanja
- ljudske i vojničke osobine
- odnos prema dužnosti i vojnoj stezi
- zahtijevanu razinu tjelesne sposobnosti.

(4) U drugoj razini drugoocjenjivač nadzire pravilnost i objektivnost postupka ocjenjivanja te donosi zaključnu ocjenu koja odražava procijenjene mogućnosti ocjenjivane osobe.

(5) U drugoj razini ne ocjenjuje se vojna osoba kojoj je prvoocjenjivač ministar obrane odnosno načelnik Glavnog stožera.

(6) Prvoocjenjivač je osoba neposredno nadređena osobi koju ocjenjuje.

(7) Drugoocjenjivač je osoba neposredno nadređena prvoocjenjivaču.

Članak 109.

(1) Ocjene su „osobito se ističe“, „ističe se“, „dobar“, „zadovoljava“ i „ne zadovoljava“.

(2) Drugoocjenjivač, odnosno prvoocjenjivač za osobe koje se ne ocjenjuju u drugoj razini može djelatnog dočasnika i časnika ocijeniti ocjenom „osobito se ističe“ ili „ne zadovoljava“ uz prethodno mišljenje kadrovske savjeta odgovarajuće razine.

(3) Ocjena „ne zadovoljava“ donosi se u upravnom postupku.

Članak 110.

(1) Osoba nezadovoljna ocjenom može podnijeti zahtjev za preispitivanje ocjene osobi nadređenoj drugoocjenjivaču u roku od 15 dana od dana primitka ocjene.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka osoba nadređena drugoocjenjivaču obvezna je osnovati povjerenstvo od tri člana koji imaju najmanje isti čin, isti razinu obrazovanja i po mogućnosti stručno usmjerenje kao i ocjenjivana osoba.

(3) Povjerenstvo je dužno preispitati osporavanu ocjenu u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva i donijeti završnu ocjenu.

6. VOJNA PRIZNANJA

Općenito o vojnim priznanjima

Članak 111.

(1) Vojna priznanja mogu se dodijeliti vojnim osobama, službenicima i namještenicima, ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga te domaćim i stranim fizičkim i pravnim osobama za osobit doprinos u izvršenju misije ili zadaće Oružanih snaga.

(2) Vojna priznanja su vojne medalje, plakete, pohvale i nagrade.

Članak 112.

Vojna priznanja dodjeljuju se prigodom obilježavanja Dana Oružanih snaga, Dana državnosti Republike Hrvatske, Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja, Dana neovisnosti Republike Hrvatske, dana grana, rodova i službi, obljetnica postrojbi te u drugim svečanim prigodama.

Vojne medalje

Članak 113.

(1) Vojne medalje dodjeljuju se vojnim osobama i službenicima i namještenicima na službi u Oružanim snagama i Ministarstvu obrane za osobni ili skupni doprinos postignućima u izvršavanju misija ili zadaća Oružanih snaga.

(2) Vojne medalje mogu se dodijeliti i vojnim osobama stranih zemalja te domaćim istranim fizičkim i pravnim osobama za njihov osobni ili skupni doprinos postignućima u izvršenju misija ili zadaća Oružanih snaga.

(3) Vrste vojnih medalja, uvjete i postupak njihove dodjele pravilnikom propisuje Predsjednik Republike na prijedlog ministra obrane i uz mišljenje načelnika Glavnog stožera.

Plakete

Članak 114.

(1) Plakete se dodjeljuju ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga i Ministarstva obrane te vojnim osobama, službenicima i namještenicima za doprinos u promicanju ugleda Oružanih snaga.

(2) Vrste vojnih plaketa te uvjete i postupak njihove dodjele pravilnikom propisuje ministar obrane.

Dodjela vojnih medalja i plaketa

Članak 115.

Vojne medalje i plakete dodjeljuju:

- Predsjednik Republike
- predsjednik Vlade Republike Hrvatske
- ministar obrane
- načelnik Glavnog stožera.

Pohvale i nagrade

Članak 116.

(1) Ustrojstvene jedinice Oružanih snaga za uspješno izvršenje misije ili zadaće pisano pohvaljuju i nagrađuju Predsjednik Republike, ministar obrane i načelnik Glavnog stožera.

(2) Vojnu osobu, službenika i namještenika pisano pohvaljuje i nagrađuje časnik odnosno drugi čelnik ustrojstvene jedinice na dužnosti zapovjednika samostalne bojne, njoj ravne ili više razine.

(3) Vrste pohvala i nagrada te uvjete i postupak njihove dodjele pravilnikom propisuje ministar obrane.

Strane vojne medalje

Članak 117.

Vojne osobe, službenici i namještenici Oružanih snaga i Ministarstva obrane mogu primati vojne medalje stranih država i međunarodnih organizacija.

VI. PRAVA IZ RADNOG ODNOSA

1. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Članak 118.

(1) Djelatne vojne osobe, službenici i namještenici imaju pravo na osnovno i dopunsko zdravstveno osiguranje na teret državnog proračuna Republike Hrvatske.

(2) Kadeti, ročnici i pričuvnici za vrijeme službe u Oružanim snagama ostvaruju osnovno i dopunsko zdravstveno osiguranje na teret državnog proračuna Republike Hrvatske, ako nisu zdravstveno osigurani po drugoj osnovi.

Članak 119.

(1) Zdravstvena zaštita pripadnika Oružanih snaga provodi se kroz sustav zdravstvene potpore kao dijela cjelovitog sustava potpore Oružanih snaga, a pruža se u stacionarnim i terenskim uvjetima.

(2) Ministar obrane uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja propisuje pravilnikom način planiranja, organizacije, provedbe i nadzora zdravstvene potpore u Oružanim snagama.

Članak 120.

(1) Djelatne vojne osobe primarnu zdravstvenu zaštitu ostvaruju kod izabranog vojnog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite i vojnog doktora dentalne medicine.

(2) Za djelatne vojne osobe kojima nije moguće zbog teritorijalne nepokrivenosti osigurati primarnu zdravstvenu zaštitu kod vojnog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite i vojnog doktora dentalne medicine uredit će se način izbora doktora medicine primarne zdravstvene zaštite i doktora dentalne medicine iz mreže javne zdravstvene službe u Republici Hrvatskoj.

(3) Ministar obrane uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja propisat će pravilnikom postupak i ovlasti u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu i prava na zdravstveno osiguranje pripadnika Oružanih snaga te način izbora doktora medicine primarne zdravstvene zaštite.

Članak 121.

(1) Ročnici, kadeti i pričuvnici i nakon otpusta iz Oružanih snaga imaju pravo na zdravstvenu zaštitu do izlječenja odnosno dok nadležno tijelo mirovinskog osiguranja donese ocjenu radne sposobnosti:

- zbog ozljede ili bolesti koje su zadobili za vrijeme službe u Oružanim snagama, a koje su izravna posljedica obavljanja službe

- zbog bolesti koja je nastala prije stupanja u Oružane snage, a tijekom službe je došlo do njezina pogoršanja i zbog koje su otpušteni iz Oružanih snaga.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka imaju pravo na zdravstvenu zaštitu nakon otpusta iz Oružanih snaga kada prijave ozljedu ili bolest nadležnoj zdravstvenoj komisiji i kada zdravstvena komisija utvrdi da je ozljeda ili bolest nastala tijekom službe u Oružanim snagama kao neposredna posljedica službe u Oružanim snagama.

Članak 122.

Zdravstvena sposobnost utvrđuje se na:

- prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite

- zahtjev nadređenog zapovjednika razine samostalne bojne, njemu ravne ili više razine

- zahtjev djelatne vojne osobe.

Članak 123.

(1) Nadređena osoba na dužnosti zapovjednika razine samostalne bojne, njemu ravne ili više razine obvezna je tražiti da se djelatnu vojnu osobu uputi na ocjenu zdravstvene sposobnosti ako se nalazi na liječenju odnosno bolovanju neprekidno tri mjeseca odnosno s prekidima šest mjeseci u posljednje dvije godine.

(2) Djelatna vojna osoba dužna je pristupiti zdravstvenom pregledu radi utvrđivanja njezine zdravstvene sposobnosti.

(3) Zdravstvenu sposobnost za vojnu službu utvrđuju specijalisti medicine rada i zdravstvene komisije Ministarstva obrane te donose ocjenu zdravstvene sposobnosti.

(4) Prvostupanjska zdravstvena komisija odlučuje o pritužbi na ocjenu zdravstvene sposobnosti i donosi odluku u nepravnom postupku za djelatne vojne osobe kojima utvrdi nesposobnost za djelatnu vojnu službu.

(5) Viša zdravstvena komisija odlučuje o pritužbi na odluku iz stavka 4. ovoga članka u nepravnom postupku.

(6) Djelatnoj vojnoj osobi prestaje služba donošenjem rješenja o prestanku službe u roku od 30 dana od dana donošenja odluke iz stavka 4. ovoga članka ako protiv odluke nije podnesena pritužba, odnosno donošenjem rješenja o prestanku službe u roku od 30 dana od dana donošenja odluke iz stavka 5. ovoga članka.

(7) Odluke zdravstvene i više zdravstvene komisije nisu upravne stvari.

(8) Ministar obrane uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja pravilnikom propisuje način, kriterije i ovlasti za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za vojnu službu, osnivanje, djelokrug rada i sastav zdravstvenih komisija.

2. OBLICI POTPORE PRIPADNICIMA ORUŽANIH SNAGA I NJIHOVIM OBITELJIMA

Članak 124.

(1) Kada je protiv pripadnika Oružanih snaga pokrenut kazneni postupak zbog radnji počinjenih u obavljanju službe u Oružanim snagama, Ministarstvo obrane može pripadnicima Oružanih snaga osigurati odvjetničku ili drugu pravnu pomoć.

(2) Djelatnim vojnim osobama, na osobni zahtjev, može se osigurati besplatno pravno savjetovanje ako je protiv njih pokrenut kazneni postupak po privatnoj tužbi vezan za obavljanje službe, a služba je prema ocjeni Ministarstva obrane obavljena u skladu s propisima i pravilima.

(3) Pravno savjetovanje iz stavka 2. ovoga članka obuhvaća savjetovanje o pravnom položaju u pravnim stvarima koje su povezane s obavljanjem vojne službe, pravima i obvezama u postupku, postupovnim pravilima, načinu izvršenja sudske odluke i sl.

(4) Vlada Republike Hrvatske uredbom propisuje postupak i uvjete ostvarivanja prava na odvjetničku ili drugu pravnu pomoć iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka.

Članak 125.

(1) Vojnoj osobi, službeniku i namješteniku koji je u obavljanju službe ili u vezi sa službom, posredno ili neposredno sudjelovao u traumatskomodnosno pogibeljnom događaju Ministarstvo obrane će osigurati pružanje psihološke pomoći.

(2) Vojnu osobu koja odbije psihološku pomoć zapovjednik samostalne bojne ili više razine odnosno vojni psiholog može uputiti na izvanrednu psihološku procjenu.

Članak 126.

(1) Djelatne vojne osobe kolektivno se osiguravaju od posljedica nesretnog slučaja na teret državnog proračuna Republike Hrvatske.

(2) O uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz stavka 1. ovoga članka ministar obrane donosi pravilnik.

Članak 127.

(1) Djelatna vojna osoba koja pogine ili umre pokopat će se uz počasti u mjestu koje odredi njezina obitelj na trošak Ministarstva obrane.

(2) Pod troškovima iz stavka 1. ovoga članka razumijevaju se:

- troškovi lijesa i prijevoza posmrtnih ostataka do mjesta pogreba
- putni troškovi za dva pratitelja
- troškovi grobnog mjesta ako ga obitelj nema
- troškovi kremiranja
- ostali troškovi.

(3) Ministar obrane pravilnikom propisuje postupak ostvarivanja prava i iznos troškova iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 128.

(1) Obitelj vojne osobe koja pogine pri obavljanju službe, umre od rane ili ozljede zadobivene pri obavljanju službe ili u vezi sa službom ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od šest proračunskih osnovica i troškove pogreba iz članka 127. ovoga Zakona.

(2) Obitelj vojne osobe koja pogine ili umre u okolnostima različitim od stavka 1. ovoga članka ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od dvije proračunske osnovice i troškove pogreba iz članka 127. ovoga Zakona.

Članak 129.

(1) Djeca djelatne vojne osobe koja je izgubila život u obavljanju službe imaju pravo na mjesečnu novčanu pomoć kao naknadu za troškove uzdržavanja i redovnog školovanja i to za dijete predškolskog uzrasta 50%, do završenog osmog razreda osnovne škole 70% te do završene srednje škole odnosno studiranja u statusu redovitog studenta 90% proračunske osnovice najdulje do kraja redovnog školovanja.

(2) Pod obavljanjem službe iz stavka 1. ovoga članka podrazumijevaju se borbene zadaće, vojne vježbe, operacije potpore miru, operacije odgovora na krize, humanitarne operacije i druge aktivnosti u inozemstvu te obučne aktivnosti.

Članak 130.

Djelatna vojna osoba ima pravo na novčanu pomoć u slučaju smrti supružnika, djeteta, posvojenika i roditelja u visini jedne proračunske osnovice.

Članak 131.

Rješavanje o pravima na novčane pomoći iz članaka 128., 129. i 130. ovoga Zakona upravne su stvari.

3. STAMBENO ZBRINJAVANJE**Članak 132.**

(1) Djelatni vojnici/mornari, ročnici, kadeti i pričuvnici za vrijeme službe u Oružanim snagama smješteni su u vojnim lokacijama bez naknade.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u skladu s potrebama službe u vojnim lokacijama mogu biti smješteni i drugi pripadnici Oružanih snaga.

(3) Djelatnoj vojnoj osobi koja u mjestu službe nema riješeno stambeno pitanje može se dati na korištenje službeni stan prema uvjetima i kriterijima u skladu s pravilnikom koji donosi ministar obrane.

Članak 133.

(1) Djelatnu vojnu osobu može se rasporediti u mjesto službe koje je više od 50 km udaljeno od mjesta stalnog stanovanja ili se nalazi na otoku.

(2) Djelatnu vojnu osobu iz stavka 1. ovoga članka koja će u roku od pet godina ispuniti uvjete za starosnu mirovinu može se rasporediti na osobni zahtjev u mjesto službe najbliže mjestu stanovanja u skladu s nepopunjenim ustrojbenim mjestima.

(3) Djelatnim vojnim osobama raspoređenima po potrebi službe u drugo mjesto službe koje je najmanje 50 km udaljeno od mjesta stalnog stanovanja ili se nalazi na otoku, kojima se u roku od 30 dana od dana rasporeda ne može dati na korištenje službeni stan, a nisu smještene u vojnim lokacijama, isplatit će se naknada za stanovanje.

(4) Visinu naknade iz stavka 3. ovoga članka određuje jedanput na godinu posebnom odlukom ministar obrane ovisno o razmještanju ustrojstvenih jedinica Oružanih snaga na području Republike Hrvatske.

(5) Djelatni vojnici/mornari kojima nije osiguran smještaj u vojnim lokacijama imaju pravo na naknadu za stanovanje.

(6) Pravo na naknadu za stanovanje isključuje pravo na naknadu troškova međumjesnog prijevoza i pravo na naknadu troškova zbog odvojenog života od obitelji.

(7) Pravo na naknadu za stanovanje isključuje pravo na korištenje organiziranog prijevoza.

(8) Način utvrđivanja prava na naknadu za stanovanje propisuje se pravilnikom iz članka 132. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 134.

Pravo na naknadu za stanovanje djelatna vojna osoba ne ostvaruje ako:

- je na temelju osobnog zahtjeva raspoređena u mjesto različito od prebivališta svoje obitelji

- je osiguran smještaj za nju i obitelj u mjestu rada.

4. PLAĆE I DODACI NA PLAĆU

Članak 135.

(1) Djelatne vojne osobe imaju pravo na plaću, dodatke na plaću i druga materijalna prava, na način i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(2) Djelatnoj vojnoj osobi ne pripada plaća za sate odnosno dane neopravdane odsutnosti s posla.

Članak 136.

(1) Plaća djelatnih vojnih osoba sastoji se od osnovne plaće i dodataka na plaću.

(2) Plaća se određuje odlukom o rasporedu.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka nije upravna stvar.

Članak 137.

(1) Osnovna plaća djelatne vojne osobe je umnožak koeficijenta osobnog čina i osnovice za obračun plaće, uvećan za 0,5% za svaku godinu navršenog radnog staža.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, osnovnu plaću djelatne vojne osobe raspoređene na ustrojbeno mjesto višega čina od osobnoga čina čini aritmetička sredina osnovne plaće utvrđene za osobni čin i osnovne plaće čina ustrojbenog mjesta na koje je djelatna vojna osoba raspoređena.

(3) Vojnom specijalistu koji sustavom promaknuća u skladu s odredbama ovoga Zakona dostigne ustrojbeni čin radnog mjesta na koji je raspoređen ili dostigne maksimalni čin za vojnog specijalista propisan odredbama ovoga Zakona svakih idućih pet godina provedenih na dužnosti vojnog specijalista uvećava se vrijednost koeficijenta osobnog čina.

(4) Osnovica za obračun plaće djelatne vojne osobe jednaka je osnovici za obračun plaće državnih službenika i namještenika.

(5) Vrijednost koeficijenta osobnog čina djelatnih vojnih osoba i iznos uvećanja koeficijenta osobnog čina za vojne specijaliste iz stavka 3. ovoga članka određuje uredbom Vlada Republike Hrvatske.

Članak 138.

Osnovica za obračun plaće djelatne vojne osobe uvećat će se za 8% djelatnim vojnim osobama koje imaju znanstveni stupanj magistra znanosti odnosno za 15% djelatnim vojnim osobama koje imaju znanstveni stupanj doktora znanosti, ako im je znanstveni stupanj u funkciji poslova ustrojbenog mjesta.

Članak 139.

(1) Dodaci na plaću su dodaci koje ostvaruju djelatne vojne osobe za posebne uvjete vojne službe te za deficitarna zvanja i struke.

(2) Dodaci za posebne uvjete vojne službe dijele se na dodatak za vojnu službu i dodatak za otežane uvjete rada.

(3) Dodatak za vojnu službu ostvaruju sve osobe raspoređene na dužnostima djelatne vojne osobe.

(4) Dodatak za otežane uvjete rada ostvaruju osobe raspoređene na dužnosti s otegotnim uvjetima rada.

(5) Dodaci iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se u postotku od osnovice za obračun plaće.

(6) Ministar obrane pravilnikom utvrđuje dužnosti s otegotnim uvjetima rada te određuje način utvrđivanja prava na dodatak, iznos dodatka, kao i deficitarna zvanja i struke za koje se utvrđuje pravo na dodatak.

5. NAKNADE PLAĆE

Naknada plaće za vrijeme bolovanja

Članak 140.

(1) Djelatnoj vojnoj osobi koja je zbog bolovanja do 42 dana odsutna iz službe pripada naknada plaće u visini od 85% od njezine osnovne plaće.

(2) Djelatnoj vojnoj osobi za vrijeme privremene nesposobnosti za službu uzrokovane ozljedom na radu i profesionalnom bolešću pripada naknada plaće u iznosu 100% prosječne plaće isplaćene joj u posljednja tri mjeseca prije mjeseca u kojem je nastupila privremena nesposobnost za rad.

Članak 141.

Naknada plaće za bolovanje koje traje dulje od 42 dana određuje se u skladu sa Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i isplaćuje se na teret sredstava Hrvatskoga zavoda za zdravstveno osiguranje.

Naknada plaće za vrijeme godišnjeg odmora i dopusta

Članak 142.

Djelatnoj vojnoj osobiza vrijeme godišnjeg odmora i plaćenog dopusta pripada naknada plaće kao da je radila u redovnom radnom vremenu.

Naknada plaće za vrijeme izobrazbe i obuke

Članak 143.

(1) Djelatnoj vojnoj osobi za vrijeme izobrazbe u zemlji ili inozemstvu isplaćuje se naknada plaće u visini plaće koju je ostvarivala na temelju dužnosti na koju je bila raspoređena prije upućivanja na izobrazbu.

(2) Djelatnoj vojnoj osobi upućenoj na izobrazbu u inozemstvo, kao i djelatnoj vojnoj osobi upućenoj na izobrazbu izvan mjesta prebivališta dulje od 30 dana, pripada i posebna naknada u iznosu koji određuje odlukom ministar obrane.

(3) Djelatnoj vojnoj osobi upućenoj na vojnu obuku u inozemstvo pripada posebna naknada koju odlukom određuje ministar obrane.

(4) Pravo iz stavaka 2. i 3. ovoga članka isključuje pravo na dnevnicu.

6. OSTALA PITANJA U VEZI S PLAĆOM

Članak 144.

(1) Djelatna vojna osoba koja je odlukom ministra obrane upućena u drugo javnopravno tijelo ili pravnu osobu ima pravo na osnovnu plaću osobnog čina i druga materijalna prava u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Tijela ili pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezne su Ministarstvu obrane nadoknaditi isplaćenu plaću, doprinose i druga materijalna prava za osobu iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Mjerila za plaće i druga primanja odnosno materijalna prava vojnodiplomatskih osoba, osoba upućenih na rad u međunarodne organizacije, administrativno-tehničkog osoblja odnosno nediplomatskog osoblja te članova njihove uže obitelji određuje uredbom Vlada Republike Hrvatske.

Članak 145.

Kandidatu za časnika za vrijeme vojne izobrazbe i obuke tijekom koje se osposobljava za časnika Oružanih snaga pripada naknada plaće u visini 85% osnovne plaće utvrđene za čin poručnika/poručnika korvete.

Članak 146.

(1) Ugovornom pričuvniku tijekom službe u Oružanim snagama pripada plaća i druge naknade u skladu sa sklopljenim ugovorom o službi u ugovornoj pričuvi.

(2) Ministar obrane pravilnikom propisuje kriterije, uvjete i postupak ostvarivanja prava na novčanu naknadu, ili naknadu plaće te druga prava ugovornih pričuvnika.

7. NAKNADE TROŠKOVA U VEZI S OBAVLJANJEM SLUŽBE

Naknada prijevoznih troškova

Članak 147.

- (1) Djelatna vojna osoba ima pravo na naknadu troškova mjesnog i međumjesnog prijevoza za redoviti dolazak i odlazak na posao i s posla.
- (2) Pravo na naknadu troškova iz stavka 1. ovoga članka ne može se ostvariti ako je Ministarstvo obrane organiziralo ili ugovorilo prijevoz.
- (3) Ministar obrane pravilnikom propisuje uvjete i postupak za ostvarenje naknade troškova prijevoza.

Naknada selidbenih troškova

Članak 148.

- (1) Djelatna vojna osoba koja je zbog potreba službe raspoređena ili imenovana na dužnost u drugo mjesto rada ima pravo na naknadu troškova selidbe iz dosadašnjega u novo mjesto stanovanja u Republici Hrvatskoj.
- (2) Djelatnoj vojnoj osobi isplatit će se naknada troškova selidbe u visini stvarnih izdataka prema računima troškova prijevoza uobičajenih u mjestu selidbe.
- (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka selidbeni troškovi neće se nadoknađivati kada selidbu organizira Ministarstvo obrane.

Naknada za službeno putovanje

Članak 149.

- (1) Djelatna vojna osoba upućena na službeno putovanje u zemlji i inozemstvu ima pravo na naknadu prijevoznih troškova, dnevnice i naknadu troškova za smještaj.
- (2) Visina dnevnice za službena putovanja u Republici Hrvatskoj i inozemstvu isplaćuje se u iznosu propisanom za korisnike državnog proračuna Republike Hrvatske u skladu s odlukom Vlade Republike Hrvatske.
- (3) Djelatna vojna osoba ima pravo na 40% iznosa naknade kada joj je osigurana dnevna prehrana, a nema pravo na naknadu za smještaj kada joj je osiguran smještaj u čvrstom objektu.
- (4) Pravo iz stavka 1. ovoga članka pripada i djelatnim vojnim osobama upućenima u međunarodne organizacije i operacije potpore miru, operacije odgovora na krize, humanitarne operacije i druge aktivnosti u inozemstvu kada su upućene na službeno putovanje.

Prehrana

Članak 150.

- (1) Tijekom vojnih vježbi, funkcionalnih tečajeva, školovanja, izobrazbe i obuke u vojnim lokacijama i građevinama, obavljanja dežurstva, stražarske službe, unutarnje službe, operacija potpore miru, rada na terenu i obveznog smještaja u vojnim lokacijama i

građevinama zbog potreba službe, vojne osobe, službenici i namještenici imaju pravo na besplatnu prehranu čiji broj obroka ovisi o vremenu i uvjetima obavljanja službe.

(2) Djelatni vojnici/mornari koji obavljaju službu osam sati na dan imaju pravo na besplatan objed.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, djelatne vojne osobe, službenici i namještenici koji nisu obuhvaćeni stavcima 1. i 2. ovoga članka imaju pravo na subvencioniranu prehranu.

(4) Način organiziranja prehrane, vrste obroka, pravo i iznos subvencije i druga pitanja u vezi s prehranom pravilnikom propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

8. OSTALE NOVČANE POMOĆI

Članak 151.

(1) Djelatna vojna osoba ima pravo na novčanu pomoć jedanput na godinu u slučaju bolesti kada bolovanje traje neprekinuto dulje od 90 dana u visini jedne proračunske osnovice.

(2) Djelatna vojna osoba ima pravo na novčanu pomoć zbog nastanka njegove teške invalidnosti, ili teške invalidnosti njegove malodobne djece i supružnika u visini jedne proračunske osnovice.

(3) Djelatna vojna osoba ima pravo na novčanu pomoć za rođenje djeteta odnosno pravo na novčanu pomoć za slučaj posvojenja djeteta mlađeg od tri godine u visini 50% proračunske osnovice.

(4) Rješavanje o pravima iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka upravne su stvari.

Članak 152.

Ako se propisima kojima se uređuju prava iz radnog odnosa ustanovi materijalno pravo koje nije propisano odredbama ovoga Zakona, ministar obrane može propisati to pravo u skladu s visinom proračunskih sredstava.

VII. RADNO VRIJEME, ODMORI I DOPUSTI

Općenito o radnom vremenu

Članak 153.

(1) Služba u Oružanim snagama organizirana je na način da se poslovi obavljaju 24 sata na dan.

(2) Radno vrijeme je razdoblje u kojem je djelatna vojna osoba obvezna obavljati poslove dužnosti koju obnaša prema utvrđenom rasporedu radnog vremena i nalogima nadležne osobe.

(3) Raspored radnog vremena odlukomodređuje ministar obrane.

Članak 154.

(1) Puno radno vrijeme utvrđuje se u pravilu u trajanju od 40 sati tjedno raspoređeno u pet dana.

(2) Radno vrijeme zbog specifičnosti vojne službe ne mora biti jednakomjerno raspoređeno po tjednima te se može preraspodijeliti unutar razdoblja koje ne može biti dulje od četiri mjeseca, tako da u jednom razdoblju traje dulje, a u drugom razdoblju kraće od propisanoga punog radnog vremena.

(3) Kada je radno vrijeme preraspodijeljeno na način iz stavka 2. ovoga članka ne smije biti dulje od 48 sati tjedno.

(4) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne odnose se na rad u vrijeme vojnih vježbi, funkcionalnih tečajeva, školovanja, izobrazbe i obuke u vojnim lokacijama i građevinama, dežurstava, stražarske službe, unutarnje službe, operacija potpore miru, rada na terenu, taborovanja i obveznog smještaja u vojnim lokacijama i građevinama zbog potreba službe i sl.

(5) Rad iz stavka 4. ovoga članka uključuje rad subotom, nedjeljom, blagdanom, noću, u smjenama i turnusima.

(6) Radno vrijeme može se za pojedine ustrojstvene jedinice Oružanih snaga rasporediti na način da vojne osobe kontinuirano vrijeme borave na vježbalištu, poligonu i u vojarni zbog specifičnosti vojne službe, a određeno vrijeme su izvan službe u stanju pripravnosti.

Članak 155.

Djelatnim vojnim osobama ne pripada pravo na uvećanje plaće za prekovremeni rad, rad noću, u smjenama, turnusima, za dežurstvo, stražarsku službu, stanje pripravnosti i slično, nego ostvaruju posebne dodatke na plaću u skladu s člankom 139. ovoga Zakona.

Godišnji odmor

Članak 156.

(1) Djelatna vojna osoba ima pravo na godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu u trajanju od najmanje četiri tjedna.

(2) Godišnji odmor iz stavka 1. ovoga članka uvećava se prema pojedinačno određenim mjerilima ovisno o uvjetima obavljanja službe, složenosti i značaja dužnosti koja se obavlja, duljine radnog staža, životne dobi, socijalnih uvjeta, zdravstvenoga stanja i ostvarenih rezultata u službi, s tim da ukupno trajanje godišnjeg odmora ne može iznositi više od 30 radnih dana u kalendarskoj godini.

(3) Pri utvrđivanju trajanja godišnjeg odmora ne uračunavaju se subote, nedjelje, neradni dani i blagdani utvrđeni zakonom, kao ni vrijeme privremene nesposobnosti za rad koju je utvrdio ovlašteni liječnik.

(4) Ministar obrane pravilnikom utvrđuje uvjete i način korištenja godišnjeg odmora iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 157.

(1) Ukupni broj dana godišnjeg odmora za svaku djelatnu vojnu osobu za tekuću kalendarsku godinu utvrđuje se odlukom, a vrijeme korištenja godišnjeg odmora utvrđuje se planom korištenja godišnjih odmora koji donosi zapovjednik odnosno čelnik ustrojstvene jedinice razine samostalne bojne ili njoj ravne i više razine.

(2) Djelatna vojna osoba može godišnji odmor koristiti u više dijelova od kojih prvi dio od najmanje dva tjedna u neprekidnom trajanju mora koristiti tijekom kalendarske godine za koju ostvaruje pravo na godišnji odmor, a preostali dio mora iskoristiti najkasnije do 30. lipnja iduće godine.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, djelatna vojna osoba koja zbog privremene nesposobnosti za rad ili obavljanja službe u inozemstvu nije bila u mogućnosti iskoristiti godišnji odmor za prethodnu godinu u propisanom roku, može navedeni godišnji odmor koristiti do 30. rujna tekuće godine.

(4) Djelatna vojna osoba kojoj prestaje služba, a nije iskoristila godišnji odmor u cijelosti ima pravo na naknadu za neiskorišteni godišnji odmor razmjerno broju dana neiskorištenog godišnjeg odmora.

(5) Djelatna vojna osoba koja se prvi put zaposli ili ima prekid dulji od osam dana između dva zaposlenja pravo na godišnji odmor stječe nakon šest mjeseci neprekidne službe.

Članak 158.

(1) Zapovjednik odnosno čelnik ustrojstvene jedinice iz članka 157. stavka 1. ovoga Zakona može djelatnoj vojnoj osobi zbog izvanrednih potreba službe prekinuti ili odgoditi korištenje godišnjeg odmora dok takvi razlozi traju.

(2) U slučaju prekida ili odgode godišnjeg odmora djelatnoj vojnoj osobi pripada pravo na naknadu stvarnih troškova uzrokovanih prekidom ili odgodom korištenja godišnjeg odmora.

(3) O zahtjevu za naknadu troškova iz stavka 2. ovoga članka odlučuje ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane nadležna za upravljanje osobljem rješenjem, na temelju očitovanja osobe koja je donijela odluku o prekidu ili odgodi korištenja godišnjeg odmora i priložene dokumentacije kojom se dokazuju stvarni troškovi.

Plaćeni dopust

Članak 159.

(1) Djelatna vojna osoba ima pravo na plaćeni dopust do ukupno petnaest radnih dana u kalendarskoj godini u sljedećim slučajevima:

- zaključenja braka - pet radnih dana
- rođenja djeteta - pet radnih dana
- smrti supružnika, roditelja, očuha i maćehe, djeteta, posvojitelja i posvojenika - pet radnih dana
- smrti ostalih krvnih srodnika zaključno s četvrtim stupnjem srodstva odnosno tazbinskih srodnika zaključno s drugim stupnjem srodstva - dva radna dana
- teške bolesti supružnika, djeteta ili roditelja - tri radna dana
- dobrovoljnog davanja krvi - dva radna dana
- doniranja organa - 15 radnih dana
- selidbe u istom mjestu stanovanja - dva radna dana
- selidbe u drugo mjesto stanovanja - četiri radna dana
- polaganja stručnog ili drugog ispita - pet radnih dana
- kulturnih i sportskih nastupanja - dva radna dana
- elementarne nepogode koja je neposredno zadesila djelatnu vojnu osobu - pet radnih dana.

(2) Djelatna vojna osoba ima pravo na plaćeni dopust za svaki smrtni slučaj i svako dobrovoljno davanje krvi iz stavka 1. ovoga članka neovisno o broju dana plaćenog dopusta koje je tijekom kalendarske godine iskoristila po drugim osnovama.

(3) Ako okolnost iz stavka 1. ovoga članka nastupi u vrijeme korištenja godišnjeg odmora, u vrijeme privremene nesposobnosti za rad ili u vrijeme odsutnosti iz službe zbog drugih razloga, djelatna vojna osoba ne ostvaruje pravo na plaćeni dopust.

(4) Pravo na plaćeni dopust utvrđuje se odlukom koja nije upravna stvar.

Neplaćeni dopust

Članak 160.

(1) Djelatnoj vojnoj osobi može se odobriti neplaćeni dopust bez naknade plaće do 30 dana u kalendarskoj godini pod uvjetom da neće izazvati veće poteškoće u obavljanju poslova ustrojstvene jedinice u slučajevima gradnje, popravka ili adaptacije obiteljske kuće odnosno stana, njege člana uže obitelji, liječenja na vlastiti trošak, sudjelovanja u kulturno-umjetničkim i sportskim priredbama ili natjecanjima, školovanja, doškolovanja, osposobljavanja, usavršavanja ili specijalizacije za vlastite potrebe, kao i zbog drugih opravdanih razloga.

(2) Kada to okolnosti zahtijevaju, može se neplaćeni dopust odobriti u trajanju duljem od 30 dana, a najdulje do godine dana.

(3) Za vrijeme neplaćenog dopusta djelatnoj vojnoj osobi miruju prava i obveze iz službe.

(4) Pravo na neplaćeni dopust utvrđuje se rješenjem koje je upravna stvar.

VIII. PRAVA I OBVEZE OSOBA UPUĆENIH U OPERACIJE POTPORE MIRU I DRUGE AKTIVNOSTI U INOZEMSTVU

Članak 161.

(1) U operacije potpore miru, operacije odgovora na krize, humanitarne operacije ili druge aktivnosti u inozemstvo mogu se upućivati djelatne vojne osobe, službenici i namještenici i ugovorni pričuvnici na službi u Oružanim snagama koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

- da su prethodno završili odgovarajuću obuku u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu i osposobljene su za dužnost na koju se upućuju
- da imaju odgovarajuću vojnu izobrazbu
- da imaju zdravstvenu sposobnost
- da imaju odgovarajuće znanje stranog jezika
- da ispunjavaju propisane sigurnosne kriterije
- da ispunjavaju i druge kriterije koje je propisala međunarodna organizacija pod čijim okriljem se provodi međunarodna operacija.

(2) Ministar obrane pravilnikom propisuje kriterije i postupak za odabir pripadnika Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Način osposobljavanja u skladu sa zahtjevima pojedine operacije iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje načelnik Glavnog stožera.

Članak 162.

(1) Osobe iz članka 161. ovoga Zakona za vrijeme sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu ostvaruju pravo na osnovnu plaću koju su ostvarivali na dužnosti s koje su upućeni.

(2) Ministar obrane odlukom propisuje terenski dodatak osobama iz stavka 1. ovoga članka za vrijeme sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu zbog otežanih i rizičnih sigurnosnih, zemljopisnih i klimatskih uvjeta opasnih po život i zdravlje.

(3) Prava iz stavaka 1. i 2. ovoga članka osobe iz stavka 1. ovoga članka ostvaruju i za vrijeme provedeno na liječenju, u zarobljeništvu ili drugom opravdanom izostanku sve do povratka u Republiku Hrvatsku.

Članak 163.

(1) Prije upućivanja u operaciju potpore miru, operaciju odgovora na krize, humanitarnu operaciju i drugu aktivnost u inozemstvu Ministarstvo obrane s osobom iz članka 161. ovoga Zakona zaključuje ugovor.

(2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se međusobna prava i obveze, naziv operacije odnosno aktivnosti u koju se osoba iz stavka 1. ovoga članka upućuje, terenski dodatak, uvjeti i posljedice raskida ugovora te druga pitanja u vezi upućivanja u operaciju i drugu aktivnost u inozemstvu.

Članak 164.

(1) Osobe iz članka 161. ovoga Zakona dužne su prihvatiti sudjelovanje u operaciji potpore miru, operaciji odgovora na krize, humanitarnoj operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu ako ispunjavaju uvjete iz članka 161. ovoga Zakona.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka koje odbiju upućivanje u skladu sa stavkom 1. ovoga članka dužne su Ministarstvu obrane nadoknaditi troškove obuke te drugu štetu nastalu u vezi s odbijanjem odnosno upućivanjem druge osobe.

Članak 165.

(1) Osobama iz članka 161. ovoga Zakona može se, na osobni zahtjev, odgoditi upućivanje u operaciju potpore miru, operaciju odgovora na krize, humanitarnu operaciju i drugu aktivnost u inozemstvu zbog smrti ili teške bolesti u obitelji, odnosno zbog prirodnih nepogoda i drugih nesreća, ako bi njihova uža obitelj bila dovedena u težak položaj zbog njihove odsutnosti dok postoje ti razlozi, a najdulje godinu dana.

(2) Odgoda upućivanja iz stavka 1. ovoga članka nije upravna stvar.

Članak 166.

(1) Osobe iz članka 161. ovoga Zakona mogu tijekom jednog upućivanja provesti najdulje 12 mjeseci u operaciji potpore miru, operaciji odgovora na krize, humanitarnoj operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu provesti dulje od 12 mjeseci u operaciji potpore miru, operaciji odgovora na krize, humanitarnoj operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu iz tehničkih razloga i ostalih okolnosti koji priječe povratak u Republiku Hrvatsku, dok takve okolnosti traju.

(3) Na zahtjev zapovjednika snaga i uz suglasnost načelnika Glavnog stožera u operaciji potpore miru, operaciji odgovora na krize, humanitarnoj operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu osoba iz stavka 1. ovoga članka može provesti najdulje 15 mjeseci.

Članak 167.

Za vrijeme sudjelovanja u operaciji potpore miru, operaciji odgovora na krize, humanitarnoj operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu, osobe iz članka 161. ovoga Zakona obvezne su:

- dostojno predstavljati Republiku Hrvatsku

- djelovati u skladu s Ustavom i zakonima Republike Hrvatske
  - poštovati odluke, zapovijedi i naloge te načela i pravila međunarodnog ratnog i humanitarnog prava te posebna pravila konkretne operacije odnosno druge aktivnosti na koju su upućeni
  - poštovati vojnu stegu
  - pridržavati se propisa o osobnoj sigurnosti
  - provoditi preventivne mjere u cilju zaštite zdravlja
  - čuvati povjerena materijalna sredstva
  - poštovati kulturne i vjerske običaje te druge vrednote zemlje domaćina
  - provoditi mjere zaštite tajnosti klasificiranih podataka tijekom boravka u operaciji
- potpore miru, operaciji odgovora na krize, humanitarnoj operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu.

Članak 168.

Za vrijeme sudjelovanja u operaciji potpore miru, operaciji odgovora na krize, humanitarnoj operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu, osobama iz članka 161. ovoga Zakona zabranjeno je:

- obavljanje gospodarskih ili uslužnih djelatnosti, osim onih koje se odnose na logističku potporu vlastitih ili savezničkih snaga
- svako miješanje u unutarnje poslove zemlje domaćina izvan odobrenog mandata tih operacija odnosno drugih aktivnosti
- samovoljno napuštanje ili prekidanje operacije odnosno druge aktivnosti bez suglasnosti ili odobrenja nadležnih tijela
- svako drugo postupanje izvan mandata tih operacija odnosno drugih aktivnosti.

Članak 169.

(1) Za svakih navršenih šest mjeseci sudjelovanja u operaciji potpore miru, operaciji odgovora na krize, humanitarnoj operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu, osobe iz članka 161. ovoga Zakona ostvaruju pravo na obvezni plaćeni dopust u trajanju od deset radnih dana po povratku u Republiku Hrvatsku.

(2) Kada operacija potpore miru ili druga aktivnost u inozemstvu traje deset i više mjeseci, Ministarstvo obrane obvezno je sudioniku nakon šest mjeseci omogućiti i financirati jednokratni posjet Republici Hrvatskoj radi korištenja godišnjeg odmora ili plaćenog dopusta u najduljem trajanju od deset radnih dana.

(3) Osobe iz stavka 1. ovoga članka upućene u operacije potpore miru ili druge aktivnosti u inozemstvu imaju pravo na plaćeni dopust u trajanju od ukupno deset radnih dana i pravo na naknadu troškova prijevoza u slučaju smrti člana uže obitelji.

(4) Obveze ustrojstvenih jedinica Ministarstva obrane i Oružanih snaga u pripremi za sudjelovanje u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu te ostala prava, obveze i odgovornosti osoba iz stavka 1. ovoga članka za vrijeme sudjelovanja u operacijama odnosno drugim aktivnostima i po povratku u Republiku Hrvatsku pravilnikom propisuje ministar obrane.

IX. KAZNENA, PREKRŠAJNA, STEGOVNA I MATERIJALNA ODGOVORNOST

1. KAZNENA ODGOVORNOST

Odgovornost pripadnika Oružanih snaga za kaznena djela

Članak 170.

- (1) Pripadnici Oružanih snaga odgovaraju za kaznena djela po odredbama Kaznenog zakona i drugih zakona.
- (2) Kaznena odgovornost ne isključuje stegovnu odgovornost ako djelo koje je predmet kaznenog postupka predstavlja i kršenje vojne stege.
- (3) Stegovni postupak vodi se bez obzira na tijek kaznenog postupka.
- (4) Počinitelju stegovnog prijestupa protiv kojeg je kazneni postupak pokrenut ili je u tijeku ne može se izreći stegovna kazna pritvora.

Obveze i ovlasti ovlaštenih službenih osoba vojne policije

Članak 171.

- (1) Ovlaštene službene osobe vojne policije provode kriminalističko istraživanje nad pripadnicima Oružanih snaga kada postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti te provode radnje za pokretanje prekršajnog postupka.
- (2) Pri obavljanju poslova iz stavka 1. ovoga članka ovlaštene službene osobe vojne policije postupaju u okviru prava i dužnosti prema Zakonu o kaznenom postupku, Prekršajnom zakonu, Zakonu o obrani i drugim propisima.

2. PREKRŠAJNA ODGOVORNOST

Odgovornost pripadnika Oružanih snaga za prekršaje

Članak 172.

- (1) Pripadnici Oružanih snaga odgovaraju za prekršaje prema općim propisima o prekršajima.
- (2) Prekršajna odgovornost ne isključuje stegovnu odgovornost, ako djelo koje je predmet prekršajnog postupka predstavlja i kršenje vojne stege.
- (3) Stegovni postupak vodi se bez obzira na tijek prekršajnog postupka.

3. STEGOVNA ODGOVORNOST

3.1. Općenito o stegovnoj odgovornosti

Načelo zakonitosti

Članak 173.

Vojnu osobu ne može se smatrati stegovno odgovornom za djelo koje prije nego što je počinjeno nije bilo Zakonom određeno kao kršenje vojne stege, niti joj može biti izrečena

stegovna sankcija koja prije nego što je djelo počinjeno nije bila Zakonom predviđena kao stegovna mjera odnosno stegovna kazna.

3.2. Kršenje vojne stege

Vojna stega i kršenje vojne stege

Članak 174.

(1) Vojna stega je točno, potpuno i pravodobno obavljanje poslova i zadaća u Oružanim snagama u skladu s ovim Zakonom, drugim propisima, pojedinačnim aktima i zapovijedima nadređenih osoba te poštovanje načela ponašanja u vojnoj službi i izvan nje.

(2) Kršenjem vojne stege smatra se svako ponašanje suprotno odredbi stavka 1. ovoga članka.

Vrste kršenja vojne stege

Članak 175.

(1) Kršenje vojne stege može biti lakše i teže. Lakše kršenje vojne stege predstavlja stegovnu pogrešku, a teže stegovni prijestup.

(2) Stegovne pogreške su:

1. nepravodobno ili nepotpuno izvršenje zapovijedi, odluka i naloga nadređenoga
2. učestalo kašnjenje u službu ili na dužnost ili raniji odlasci s dužnosti ili iz službe
3. neopravdani izostanak iz službe ili s dužnosti u trajanju od jednog dana
4. neobavješćivanje nadređenoga o spriječenosti dolaska u službu ili na dužnost u roku od 24 sata
5. povreda propisa o nošenju vojne odore, vojničkom izgledu i osobnoj higijeni
6. neuljudan odnos prema suradnicima, podređenima i nadređenima
7. povreda propisa o pozdravljanju, obraćanju, predstavljanju i javljanju
8. drugo postupanje suprotno propisima iz područja obrane kojim se ne nanosi šteta imovini Republike Hrvatske.

(3) Stegovni prijestupi su:

1. neizvršenje ili odbijanje izvršenja zapovijedi, odluka ili naloga nadređenoga
2. odbijanje sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu
3. samovoljno napuštanje postrojbe ili ustanove
4. samovolja u obavljanju službe ili dužnosti
5. nesavjesno ili nemarno obavljanje službe
6. spavanje za vrijeme službe ili dužnosti
7. unošenje i omogućavanje unošenja alkohola ili droga u službeneprostorije
8. dolazak na službu ili dužnost pod utjecajem alkohola ili droga
9. dovođenje u stanje pod utjecajem alkohola (opijenost) ili droga u službi, na dužnosti ili na javnom mjestu
10. zlouporaba položaja ili prekoračenje službenih ovlasti
11. povreda propisa o stražarskoj službi
12. povreda propisa o uporabi sile ili vatrenog oružja
13. neovlaštena uporaba sredstava dodijeljenih ili povjerenih radi izvršenja zadaća ili dužnosti
14. nanošenje štete vojnoj imovini ili drugoj imovini u vezi s obavljanjem službe
15. povreda propisa o čuvanju klasificiranih podataka obrane

16. neopravdani izostanak iz službe ili s dužnosti u trajanju od dva do pet dana
17. zlouporaba bolovanja
18. krivotvorenje izvješća ili podnošenje lažnih izvješća
19. krivotvorenje, uništenje ili prikrivanje službenih isprava, dokumenata, službenih knjiga ili predmeta
20. uporaba krivotvorenog dokumenta radi dovođenja u zabludu i održavanje u zabludi Ministarstva obrane i Oružanih snaga
21. nepoduzimanje propisanih, zapovjedenih ili drugih mjera potrebnih za očuvanje života i zdravlja ljudi te ispravnosti tehnike i objekata
22. neudovoljavanje ili nepostupanje u skladu sa zahtjevom vojnostegovnog suda
23. postupak kojim se vrijeđa dostojanstvo po spolu, vjeri, naciji ili boji kože
24. seksualno zlostavljanje ili uznemiravanje
25. nedolično ponašanje koje nanosi štetu ugledu Ministarstva obrane i Oružanih snaga
26. tjelesni sukob
27. traženje i uzimanje pozajmice od većeg broja pripadnika Oružanih snaga ili djelatnika Ministarstva obrane
28. oduzimanje tuđe pokretne stvari od drugog pripadnika Oružanih snaga ili djelatnika Ministarstva obrane s ciljem protupravnog prisvajanja
29. organiziranje ili sudjelovanje u igrama za novac ili drugu korist u službenim prostorijama
30. zahtijevanje ili primanje darova ili kakve druge koristi
31. prikrivanje ili neprijavlivanje počinitelja stegovnih prijestupa i stegovnih pogrešaka
32. nepokretanje stegovnog postupka ili postupka za utvrđivanje materijalne odgovornosti
33. obavljanje djelatnosti koja je u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona ili bez prethodnog odobrenja ministra obrane
34. povreda propisa o političkom djelovanju ili sindikalnom organiziranju u Oružanim snagama
35. izvršenje kaznenog djela za koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti
36. podnošenje pritužbi i drugih podnesaka suprotno propisima
37. javno istupanje suprotno propisima
38. nepostupanje po zahtjevu za iseljenje iz službenog stana Ministarstva obrane
39. nepostupanje po zahtjevu i prijedlogu za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti
40. neizvješćivanje nadležne osobe o nastanku razloga za prestanak službe po sili zakona
41. svako kršenje prava koje pripadnicima Oružanih snaga po propisima pripadaju
42. drugo postupanje suprotno propisima iz područja obrane kojim se nanosi šteta imovini Republike Hrvatske.

Osobe koje mogu biti odgovorne za kršenje vojne stege

Članak 176.

- (1) Za kršenje vojne stege odgovaraju vojne osobe dok su u službi u Oružanim snagama.
- (2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ako je stegovni postupak pokrenut za vrijeme trajanja službe, djelatne vojne osobe odgovaraju za stegovne prijestupe počinjene tijekom službe u Oružanim snagama i nakon prestanka službe.

(3) Ako vojnostegovni sud ocijeni da bi vođenje stegovnog postupka nakon prestanka službe djelatne vojne osobe bilo nesvrhovito, obustavit će postupak.

Stupnjevi odgovornosti

Članak 177.

(1) Vojne osobe koje u tijeku obavljanja službe ili izvan nje prekrše vojnu stegu podliježu stegovnoj odgovornosti ako su prekršili vojnu stegu s namjerom ili iz nehaja.

(2) Kršenje vojne stege može biti počinjeno s izravnom ili neizravnom namjerom.

(3) Vojna osoba postupa s izravnom namjerom kada je svjesna svojega djela i hoće ili je sigurna u njegovo počinjenje.

(4) Vojna osoba postupa s neizravnom namjerom kada je svjesna da može počinuti kršenje vojne stege pa na to pristaje.

(5) Kršenje vojne stege može biti počinjeno svjesnim ili nesvjesnim nehajem.

(6) Vojna osoba postupa sa svjesnim nehajem kada je svjesna da može počinuti kršenje vojne stege, ali lakomisleno smatra da se to neće dogoditi ili da će to moći spriječiti.

(7) Vojna osoba postupa s nesvjesnim nehajem kada nije svjesna da može počinuti kršenje vojne stege iako je prema okolnostima bila dužna i prema svojim osobnim svojstvima mogla biti svjesna te mogućnosti.

Isključenje protupravnosti i odgovornosti

Članak 178.

(1) Nema kršenja vojne stege ako je vojna osoba postupila u nužnoj obrani, kao ni u slučaju krajnje nužde.

(2) Nužna obrana je ona obrana koja je prijeko potrebna da vojna osoba od sebe ili drugoga odbije istodobni ili izravno predstojeći protupravni napad.

(3) Krajnja nužda postoji kada vojna osoba prekrši vojnu stegu zbog toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pritom je učinjeno zlo manje ili jednako zlu koje je prijetilo.

(4) Nema krajnje nužde ako je počinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.

(5) Nema kršenja vojne stege kada je vojna osoba postupila pod djelovanjem neodoljive sile ili pod djelovanjem prijetnje ili ako je kao službena osoba na temelju zakonske ovlasti primijenila sredstva prisile u skladu sa zakonom.

(6) Vojna osoba koja kršenje vojne stege počini na zapovijed odgovorna je samo ako je znala ili je bilo očito da izvršenjem zapovijedi čini kazneno djelo ili kršenje vojne stege.

(7) Nema kršenja vojne stege ako vojna osoba odbije izvršiti nalog ili zapovijed kojom se od nje traži postupanje protivno odredbama Ustava i pravilima međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava ili koja je upravljena na počinjenje kaznenog djela ili je protivna običajima ratovanja i pravu oružanih sukoba ili usmjerena na ponižavanje dostojanstva osobe ili je očito nejasna ili neprovediva.

3.3. Stegovne sankcije

Općenito o stegovnim sankcijama

Članak 179.

(1) Za kršenje vojne stege vojnim osobama izriču se stegovne sankcije: stegovne mjere i stegovne kazne.

(2) Opća svrha propisivanja, izricanja i primjene stegovnih sankcija jest da sve vojne osobe poštuju vojnu stegu i da nitko ne počini kršenje vojne stege te da se počinitelji kršenja vojne stege ubuduće tako ponašaju.

(3) Svrha izricanja stegovnih sankcija je da se, uvažavajući opću svrhu stegovnih sankcija, izrazi prijekor zbog počinjenog kršenja vojne stege, utječe na stranku da ubuduće ne krši vojnu stegu, utječe na sve ostale vojne osobe da ne krše vojnu stegu i da se primjenom propisanih sankcija utječe na svijest vojnih osoba o neprihvatljivosti kršenja vojne stege i pravednosti kažnjavanja njihovih počinitelja.

(4) Za stegovne pogreške izriču se stegovne mjere, a za stegovne prijestupe stegovne kazne.

(5) Za jedno ili više kršenja vojne stege o kojima se istodobno odlučuje izriče se samo jedna stegovna mjera ili jedna stegovna kazna.

(6) Pri odabiru vrste i mjerestegovne sankcije uzima se u obzir vrsta kršenja vojne stege, posljedice kršenja vojne stege, stupanj krivnje osobe protiv koje se vodi postupak, pobude iz kojih je prekršena vojna stega, okolnosti u kojima je prekršena vojna stega, dotadašnji rad i ponašanje osobe protiv koje se vodi postupak, narav njezina posla, njezin odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kršenjem vojne stege te druge olakotne i otegotne okolnosti.

Stegovne mjere

Članak 180.

(1) Stegovne mjere su:

1. opomena
2. ukor
3. smanjenje plaće od 5% do 20% u trajanju od jednog do tri mjeseca.

(2) Stegovna mjera iz stavka 1. podstavka 3.ovoga članka ne može se izreći ročnicima, kadetima i pričuvnicima.

Stegovne kazne

Članak 181.

(1) Stegovne kazne su:

1. zaustavljanje u napredovanju u službi i promaknuću u trajanju od jedne do četiri godine
2. smanjenje plaće od 21% do 33% u trajanju od tri do 12 mjeseci
3. pritvor u trajanju do 30 dana
4. prevođenje čina u neposredno niži čin
5. oduzimanje čina
6. smjenjivanje s dužnosti uz raspored na ustrojbeno mjesto neposredno nižeg čina u trajanju od jedne do tri godine

7. smjenjivanje sa zapovjedne odnosno voditeljske dužnosti uz zabranu imenovanja na takvu dužnost u trajanju od jedne do pet godina

8. raskid ugovora o izobrazbi odnosno stručnom usavršavanju

9. raskid ugovora o ugovornoj pričuvi

10. prestanak djelatne službe.

(2) Stegovna kazna pritvora može se izreći samo djelatnim vojnim osobama u ratnom stanju ili u stanju neposredne ugroženosti.

(3) Stegovna kazna smjenjivanja s dužnosti uz raspored na ustrojbeno mjesto neposredno nižeg čina u trajanju od jedne do tri godine može se izreći svim vojnim osobama, pri čemu se časnika ne može rasporediti na ustrojbeno mjesto dočasnika, ni dočasnika na ustrojbeno mjesto vojnika/mornara.

(4) Stegovna kazna prestanka djelatne službe može se izreći i uvjetno na vrijeme od tri do 12 mjeseci. Stegovna se kazna neće izvršiti ako vojna osoba u određenom vremenu ne počini novu stegovnu pogrešku ili stegovni prijestup.

(5) Vojna osoba koja stegovni prijestup počini u operaciji potpore miru ili drugoj aktivnosti u inozemstvu kaznit će se stegovnom kaznom prestanka službe ili stegovnom kaznom prevođenja čina u neposredno niži čin ili oduzimanja čina ili smanjenjem plaće od 33% u trajanju od najmanje šest mjeseci.

Brisanje stegovnih sankcija

Članak 182.

(1) Vojnoj osobi koja u razdoblju od dvije godine nakon izvršnosti rješenja kojim je izrečena stegovna mjera ne počini novu stegovnu pogrešku ili stegovni prijestup izrečena stegovna mjera briše se iz evidencije i smatra se da nije ni izrečena.

(2) Vojna osoba koja u razdoblju od pet godina nakon izvršnosti rješenja kojim je izrečena stegovna kazna ne počini novi stegovni prijestup ili stegovnu pogrešku, izrečena stegovna kazna briše se iz evidencije i smatra se da nije ni izrečena.

(3) Stegovne sankcije brišu se posebnim rješenjem ili upisivanjem na izvorniku odluke o stegovnoj sankciji klauzule kojom se konstatira činjenica brisanja stegovne sankcije iz evidencije s danom njezina brisanja.

(4) Vojnoj osobi se s danom donošenja akta o pomilovanju stegovna kazna briše iz evidencije i smatra se da nije ni izrečena.

(5) Postupak brisanja stegovnih sankcija nakon proteka rokova iz stavaka 1. i 2. ovoga članka po službenoj dužnosti provodi osoba odnosno vojnostegovni sud koji je izrekao stegovnu mjeru odnosno stegovnu kaznu.

(6) S danom ispunjavanja propisanih uvjeta za brisanje stegovne sankcije ta se sankcija smatra brisanom neovisno o tome je li i kada je doneseno rješenje o brisanju stegovne sankcije odnosno je li na izvorniku odluke o stegovnoj sankciji upisana klauzula o njezinu brisanju.

(7) Vojnoj osobi kojoj je stegovna sankcija brisana, nakon proteka rokova iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, smatrat će se da nije kršila vojnu stegu te se njezina prava ne mogu razlikovati od prava vojne osobe koja nije kršila vojnu stegu.

Zastara izvršenja stegovne sankcije

Članak 183.

(1) Zastara izvršenja stegovne kazne nastupa nakon proteka tri mjeseca od dana kada je odluka o stegovnoj kazni postala izvršna, a zastara izvršenja stegovne mjere nakon proteka dva mjeseca od dana kada je stegovna mjera postala izvršna.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, zastara izvršenja stegovne kazne prestanka službe nastupa nakon proteka šest mjeseci od dana kada je odluka o kazni postala izvršna.

(3) Zastara izvršenja stegovne kazne prekida se svakom radnjom usmjerenom na izvršenje kazne.

(4) Zastara izvršenja stegovne kazne nastupa u svakom slučaju kada protekne dvaput onoliko vremena koliko je propisano u stavcima 1. i 2. ovoga članka.

3.4. Stegovni postupak

Supsidijarna primjena Zakona o općem upravnom postupku

Članak 184.

Stegovni postupak provodi se u skladu s odredbama ovoga Zakona i pravilnika kojim se propisuje postupak za utvrđivanje stegovne odgovornosti, a u onim stvarima kojenu uređene ovim propisima odgovarajuće se primjenjuje odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Pokretanje i vođenje stegovnog postupka

Članak 185.

(1) Ovlaštena tijela pokreću i vode stegovni postupak po službenoj dužnosti.

(2) Stegovni postupak zbog stegovne pogreške pokreće se donošenjem zaključka i vodi nadređena osoba na dužnosti zapovjednika satnije, njoj ravne ili više razine.

(3) Stegovni postupak zbog stegovnog prijestupa pokreću podnošenjem stegovne prijave nadređene osobe na dužnosti zapovjednika bojne, njoj ravne ili više razine i ovlaštene službene osobe vojne policije, a vodi nadležni vojnostegovni sud.

(4) Svi su dužni prijaviti kršenja vojne stege o kojima imaju saznanja. Osobe koje nisu ovlaštene za pokretanje stegovnog postupka inicirat će njegovo pokretanje putem vojne policije.

(5) Na temelju činjenica utvrđenih u vojnostegovnom postupku nadređena osoba na dužnosti zapovjednika satnije, njoj ravne ili više razine odnosno vojnostegovni sud donosi rješenje o stegovnoj odgovornosti i stegovnoj sankciji.

(6) Protiv rješenja donesenih u vojnostegovnom postupku dopuštena je žalba Višem vojnostegovnom sudu u roku od 15 dana od dana primitka.

(7) Stranke se po objavi rješenja vojnostegovnog suda mogu odreći prava na žalbu.

(8) Ako su se obje stranke nakon objave odluke odrekle prava na žalbu, pisano izrađeno rješenje ne mora sadržavati obrazloženje.

(9) Protiv rješenja Višega vojnostegovnog suda može se pokrenuti upravni spor pred sudom nadležnim za upravne sporove.

(10) Osoba protiv koje se vodi stegovni postupak ima pravo braniti se sama ili uz stručnu pomoć branitelja.

Zastara pokretanja i vođenja stegovnog postupka

Članak 186.

(1) Pokretanje stegovnog postupka zbog stegovne pogreške zastarijeva nakon proteka tri mjeseca od dana kada je nadređena osoba postavljena na dužnost zapovjednika satnije, njoj ravne ili više razine saznala za izvršenu povredu i počinitelja, ali najkasnije u roku od šest mjeseci od dana izvršenja povrede, a postupak se mora završiti u roku od šest mjeseci od dana pokretanja.

(2) Pokretanje stegovnog postupka zbog stegovnog prijestupa zastarijeva nakon isteka 12 mjeseci od dana kada je nadređena osoba postavljena na dužnost zapovjednika bojne, njoj ravne ili više razine saznala za stegovni prijestup, ali najkasnije u roku od dvije godine od izvršenog prijestupa, a postupak se mora završiti u roku od dvije godine od dana pokretanja.

(3) Zastara pokretanja i vođenja stegovnog postupka zbog stegovnog prijestupa koji ima obilježja kaznenog djela za koje se postupak vodi po službenoj dužnosti te je u povodu toga kaznenog djela u tijeku postupak pred nadležnim državnim odvjetništvom ili sudom ili je kazneni postupak već okončan pravomoćnom osuđujućom presudom nastupa istodobno kada i zastara progona zbog kaznenog djela.

Smjernice za provedbu stegovnih postupaka

Članak 187.

Radi utvrđivanja jedinstvene stegovne politike ministar obrane prijedlog načelnika Glavnog stožera jedanput na godinu donosi smjernice za provedbu stegovnih postupaka.

3.5. Vojnostegovni sudovi

Općenito o vojnostegovnim sudovima

Članak 188.

(1) Vojnostegovni sudovi samostalno i neovisno odlučuju o stegovnoj odgovornosti za stegovne prijestupe i materijalnoj odgovornosti vojnih osoba.

(2) Prvostupanjski vojnostegovni sud ustrojava se u Oružanim snagama, a za svoj rad odgovara ministru obrane i načelniku Glavnog stožera.

(3) Viši vojnostegovni sud ustrojava se u Ministarstvu obrane, a za svoj rad odgovara ministru obrane odnosno osobi koju on ovlasti.

(4) Sjedište prvostupanjskoga vojnostegovnog suda određuje se ustrojem Oružanih snaga, a sjedište Višega vojnostegovnog suda ustrojem Ministarstva obrane.

(5) Vojnostegovni sudovi sastoje se od predsjednika suda, određenog broja sudaca i sudaca porotnika.

(6) Ustroj prvostupanjskoga vojnostegovnog suda uređuje se ustrojbenim knjigama Oružanih snaga, a ustroj Višega vojnostegovnog suda Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva obrane.

Stvarna nadležnost vojnostegovnih sudova

Članak 189.

(1) Prvostupanjski vojnostegovni sud stvarno je nadležan za:

1. odlučivanje o stegovnoj odgovornosti vojnih osoba za stegovne prijestupe, kao i za stegovne pogreške, ako se u postupku za stegovni prijestup utvrdi da je vojna osoba počinila stegovnu pogrešku

2. odlučivanje o odgovornosti za štetu koju vojna osoba počini u službi ili u vezi s obavljanjem službe

3. vođenje službene evidencije o stegovnim kaznama za stegovne prijestupe i o postupcima utvrđivanja odgovornosti za štetu te izdavanje potvrda o stegovnoj kažnjavanosti odnosno nekažnjavanosti.

(2) Viši vojnostegovni sud stvarno je nadležan za:

1. odlučivanje o žalbama protiv rješenja donesenih u prvostupanjskom vojnostegovnom postupku

2. odlučivanje o žalbama protiv rješenja o udaljenju iz službe

3. vođenje službene evidencije o žalbama na rješenja o stegovnim mjerama i kaznama, žalbama na rješenja o udaljenju iz službe i odlukama suda nadležnog za upravne sporove po tužbama protiv rješenja Višega vojnostegovnog suda.

Sastav vojnostegovnih sudova

Članak 190.

(1) Postupak pred prvostupanjskim vojnostegovnim sudom vodi sudac pojedinac koji profesionalno obnaša dužnost.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, kada se sudi generalima/admiralima, prvostupanjski vojnostegovni sud sudi u vijeću od tri suca od kojih najmanje jedan profesionalno obnaša dužnost, a najmanje jedan sudac od tri suca ima osobni čin generala/admirala.

(3) Viši vojnostegovni sud sudi u vijeću od tri suca koji profesionalno obnašaju dužnost.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka u postupcima u povodu žalbe protiv rješenja o izrečenoj stegovnoj mjeri i žalbe protiv rješenja o udaljenju iz službe odlučuje sudac pojedinac Višega vojnostegovnog suda.

Imenovanje i razrješenje vojnostegovnih sudaca te svečana prisega

Članak 191.

(1) Predsjednika i suce prvostupanjskog vojnostegovnog suda iz reda časnika pravne struke te suce porotnike iz reda generala/admirala imenuje i razrješuje Predsjednik Republike na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane.

(2) Predsjednika i suce Višega vojnostegovnog suda iz reda časnika pravne struke imenuje i razrješuje Predsjednik Republike na prijedlog ministra obrane.

(3) Predsjednici vojnostegovnih sudova, vojnostegovni suci i suci porotnici prije stupanja na dužnost daju svečanu prisegu pred ministrom obrane i načelnikom Glavnog stožera. Tekst svečane prisega glasi: „Prisežem svojom čašću da ću svoju dužnost obnašati savjesno i nepristrano pridržavajući se Ustava i zakona, dajući puni doprinos razvitku Oružanih snaga jačanjem vojne stege.“

Nadzor nad poslovanjem vojnostegovnih sudova

Članak 192.

(1) Ministar obrane i načelnik Glavnog stožera ili osobe koje oni ovlaste nadziru pravodobnost i urednost obavljanja poslova prvostupanjskoga vojnostegovnog suda.

(2) Ministar obrane ili osoba koju on ovlasti nadzire pravodobnost i urednost obavljanja poslova Višega vojnostegovnog suda.

(3) Tijekom obavljanja poslova iz stavaka 1. i 2. ovoga članka može se obaviti i neposredan uvid u rad sudaca, ali se pri tome ne smije utjecati na njihovu neovisnost i slobodu u donošenju odluka.

4. MATERIJALNA ODGOVORNOST

Materijalna odgovornost Republike Hrvatske

Članak 193.

(1) Za štetu koju pripadnik Oružanih snaga u službi i u vezi s obavljanjem službe počini trećim osobama odgovara Republika Hrvatska.

(2) Republika Hrvatska ima pravo od pripadnika Oružanih snaga tražiti povrat iznosa iz stavka 1. ovoga članka isplaćenoga trećim osobama samo ako je pripadnik Oružanih snaga namjerno ili iz krajnje nepažnje počinio štetu.

(3) Pod uvjetima iz stavka 2. ovoga članka Republika Hrvatska ima pravo od pripadnika Oružanih snaga tražiti i naknadu budućih iznosa koje je ona dužna obročno isplaćivati na temelju pravomoćne sudske odluke.

(4) Za ostale štete počinjene u vezi s obavljanjem službe Republika Hrvatska odgovara po općim propisima o naknadi šteta.

(5) O zahtjevu oštećenika da mu Republika Hrvatska nadoknadi štetu odlučuje nadležni sud.

(6) Iznimno od odredbi stavaka 4. i 5. ovoga članka, oštećeniku pripadniku Oružanih snaga ne pripada pravo na naknadu štete ako ostvaruje pravo na kolektivno osiguranje iz članka 126. ovoga Zakona.

Materijalna odgovornost vojnih osoba

Članak 194.

(1) Vojna osoba koja namjerno ili krajnjom nepažnjom nanese Republici Hrvatskoj štetu dužna ju je nadoknaditi.

(2) Nadređeni zapovjednik razine bojne, njemu ravne ili više razine u ustrojstvenoj jedinici u kojoj se šteta dogodila obvezan je pokrenuti postupak utvrđivanja štete protiv vojne osobe koja je nanijela štetu Republici Hrvatskoj pred nadležnim vojnostegovnim sudom.

Postupak utvrđivanja materijalne odgovornosti

Članak 195.

(1) Postojanje štete, visinu štete, odgovornost za naknadu štete utvrđuje prvostupanjski vojnostegovni sud odlukom koja nije upravna stvar.

(2) Postupak utvrđivanja materijalne odgovornosti pred vojnostegovnim sudom vodi sudac pojedinac.

(3) Prije donošenja odluke vojnostegovni sud dužan je saslušati osobu protiv koje se provodi postupak utvrđivanja odgovornosti za naknadu štete ili pribaviti njezinu pisanu izjavu.

(4) O načinu naknade štete može se sa štetnikom zaključiti pisani sporazum koji predstavlja ovršnu ispravu.

(5) Ako štetnik odbije nadoknaditi štetu, šteta se nadoknađuje po općim propisima obveznog prava.

(6) Potraživanje naknade štete utvrđene odlukom iz stavka 1. ovoga članka zastarijeva za 10 godina.

(7) Ministar obrane će pravilnikom urediti postupak utvrđivanja štete i njezine visine.

Naknada štete počinjene kršenjem vojne stege

Članak 196.

(1) O naknadi štete počinjene kršenjem vojne stege na imovini Republike Hrvatske dane na upravljanje Ministarstvu obrane odlučuje se u stegovnom postupku pred vojnostegovnim sudom.

(2) Ako se iznos štete ne može utvrditi do okončanja stegovnog postupka, vojnostegovni će sud odlučivati samo o stegovnoj odgovornosti, a o naknadi štete odlučivat će se u postupku za naknadu štete prema odredbama ovoga Zakona.

Posebni slučajevi oslobođenja od odgovornosti za štetu odnosno obveze naknade štete

Članak 197.

(1) Štetnika se može u cijelosti ili dijelom osloboditi odgovornosti za nastalu ili prouzročenu štetu odnosno može se obustaviti postupak za naknadu štete ako je do nje došlo postupanjem po nalogu nadležnoga zapovjednika, pod uvjetom da ga je štetnik prethodno pisanim putem upozorio da će provedbom naloga nastati ili da bi mogla nastati šteta.

(2) Štetnika koji je odgovoran za štetu počinjenu krajnjom nepažnjom može se iz opravdanih razloga djelomično ili u cijelosti osloboditi obveze naknade štete.

(3) Smatrat će se da postoje opravdani razlozi u smislu stavka 2. ovoga članka ako je šteta nastala obavljanjem službe ili vojne vježbe u Oružanim snagama, zbog znatnih napora u obavljanju službe, smještaja stvari koji ne odgovara propisanim uvjetima ili pod okolnostima kada je štetu bilo teško izbjeći.

Utvrđivanje visine štete

Članak 198.

(1) Visina naknade štete utvrđuje se prema cijeni uništene, oštećene ili nestale imovine u vrijeme nastanka štete.

(2) Na visinu utvrđene štete u skladu sa stavkom 1. ovoga članka teku zakonske zatezne kamate od dana donošenja odluke o utvrđivanju odgovornosti za štetu.

(3) Ako bi utvrđivanje visine štete prouzročilo nerazmjerne troškove, naknada štete može se odrediti u paušalnom iznosu.

Odgovornost više osoba za istu štetu

Članak 199.

(1) Kada je štetu počinilo više vojnih osoba, svaki od njih odgovara za dio štete koju je počinio ili prouzročio.

(2) Kada se ne može utvrditi pojedinačni udio počinitelja štete, smatra ih se jednako odgovornima i štetu nadoknađuju u jednakim dijelovima.

(3) Kada štetu počinu više vojnih osoba kaznenim djelom počinjenim s namjerom, počinitelji solidarno odgovaraju za prouzročenu štetu.

Odgovornost računopolagatelja za štetu na imovini

Članak 200.

(1) Računopolagatelji i rukovatelji sredstvima Oružanih snaga odgovorni su za štetu na imovini koja im je povjerena na čuvanje, osim ako se dokaže da je šteta nastala krivnjom treće osobe ili je šteta nastala slučajem ili zbog više sile.

(2) Ministar obrane u skladu s propisima kojima se uređuje materijalno i financijsko poslovanje odlukom propisuje koje se osobe u Oružanim snagama smatraju računopolagateljima te utvrđuje njihova prava i dužnosti.

X. PRESTANAK SLUŽBE

Planiranje izdvajanja i tranzicije

Članak 201.

U cilju dostizanja i održavanja zahtijevane dobne i kvalifikacijske strukture, strukture činova i kategorija osoblja, omogućavanja profesionalnog razvoja osoblja, ministar obrane donosi godišnji plan izdvajanja osoblja.

Godišnji plan izdvajanja osoblja

Članak 202.

(1) Godišnjim planom izdvajanja osoblja utvrđuje se broj i struktura djelatnih vojnih osoba, kriteriji, prioriteti te dinamika izdvajanja osoblja.

(2) Odabir i priprema osoba za izdvajanje provodi se u skladu s godišnjim planom izdvajanja osoblja koji se donosi najkasnije do kraja listopada tekuće za sljedeću kalendarsku godinu.

Tranzicija

Članak 203.

(1) Za djelatne vojne osobe kojima služba prestaje uz častan otpust zbog potreba službe prije stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu, Ministarstvo obrane izrađuje i provodi program tranzicije i zbrinjavanja djelatnih vojnih osoba.

(2) Ministar obrane odlukom će odrediti iznos i način isplate otpremnine, kao i način provedbe programa tranzicije i zbrinjavanja izdvojenog osoblja.

1. NAČINI PRESTANKA SLUŽBE

1.1. Općenito o načinima prestanka službe

Članak 204.

(1) Djelatnoj vojnoj osobi služba prestaje:

- po sili zakona
- na temelju osobnog zahtjeva
- nakon isteka roka na koji je primljena u službu
- otkazom
- nakon proteka probnog rada vojnika/mornara, ako ne zadovolji
- sporazumom.

(2) U vrijeme ratnog stanja, u slučaju neposredne ugroženosti ili u slučaju sudjelovanja Oružanih snaga u operacijama u skladu s člankom 5. Sjevernoatlantskog ugovora, služba može prestati samo po sili zakona ili sporazumom.

1.2. Prestanak službe po sili zakona

Članak 205.

(1) Djelatnoj vojnoj osobi služba prestaje po sili zakona:

- smrću, proglašenjem nestale osobe umrlom odnosno utvrđenjem činjenice smrti
- kada neopravdano izostane s posla pet radnih dana uzastopce, s danom napuštanja službe
  - kada ostvari uvjete za starosnu mirovinu po općem propisu, najkasnije s posljednjim danom kalendarske godine u kojem je ostvarila te uvjete
  - na temelju rješenja o prestanku službe zbog utvrđene nesposobnosti za djelatnu vojnu službu, danom utvrđenim rješenjem
  - na temelju rješenja ministra obrane o prestanku službe u skladu sa Zakonom o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, danom utvrđenim rješenjem
  - na temelju rješenja o općoj i profesionalnoj nesposobnosti za rad, danom utvrđenim rješenjem
    - ako je ocijenjena službenom ocjenom „ne zadovoljava“, danom izvršnosti rješenja
    - ako joj je izrečena stegovna kazna prestanka službe, danom izvršnosti rješenja vojnostegovnog suda o izricanju kazne
    - kada je osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci, danom saznanja za pravomoćnu presudu
    - kada se sazna da u vrijeme prijma u službu nije ispunjavala uvjete za prijam, danom saznanja

- kada se sazna da je u vrijeme prijma u službu postojala zapreka za prijam propisana člankom 35. stavkom 1. podstavkom 2. ovoga Zakona, danom saznanja
  - kada je tijekom službe osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora za kazneno djelo koje je zapreka za prijam, danom saznanja
  - protekom roka raspolaganja iz članka 64. stavka 1. podstavka 1. i 2. ovoga Zakona, prvog dana nakon proteka roka
  - kada se tijekom službe utvrdi da osoba ne zadovoljava sigurnosne kriterije, danom utvrđenja.
- (2) Iznimno od stavka 1. podstavaka 4. i 5. ovoga članka, djelatnoj vojnoj osobi ne može prestati služba ako je protiv nje pokrenut ili se vodi stegovni postupak do okončanja stegovnog postupka.
- (3) Stegovni postupak iz stavka 2. ovoga članka mora se provesti po hitnom postupku i okončati najkasnije u roku od 45 dana od dana pokretanja stegovnog postupka.

1.3. Prestanak službe na osobni zahtjev

Članak 206.

- (1) Djelatna vojna osoba može podnijeti osobni zahtjev za prestanak službe.
- (2) Djelatnoj vojnoj osobi može se odbiti zahtjev za prestanak službe i odrediti zadržavanje do godine dana ako za to postoji naročita potreba službe koju utvrđuje načelnik Glavnog stožera ili osoba koju on ovlasti.
- (3) Djelatnoj vojnoj osobi koja nije ispunila obveze u vezi sa školovanjem, stipendiranjem ili specijalizacijom služba može prestati na osobni zahtjev i prije ispunjenja obveza ako ne postoji poseban interes službe, uz obvezu prethodne naknade troškova stipendiranja i specijalizacije razmjerno neispunjenom dijelu obveze.
- (4) Na prestanak službe na osobni zahtjev primjenjuju se otkazni rokovi iz članka 210. ovoga Zakona.

1.4. Prestanak službe istekom roka

Članak 207.

Djelatnoj vojnoj osobi služba prestaje istekom roka na koji je primljena u službu ako joj služba ne prestane ranije na drugi način propisan ovim Zakonom.

1.5. Prestanak službe protekom probnog rada vojnika/mornara

Članak 208.

Djelatnom vojniku/mornaru djelatna vojna služba prestaje ako nije zadovoljio na probnom radu, posljednjeg dana probnoga rada.

1.6. Sporazumni prestanak službe

Članak 209.

- (1) Sporazumno služba može prestati na temelju pisanog sporazuma između Ministarstva obrane i djelatne vojne osobe.
- (2) Sporazumom se utvrđuje dan prestanka službe i način rješavanja međusobnih prava i obveze u vezi sa službom.

(3) Sporazum o prestanku službe mora biti u pisanom obliku i sadržavati način rješavanja svih međusobnih potraživanja iz službe ili u svezi sa službom.

1.7. Prestanak službe i otkazni rokovi

Članak 210.

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi prestaje djelatna vojna služba rješenjem.
- (2) Služba iz stavka 1. ovoga članka prestaje istekom zadnjeg dana otkaznog roka koji iznosi:
- dva tjedna ako je djelatna vojna osoba u službi provela neprekidno manje od jedne godine
  - mjesec dana ako je djelatna vojna osoba u službi provela neprekidno jednu godinu
  - mjesec dana i dva tjedna ako je djelatna vojna osoba u službi provela neprekidno dvije godine
  - dva mjeseca ako je djelatna vojna osoba u službi provela neprekidno pet godina
  - dva mjeseca i dva tjedna ako je djelatna vojna osoba u službi provela neprekidno deset godina
  - tri mjeseca ako je djelatna vojna osoba u službi provela neprekidno dvadeset i više godina.
- (3) Otkazni rokovi iz stavka 2. ovoga članka ne primjenjuju se na vojnike/mornare koji imaju sklopljen ugovor o službi.

1.8. Častan i nečastan otpust

Članak 211.

- (1) Djelatnoj vojnoj osobi u rješenju o prestanku djelatne vojne službe naznačava se je li dobila „častan otpust“ ili „nečastan otpust“.
- (2) Nečastan otpust dobivaju osobe koje su:
- izgubile službu na temelju izvršnog rješenja vojnostegovnog suda
  - tijekom službe osuđene na bezuvjetnu kaznu zatvora od najmanje tri godine za kazneno djelo koje je zapreka za prijam iz članka 35. stavka 1. podstavka 2. ovoga Zakona.
- (3) U svim ostalim slučajevima propisanim odredbama ovoga Zakona osobe dobivaju častan otpust.
- (4) Nečastan otpust iz stavka 2. ovoga članka ima za posljedicu gubitak prava i povlastica koje bi osoba imala nakon prestanka službe, kao što su:
- pravo na čin i oslovljavanje činom u mirovini
  - pravo na povratak u službu
  - pravo na mirovinu u skladu sa Zakonom o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, kada se ispune propisani uvjeti
  - pravo na nošenje vojne odore u svečanim prigodama
  - ostale povlastice i pogodnosti.

Članak 212.

- (1) Časnik na dužnosti zapovjednika samostalne bojne, njemu ravne ili više razine obvezan je bez odgode izvijestiti nadležnu osobu o nastanku razloga za prestanak službe djelatne vojne osobe, službenika ili namještenika za kojeg je nastao neki od razloga za prestanak službe.

(2) Rješenje o prestanku službe donosi se najkasnije 30 dana od dana primitka izvješća iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Žalba na rješenje o prestanku službu ne odgađa izvršenje rješenja.

1.9. Predstavljanje i nošenje vojne odore nakon prestanka službe

Članak 213.

(1) Umirovljeni časnici i dočasnici imaju pravo na predstavljanje kao: „umirovljeni general/admiral“, „umirovljeni brigadir/kapetan bojnog broda“, „umirovljeni časnički namjesnik“, „umirovljeni stožerni narednik“ itd.

(2) Časnici i dočasnici kojima je služba prestala uz častan otpust imaju pravo na nošenje vojne odore u svečanim prigodama.

(3) Osobe iz stavka 2. ovoga članka koje svojim nedoličnim ponašanjem u javnosti nanesu štetu ugledu Oružanih snaga gube pravo na nošenje vojne odore.

(4) Pod nedoličnim ponašanjem iz stavka 3. ovoga članka podrazumijeva se osobito svako postupanje suprotno pravnom poretku, javnom moralu ili djelovanje na štetu života i zdravlja ili drugih temeljnih sloboda i prava čovjeka.

(5) Nedolično ponašanje kojim se nanosi šteta ugledu Oružanih snaga utvrđuje posebno povjerenstvo koje imenuje ministar obrane.

(6) U slučaju neovlaštenoga nošenja vojne odore ili dijelova vojne odore s propisnim oznakama pripadnosti Oružanim snagama osobe iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se za prekršaj za neovlašteno nošenje vojne odore.

XI. NADLEŽNOSTI ZA ODLUČIVANJE O ODNOSIMA U SLUŽBI

Članak 214.

(1) Odlučivanje o prijmu u službu, prestanku službe, stanjima u službi i pravima i obvezama za koje je odredbama ovoga Zakona propisano donošenje rješenja upravne su stvari.

(2) O ostalim stanjima o službi te pravima i obvezama rješava se odlukama u nepravnom postupku.

(3) U upravnom postupku u kojem se odlučuje o upravnoj stvari iz stavka 1. ovoga članka postupa službena osoba u čijem opisu poslova je vođenje toga postupka ili rješavanje o upravnoj stvari.

(4) Osobe koje vode upravne postupke ili rješavaju u upravnim stvarima obvezne su imati položen državni stručni ispit.

Članak 215.

(1) Službene osobe Ministarstva obrane u čijem je to opisu poslova i koje su raspoređene u ustrojstvenu jedinicu Ministarstva obrane u čijoj nadležnosti su ljudski resursi vode upravni postupak u kojem se odlučuje u prvom stupnju i rješavaju u upravnim stvarima određenim odredbama ovoga Zakona za djelatne vojne osobe raspoređene u Ministarstvo obrane.

(2) Službene osobe Oružanih snaga u čijem je to opisu poslova vode upravni postupak u kojem se odlučuje u prvom stupnju i rješavaju u upravnim stvarima određenim

odredbama ovoga Zakona za vojne osobe te službenike i namještenike raspoređene u Oružane snage.

(3) Službene osobe Ministarstva obrane u čijem je to opisu poslova i koje su raspoređene u ustrojstvenu jedinicu Ministarstva obrane u čijoj je to nadležnosti vode upravni postupak u kojem se odlučuje u drugom stupnju po žalbama protiv rješenja donesenih u prvom stupnju za djelatne vojne osobe raspoređene u Oružane snage i Ministarstvo obrane te za službenike i namještenike raspoređene u Oružane snage.

(4) Ako u skladu s odredbama stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka nema osobe ovlaštene za rješavanje o upravnoj stvari, rješenje donosi ministar obrane ili osobe koje on ovlasti.

Članak 216.

Prijam i prestanak službe u Oružanim snagama u nadležnosti su Ministarstva obrane.

Članak 217.

Ministar obrane i osobe koje on ovlasti nadležni su za odlučivanje o stanjima u službi o kojima se u skladu s odredbama ovoga Zakona ne vodi upravni postupak.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 218.

(1) Provedbeni propisi na temelju ovlasti iz ovoga Zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Provedbeni propisi doneseni u skladu s odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa donesenih na temelju ovlasti iz ovoga Zakona, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 219.

Plaće i druga materijalna prava djelatnih vojnih osoba do stupanja na snagu podzakonskih propisa iz ovoga Zakona kojima će se urediti to područje određivat će se u skladu s propisima donesenima na temelju Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009) kojima se uređuje to područje.

Članak 220.

Pravilnik o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i državnih službenika i namještenika Ministarstva obrane u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu (Narodne novine, br. 8/2006 i 19/2011) donesen na temelju Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu (Narodne novine, br. 33/2002 i 92/2010) ostaje na snazi do stupanja na snagu provedbenog propisa iz članka 169. stavka 4. ovoga Zakona, u dijelu u kojem nije u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 221.

Odluka o radnim mjestima na kojima se zbog posebnih uvjeta rada, težine i naravi poslova i odgovornosti uvećava osnovna plaća državnih službenika i namještenika (Narodne novine, br. 50/08),kojom su na temelju Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009) službenicima i namještenicima u Oružanim snagama određena radna mjesta na kojima se zbog osnovnih uvjeta rada, težine i naravi poslova i odgovornosti osnovna plaća uvećava, ostaje na snazi do 1. siječnja 2014. godine.

Članak 222.

(1) Stegovni postupci i postupci za utvrđivanje materijalne odgovornosti zatečeni u rješavanju pred prvostupanjskim vojnostegovnim sudom na dan stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009).

(2) Stegovni postupci i postupci za utvrđivanje materijalne odgovornosti protiv službenika i namještenika koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona nisu dovršeni pred nadležnim vojnostegovnim sudom dovršit će se prema odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009).

Članak 223.

(1) Pribavljanje i izdvajanje pripadnika Oružanih snaga u 2013. godini provest će se u skladu s planovima i propisima donesenim na temelju Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009).

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka pribavljanje vojnika/mornara u 2013. godini provest će se u skladu s odredbama ovoga Zakona i planovima iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 224.

(1) Službenici i namještenici koji su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatečeni s rasporedom na ustrojbenim mjestima djelatnih vojnih osoba, na tim dužnostima mogu ostati najdulje do isteka roka od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Istekom roka iz stavka 1. ovoga članka službenici i namještenici u Oružanim snagama s rasporedom na ustrojbenim mjestima djelatnih vojnih osoba rasporedit će se na ustrojbeni mjesta službenika ili namještenika u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 225.

(1) Djelatni vojnik/mornar koji je u djelatnu vojnu službu primljen na neodređeno vrijeme ostaje u djelatnoj vojnoj službi dok ne navršši 20 godina staža osiguranja.

(2) Časnik zatečen u službi u Oružanim snagama na dan stupanja na snagu ovoga Zakona koji ima srednju stručnu spremu ostaje u djelatnoj vojnoj službi dok ne navršši 20 godina staža osiguranja.

(3) Osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka izdvojiti će se iz Oružanih snaga prema godišnjem planu izdvajanja osoblja, a najkasnije do 31. prosinca 2016. godine.

Članak 226.

Dočasnici i časnici stariji od godina života propisanih odredbama ovoga Zakona potrebnim za promaknuće u viši čin zatečeni u službi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona mogu se jedanput promaknuti u viši čin ako ispunjavaju ostale uvjete za promaknuće propisane ovim Zakonom.

Članak 227.

Dočasnici i časnici stariji od godina života propisanih odredbama ovoga Zakona potrebnim za upućivanje na vojnu izobrazbu zatečeni u službi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona mogu se jedanput uputiti na vojnu izobrazbu neovisno o godinama života.

Članak 228.

(1) Na djelatne vojne osobe, službenike i namještenike zatečene na raspolaganju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjuju se rokovi za raspolaganje u skladu s aktima kojima je reguliran njihov status na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Djelatne vojne osobe koje su neraspoređene na dan stupanja na snagu ovoga Zakona stavljaju se na raspolaganje na rok iz članka 64. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Službenici i namještenici koji su neraspoređeni na dan stupanja na snagu ovoga Zakona stavljaju se na raspolaganje te se trajanje raspolaganja određuje u skladu s općim propisima o radu.

(4) Osobama iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, rok raspolaganja počinje teći prvoga dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 229.

(1) S vojnicima/mornarima kojima drugi ugovor o vojničkoj službi istječe ili je istekao tijekom 2013. godine može se sklopiti treći ugovor o vojničkoj službi neovisno o roku iz članka 38. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Kadeti i vojni stipendisti koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju sklopljene ugovore o stipendiranju zadržavaju prava i obveze u skladu s tim sklopljenim ugovorom.

Članak 230.

(1) Dočasnici, časnici, službenici i namještenici zatečeni u službi na dan 1. siječnja 2014. na ustrojbenim mjestima vojnih specijalista prevode se po sili zakona u vojne specijaliste.

(2) Dočasnici i časnici iz stavka 1. ovoga članka prevode se u vojnog specijalista osobnog čina pod uvjetom da njihov osobni čin nije viši od čina propisanog ovim Zakonom za vojne specijaliste.

(3) Službenici i namještenici iz stavka 1. ovoga članka prevode se u poručnika/poručnika korvete vojnog specijalista odnosno skupnika vojnog specijalista.

Članak 231.

Djelatne vojne osobe imenovane na javnu ili upravnu dužnost ili na dužnost u pravnu osobu koja je u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske i kojima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona miruje služba u Oružanim snagama, mirovanje službe u Oružanim snagama traje do isteka mandata dužnosti na koji su imenovani.

Članak 232.

Djelatne vojne osobe koje je Predsjednik Republike imenovao na dužnost u Oružanim snagama u skladu s odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009), a koje danom stupanja na snagu ovoga Zakona podliježu raspoređivanju Predsjednika Republike iz članka 51. stavka 1. ovoga Zakona, Predsjednik Republike rasporedit će na ustrojbeno mjesto u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 233.

Knjige ustroja Glavnog stožera, zapovjedništava, stožera, postrojbi i ustanova Oružanih snaga uskladit će se s odredbom članka 50. stavka 1. ovoga Zakona u roku od godine dana od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 234.

Osobama kojima je na temelju odredbe članka 106. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 23/95, 33/95, 105/99 i 128/99) dodijeljen počasni čin Oružanih snaga ostaje pravo na oznake i odgovarajuće vojne počasti bez prava na zapovijedanje i vođenje.

Članak 235.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009).

Članak 236.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama, osim članka 230. ovoga Zakona koji stupa na snagu 1. siječnja 2014. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI DONOŠENJEM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Nakon deset godine primjene Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, s njegovim određenim novelama, pokazalo se potrebnim određena zakonska rješenja izmijeniti odnosno dopuniti i na drugačiji način urediti radi kvalitetnije potpore reformi i razvoju Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Cilj predloženoga Zakona je učinkovitije ostvarivanje svrhe pojedinih zakonskih instituta te se ovim Zakonom posebno predlaže urediti pristup u službu u Oružane snage Republike Hrvatske, raspored, činovi i promaknuća u činove, obveze, prava i odgovornosti, izdvajanje i prestanak službe te ostala statusna pitanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Zakon propisuje da je služba u Oružanim snagama Republike Hrvatske obavljanje Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i drugim propisima vojnih i drugih stručnih poslova koji se u Oružanim snagama Republike Hrvatske obavljaju kao služenje vojnog roka, dragovoljno vojno osposobljavanje, kadetska služba, djelatna vojna služba, služba pričuvnog sastava i služba državnih službenika i namještenika.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske u smislu odredbi ovoga Zakona su vojne osobe i državni službenici i namještenici, vojne osobe su djelatna vojna osoba, ročnik, kadet i pričuvnik. Ročnik je vojna osoba na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili obveznom služenju vojnog roka tijekom kojeg se vojnom obukom osposobljava za obnašanje vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Kadet je vojna osoba koja se na temelju ugovora sklopljenoga s Ministarstvom obrane civilnim obrazovanjem te vojnom izobrazbom i obukom osposobljava za dužnosti časnika. Pričuvnik je osoba iz pričuvnog sastava Oružanih snaga Republike Hrvatske pozvana u službu u Oružane snage Republike Hrvatske. Ugovorni pričuvnici su osobe koje su s Ministarstvom obrane sklopile ugovor o službi u ugovornoj pričuvi Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Predloženim Zakonom propisuju se načela i posebnosti u službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske dužni su u obavljanju službe postupati u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, zakonom, međunarodnim ratnim i humanitarnim pravom te općim i posebnim pravilima postupanja. U obavljanju službe vojne osobe, državni službenici i namještenici dužni su jednako i pravedno postupati prema podređenima i svima drugima, bez obzira na njihovu rasnu pripadnost, političko uvjerenje, spol, bračni ili obiteljski status, spolnu orijentaciju, dob ili etničko podrijetlo te im omogućiti jednake uvjete za napredovanje, profesionalni razvoj nagrađivanje i pravnu zaštitu.

Ovim Zakonom propisuje se ustrojavanje Odbora za ravnopravnost spolova i Odbora za zaštitu dostojanstva vojnih osoba. Vojna osoba kojoj je povrijeđeno dostojanstvo, a osobito ako je seksualno uznemiravana ili zlostavljana ima pravo obratiti se Odboru za ravnopravnost spolova ili Odboru za zaštitu dostojanstva vojnih osoba.

Djelatne vojne osobe osposobljavaju se za obavljanje dužnosti i poslova na koje su raspoređeni ili imenovani odnosno upućeni, poslova opasnih po život i zdravlje te poslova na kojima su izloženi rizicima, pri čemu nisu u mogućnosti birati dužnosti i mjesta službe i dužni su u svakom trenutku biti dostupni za obavljanje dužnosti i poslova.

Zakonom se propisuju i određena ograničenja u vezi s djelatnom vojnom službom. Djelatnoj vojnoj osobi, državnom službeniku i namješteniku nije dopušteno obavljati samostalnu gospodarsku ili profesionalnu djelatnost, obavljati poslove ili pružati usluge pravnoj osobi te im je uz određene iznimke dopušteno biti članom upravnog odnosno nadzornog odbora trgovačkog društva.

Člankom 60. stavkom 3. Ustava Republike Hrvatske propisano je da se u oružanim snagama i redarstvu zakonom može ograničiti sindikalno organiziranje, dok je člankom 61. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske propisano da se u oružanim snagama, redarstvu, državnoj upravi i javnim službama određenim zakonom može ograničiti pravo na štrajk. Kao što je to bilo propisano i do sada Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, i ovim Zakonom se propisuje da djelatne vojne osobe nemaju pravo na sindikalno organiziranje i da im nije dopušten štrajk.

Djelatnim vojnim osobama nije dopušteno članstvo u političkim strankama te kandidiranje u predstavnička tijela građana, predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Hrvatski sabor.

Ročnici na dragovoljnom vojnom osposobljavanju stječu temeljna vojna znanja i vještine te se pripremaju i osposobljavaju za obnašanje vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Predloženim Zakonom propisuje se da se na dragovoljno vojno osposobljavanje upućuju punoljetni državljani Republike Hrvatske koji se dragovoljno prijave, budu odabrani i upućeni na osposobljavanje do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 29 godina života. Prije stupanja na dragovoljno vojno osposobljavanje odabrani kandidat potpisuje s Ministarstvom obrane ugovor kojim se obvezuje na službu u Oružanim snagama Republike Hrvatske u statusu ročnika.

Ugovorni pričuvnik poziva se i upućuje na službu u Oružane snage Republike Hrvatske u skladu s odredbama Zakona o obrani te odredbama ovoga Zakona.

Prijam u djelatnu vojnu službu provodi se prema broju i strukturi za prijam utvrđenih godišnjim planom prijma osoblja. U službu u Oružane snage Republike Hrvatske može biti primljen punoljetni državljanin Republike Hrvatske koji ispunjava opće uvjete propisane ovim Zakonom. Kandidati za vojnike/mornare koji ispunjavaju opće i posebne uvjete i u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate u okviru planiranoga broja i strukture za prijam potpisuju s Ministarstvom obrane ugovor o vojničkoj službi u trajanju od tri godine. Probni rad može trajati do dodjele vojnostručne specijalnosti, a najdulje šest mjeseci.

Ministarstvo obrane može u skladu s potrebama službe s djelatnim vojnikom/mornarom sklopiti drugi ugovor o vojničkoj službi u trajanju do pet godina. Ministarstvo obrane može u skladu s potrebama službe, ovisno o potrebama popune postrojbe te razmjerno ulaganjima u pojedinačnu obuku i usavršavanje s djelatnim vojnikom/mornarom sklopiti i treći ugovor o vojničkoj službi u trajanju do šest godina. Nakon sklapanja drugog ugovora djelatni vojnik/mornar koji je pokazao sposobnost rukovođenja i zapovijedanja može na temelju postignutih rezultata u službi, zadovoljavanja zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i

sigurnosnih uvjeta, biti odabran i uz osobnu suglasnost upućen na prvu razinu dočasničke izobrazbe.

U skladu s godišnjim planom prijma osoblja provodi se odabir kandidata za prijam u dočasnike između djelatnih vojnika/mornara koji su završili prvu razinu dočasničke izobrazbe i nisu stariji od 29 godina. Odabranim kandidatima po završetku prve razine dočasničke izobrazbe, raskida se ugovor o vojničkoj službi, primaju se u djelatnu vojnu službu, dodjeljuje im se prvi dočasnički čin i raspoređuju se na dočasničko ustrojbeno mjesto.

Punoljetni državljani Republike Hrvatske koji su završili srednjoškolsko obrazovanje i ispunjavaju opće uvjete za djelatnu vojnu službu mogu se natjecati za prijam u kadetsku službu do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 22 godine života. Iznimno od toga za prijam u kadetsku službu mogu se natjecati i punoljetni državljani Republike Hrvatske upisani na drugu godinu stručnog studija ili preddiplomskog sveučilišnog studija, na prvu godinu diplomskog sveučilišnog studija ili specijalistički diplomski sveučilišni studij odnosno na četvrtu godinu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija, u skladu s godišnjim planom prijma osoblja. Odabrani kandidat za kadeta nakon upisa odgovarajućeg studija potpisuje s Ministarstvom obrane ugovor o kadetskoj službi.

Kadet, djelatni vojnik i djelatni dočasnik mogu se uputiti na osposobljavanje za časnika ako osim općih uvjeta za prijam u djelatnu vojnu službu ispunjavaju i posebne uvjete propisane ovim Zakonom. Osobe koje u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate upućuje se na temelju ugovora na osposobljavanje za časnika u trajanju do godinu dana i sklapanjem ugovora o osposobljavanju za časnika oni postaju kandidati za časnike. Kandidati za časnike nakon završetka prve razine časničke izobrazbe primaju se u djelatnu vojnu službu kao časnici, dodjeljuje im se prvi časnički čin i raspoređuju se na časničke dužnosti.

Predloženim Zakonom obuhvaćena je novina koja se odnosi na novu kategoriju osoblja – vojne specijaliste. Vojni specijalisti osim posebnih specijalističkih znanja potrebnih za obnašanje dužnosti vojnog specijalista moraju zadovoljavati i opće uvjete za prijam u djelatnu vojnu službu iz ovoga Zakona. Odabrani kandidati s tržišta rada upućuju se na izobrazbu za vojne specijaliste na temelju ugovora o izobrazbi za vojne specijaliste. Nakon završetka izobrazbe te se osobe mogu primiti u djelatnu vojnu službu, dodjeljuje im se čin skupnika vojnog specijalista ili poručnika/poručnika korvete vojnog specijalista i raspoređuju se na dužnost koja se može popunjavati vojnim specijalistima.

Punoljetni državljani Republike Hrvatske može biti primljen u Oružane snage Republike Hrvatske u svojstvu državnog službenika i namještenika rješenjem o prijmu ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom. Na državne službenike i namještenike primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima, osim pitanja koja su uređena odredbama ovoga Zakona.

Predloženim Zakonom propisuje se da djelatna vojna osoba koja je u službimože biti raspoređena na ustrojbeno mjesto ili imenovana na dužnost, upućena na školovanje, upućena u operacije ili drugu aktivnost u inozemstvu, upućena u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo i upućena u druga javnopravna tijela ili pravnu osobu.

Djelatna vojna osoba koja je privremeno izvan dužnosti može biti na raspolaganju, na liječenju i bolovanju, udaljena iz službe, u statusu nestaloga, u statusu zarobljenoga i na mirovanju službe. Djelatnu vojnu osobu imenuje se odnosno raspoređuje na dužnost odnosno

na ustrojbeno mjesto, u skladu s činom i stečenom vojnostručnom specijalnosti, na rok do četiri godine.

Predloženim Zakonom uređuje se da se raspored na vojničke dužnosti određuje skupnom ili pojedinačnom odlukom o rasporedu. Dočasnici i časnici raspoređuju se na dužnosti odlukom o rasporedu. Vojnike/mornare, dočasnike i vojne specijaliste raspoređuje na dužnost načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske ili osobe koje on ovlasti. Predloženim zakonom propisana je ovlast za raspored za osobe koje u skladu s odredbama Zakona o obrani ne imenuje Predsjednik Republike Hrvatske.

Djelatna vojna osoba može biti raspoređena, imenovana ili upućena na dužnost u Oružane snage Republike Hrvatske ili Ministarstvo obrane, na dužnost vojnog izaslanika ili na drugu vojno-diplomatsku dužnost, u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo, u operaciju potpore miru i drugu aktivnost u inozemstvu, na školovanje kao polaznik izobrazbe, obuke, usavršavanja ili specijalizacije.

Djelatna vojna osoba može uz svoje dužnosti privremeno obnašati i dužnost neposredno nadređenog zapovjednika odnosno čelnika ustrojstvene jedinice u koju je raspoređena zbog privremene odsutnosti odnosno spriječenosti neposredno nadređenoga zapovjednika odnosno čelnika ustrojstvene jedinice.

Djelatna vojna osoba može uz svoje dužnosti privremeno obnašati i dužnost druge djelatne vojne osobe, državnog službenika i namještenika iste ustrojstvene jedinice u koju je raspoređena zbog privremene odsutnosti odnosno spriječenosti djelatne vojne osobe, državnog službenika i namještenika.

Djelatna vojna osoba raspoređena na ustrojbeno mjesto ili imenovana na dužnost može biti uz temeljni raspored privremeno raspoređena na dodanu dužnost u namjenski organizirane snage Oružanih snaga Republike Hrvatske za obavljanje posebnih zadaća u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu, u operaciju potpore miru i druge aktivnosti u inozemstvu, na školovanje kao polaznik izobrazbe, obuke, usavršavanja ili specijalizacije. Ovim Zakonom detaljno se uređuju uvjeti i kriteriji po kojima osobe mogu biti upućene na školovanje, na vojnu obuku te usavršavanje i specijalizaciju u vojnim i civilnim institucijama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu.

Djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici i ugovorni pričuvnici na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske mogu biti upućeni u inozemstvo radi sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

Republici Hrvatskoj kao članici NATO-a, a uskoro i Europske unije pokazuje se potreba da se Oružane snage Republike Hrvatske upućuju na rad u međunarodne organizacije. Zakonom se propisuje da se djelatna vojna osoba može uputiti na rad u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo najdulje na rok do četiri godine te da između dva upućivanja osoba mora najmanje dvije godine obnašati dužnost u ustrojstvenim jedinicama sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Djelatna vojna osoba može se, ako je to u interesu Oružanih snaga Republike Hrvatske, uputiti u drugo javnopravno tijelo ili pravnu osobu najdulje do četiri godine.

Zakonom se propisuje da djelatnoj vojnoj osobi kada je imenovana na dužnost u pravnu osobu koja je u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske ili na javnu ili upravnu dužnost miruju sva prava u svezi s obavljanja službe.

Predloženim Zakonom uređuju se i instituti raspolaganja i udaljenja iz službe.

Zakonom se propisuje profesionalni razvoj djelatnih vojnih osoba tijekom službe koja se odvija neprekidnim usavršavanjem, obukom i izobrazbom, uspješnim obnašanjem dužnosti te promaknućem u viši čin. Napredovanje u službi temelji se na stjecanju novih znanja i vještina i na njihovu ocjenjivanju, izgradnji i održavanju sposobnosti potrebnih za obnašanje dužnosti više razine te provjerama tjelesnih, zdravstvenih i psihičkih sposobnosti. Uz navedeno, propisuje se i vojno školovanje, vojna izobrazba i obuka.

Vojnim osobama dodjeljuju se činovi te se promiču na temelju vojne izobrazbe i obuke i civilnog obrazovanja, službenih ocjena u obnašanju propisanih dužnosti i uspješnosti u obnašanju službe. Zakonom se propisuju opći uvjeti za promicanje, odabir i promicanje vojnih osoba, dodjela čina i promicanje vojnika/mornara i dočasnika, dodjela čina poručnika, promicanje časnika, promicanje u činove generala/admirala, izvanredna dodjela čina i izvanredno promicanje te oduzimanje i gubitak čina.

Predloženim Zakonom uređuje se da se vojnim osobama, državnim službenicima i namještenicima, ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske te domaćim i stranim fizičkim i pravnim osobama za osobit doprinos u izvršenju misije ili zadaće Oružanih snaga Republike Hrvatske mogu dodijeliti vojna priznanja i to vojne medalje, plakete, pohvale i nagrade.

Člankom 14. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009) propisano je da se o svim pitanjima koja nisu uređena tim Zakonom ili propisima donesenim na temelju toga Zakona primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima, opći propisi o radu odnosno kolektivni ugovori sklopljeni u skladu s njima. Predloženim Zakonom napušta se to opredjeljenje te se predlaže područje prava iz radnih odnosa za djelatne vojne osobe izričito urediti Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici imaju pravo na osnovno i dopunsko zdravstveno osiguranje na teret sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske. Zdravstvena zaštita pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske provodi se kroz sustav zdravstvene potpore kao dijela cjelovitog sustava potpore Oružanih snaga Republike Hrvatske. Djelatne vojne osobe primarnu zdravstvenu zaštitu ostvaruju kod izabranog vojnog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite i vojnog doktora dentalne medicine.

Predloženim Zakonom uređuju se oblici potpore pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske kroz pravno savjetovanje, kolektivno osiguravanje od posljedica nesretnog slučaja, uređuje se pravo na novčanu pomoć, stambeno zbrinjavanje, kao i određena prava članovima obitelji pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske propisana odredbama ovoga Zakona.

Zakonom se uređuje plaća, dodaci na plaću i druga materijalna prava djelatne vojne osobe. Plaća djelatnih vojnih osoba sastoji se od osnovne plaće i dodataka na plaću. Dodaci na plaću su dodaci koje ostvaruju djelatne vojne osobe za posebne uvjete vojne službe te za

deficitarna zvanja i struke. Dodaci za posebne uvjete vojne službe dijele se na dodatak za vojnu službu i dodatak za otežane uvjete rada. Dodatak za vojnu službu ostvaruju sve osobe raspoređene na dužnostima djelatne vojne osobe, a dodatak za otežane uvjete rada ostvaruju osobe raspoređene na dužnosti s otegotnim uvjetima rada.

Uz navedeno, uređuju se naknada plaće za vrijeme bolovanja, naknada plaće za vrijeme godišnjeg odmora i dopusta i naknade plaće za vrijeme izobrazbe i obuke, naknade prijevoznih troškova, selidbenih troškova, kao i naknade za službeno putovanje.

Zakonom se propisuje da tijekom vojnih vježbi, funkcionalnih tečajeva, školovanja, izobrazbe i obuke u vojnim objektima, obavljanja dežurstva, stražarske službe, unutarnje službe, rada na terenu, operacija, obveznog smještaja u vojnim lokacijama, vojne osobe imaju pravo na besplatnu prehranu, kao i slučajevi i uvjeti po kojima djelatne vojne osobe ostvaruju pravo na subvencioniranu prehranu.

Zakonom se predlaže urediti radno vrijeme, odmori i dopusti. Služba u Oružanim snagama Republike Hrvatske organizirana je na način da se poslovi obavljaju 24 sata na dan. Radno vrijeme se definira kao razdoblje u kojem je djelatna vojna osoba obvezna obavljati dužnost prema utvrđenom rasporedu radnog vremena i nalogima ovlaštene nadređene osobe. Uz to, uređuju se plaćeni i neplaćeni dopust.

Zakonom o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu (Narodne novine, br. 33/2002 i 92/2010) uređuje se postupak upućivanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u inozemstvo radi sudjelovanja u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima, postupak njihova povlačenja iz operacija potpore miru i drugih aktivnosti u inozemstvu te način financiranja takvih operacija i aktivnosti. Predloženim Zakonom o obrani i Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske ubuduće se uređuje ovo područje. S obzirom na područje koje se uređuje, predloženim Zakonom predlaže se propisivanje prava i obveze osoba pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske upućenih u operacije potpore miru i druge aktivnosti u inozemstvu.

Predloženim Zakonom propisuje se odgovornost pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske za kaznena djela, odgovornost za prekršaje te stegovna i materijalna odgovornost vojnih osoba.

S ciljem dostizanja i održavanja zahtijevane dobne i kvalifikacijske strukture, strukture činova i kategorija osoblja, omogućavanja profesionalnog razvoja osoblja donosi se godišnji plan izdvajanja osoblja kojim se utvrđuje broj i struktura djelatnih vojnih osoba, kriteriji, prioriteti te dinamika izdvajanja osoblja.

Za djelatne vojne osobe kojima služba prestaje uz častan otpust zbog potreba službe prije stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu, Ministarstvo obrane izrađuje i provodi program tranzicije i zbrinjavanja djelatnih vojnih osoba.

Predloženim Zakonom propisuje se da djelatnoj vojnoj osobi služba može prestati po sili zakona, na temelju osobnog zahtjeva, nakon isteka roka na koji je primljena u službu, otkazom, nakon proteka probnog rada vojnika/mornara i sporazumom. Djelatne vojne osobe prestankom djelatne vojne službe dobivaju častan ili nečastan otpust. Propisuje se u kojim se slučajevima dobiva nečastan otpust i koje posljedice takav otpust proizvodi.

U skladu s odredbama Zakona o općem upravnom postupku ovim Zakonom se propisuje i o načinu donošenja i o vrsti akata kod prijma u službu, tjeka službe i prestanka službe.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Uz članak 1. Propisuje se da se ovim Zakonom prvenstveno uređuje služba u Oružanim snagama Republike Hrvatske, prijam, raspored na ustrojbeno mjesto, činovi i promaknuća u činove, obveze, prava i odgovornosti, izdvajanje i prestanak službe te ostala pitanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Služba u Oružanim snagama Republike Hrvatske je obavljanje Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i drugim propisima uređenih vojnih i drugih stručnih poslova koji se u Oružanim snagama Republike Hrvatske obavljaju kao služenje vojnog roka, dragovoljno vojno osposobljavanje, kadetska služba, djelatna vojna služba, služba pričuvnog sastava i služba državnih službenika i namještenika. Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske u smislu odredbi ovoga Zakona su vojne osobe i državni službenici i namještenici. Odredbe ovoga Zakona o djelatnim vojnim osobama primjenjuju se i na djelatne vojne osobe raspoređene na službu izvan Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 2. Propisuje se da seizrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju rodno značenje i bez obzira koriste li se u muškom ili ženskom rodu odnose se jednako na muški i ženski rod.

Uz članak 3. Propisuje se da su vojne osobe djelatna vojna osoba, ročnik, kadet i pričuvnik.

Uz članak 4. Propisuje se da su djelatne vojne osobe djelatni vojnik/mornar, djelatni dočasnik, djelatni časnik i vojni specijalist te se definiraju ovom odredbom.

Uz članak 5. Propisuje se da je ročnik vojna osoba na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili obveznom služenju vojnog roka tijekom kojeg se vojnom obukom osposobljava za obnašanje vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Kadet je vojna osoba koja se na temelju ugovora sklopljenog s Ministarstvom obrane civilnim obrazovanjem te vojnom izobrazbom i obukom osposobljava za dužnosti časnika u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Pričuvnik je osoba iz pričuvnog sastava Oružanih snaga Republike Hrvatske u skladu s odredbama Zakona o obrani. Ugovorni pričuvnici su osobe koje su s Ministarstvom obrane sklopile ugovor o službi u ugovornoj pričuvi Oružanih snaga Republike Hrvatske. Ročnici i pričuvnici postaju vojne osobe stupanjem u Oružane snage Republike Hrvatske. Kadeti postaju vojne osobe sklapanjem ugovora o osposobljavanju.

Uz članak 6. Propisuje se da je državni službenik osoba koja u Oružanim snagama Republike Hrvatske obavlja poslove iz djelokruga Oružanih snaga Republike Hrvatske te informatičke poslove, opće i administrativne, planske, materijalno-financijske, računovodstvene i slične poslove. Namještenik je osoba koja u Oružanim snagama Republike Hrvatske radi na pomoćno-tehničkim i ostalim poslovima čije je obavljanje potrebno radi pravodobnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz djelokruga Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 7. Propisuje se da vojne osobe pri stupanju u Oružane snage Republike Hrvatske daju svečanu prisegu, propisuje se tekst svečane prisege te da djelatne vojne osobe daju svečanu prisegu u pisanom obliku, što potvrđuju osobnim potpisom u očevidniku. Ročnici, kadeti i pričuvnici daju usmeno svečanu prisegu.

Uz članak 8. Propisuje se kada je Dan Oružanih snaga Republike Hrvatske i kada su dani grana Oružanih snaga Republike Hrvatske. Dane rodova, službi, struka i posebnih dijelova Oružanih snaga Republike Hrvatske propisuje odlukom ministar obrane.

Uz članak 9. Propisuju se opća i posebna pravila postupanja u Oružanim snagama Republike Hrvatske i način i ovlast njihova donošenja.

Uz članak 10. Propisuje se da su pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske dužni u obavljanju službe postupati u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, zakonom, međunarodnim ratnim i humanitarnim pravom te općim i posebnim pravilima postupanja u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Uz članak 11. Propisuje se da vojne osobe prema odnosima u službi mogu biti nadređene i podređene, a prema činovima i dužnostima starije i mlađe. Nadređena je ona osoba koja na temelju zakona, drugih propisa i ovlasti zapovijeda i rukovodi zapovjedništvom, postrojbom, ustanovom ili pojedinim dijelovima Oružanih snaga Republike Hrvatske i osobama u njima. Starija je ona osoba koja ima viši čin, a ako su osobe istog čina, starija je ona osoba koja obnaša dužnost višeg ustrojbenog čina, odnosno ako imaju isti čin i obje obnašaju dužnost istoga ustrojbenog čina, starija je ona osoba koja je dulje u činu.

Uz članak 12. Propisuje se davojne osobe, državni službenici i namještenici ostvaruju prava po propisanim uvjetima iz ovoga Zakona. Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske dužni su poštovati dostojanstvo svake osobe, ugled i čast kao i temeljna prava i slobode čovjeka. U obavljanju službe vojne osobe, državni službenici i namještenici dužni su jednako i pravedno postupati prema podređenima i svima drugima, bez obzira na njihovu rasnu pripadnost, političko uvjerenje, spol, bračni ili obiteljski status, spolnu orijentaciju, dob ili etničko podrijetlo, te im omogućiti jednake uvjete za napredovanje, profesionalni razvoj, nagrađivanje i pravnu zaštitu. Vojna osoba kojoj je povrijeđeno dostojanstvo, a osobito ako je seksualno uznemiravana ili zlostavljana ima pravo obratiti se Odboru za ravnopravnost spolova ili Odboru za zaštitu dostojanstva vojne osobe, koji se ustrojavaju ovim Zakonom. Sastav, nadležnosti i način postupanja odbora propisuje ministar obrane.

Uz članak 13. Propisuje se da djelatne vojne osobe osposobljavaju za obavljanje dužnosti i poslova na koje su raspoređeni ili imenovani odnosno upućeni, poslova opasnih po život i zdravlje te poslova na kojima su izloženi rizicima, pri čemu nisu u mogućnosti birati dužnosti i mjesta službe i dužni su u svakom trenutku biti dostupni za obavljanje dužnosti i poslova. Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske dužni su obavljati dužnosti i postavljene zadaće u Oružanim snagama Republike Hrvatske i izvan njih na dužnostima i poslovima na koje su raspoređeni ili imenovani odnosno upućeni.

Uz članak 14. Propisuje se da djelatnoj vojnoj osobi, državnom službeniku i namješteniku nije dopušteno obavljati samostalnu gospodarsku ili profesionalnu djelatnost, obavljati poslove ili pružati usluge pravnoj osobi i biti članom upravnog odnosno nadzornog odbora trgovačkog društva. Iznimno se propisuje da djelatnoj vojnoj osobi, državnom službeniku i namješteniku na temelju posebnog odobrenja ministra obrane može biti dopušten rad kod druge pravne osobe ako to nije u suprotnosti s interesima službe odnosno biti članom upravnog odnosno nadzornog odbora trgovačkog društva ako se radi o trgovačkim društvima od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku što je propisano posebnim zakonom. Odobrenje nije potrebno za objavljivanje znanstvenih, stručnih, umjetničkih i drugih autorskih radova koji nisu u vezi sa službom i obavljanjem službe.

Uz članak 15. Propisuje se da djelatne vojne osobe nemaju pravo na sindikalno organiziranje i da im nije dopušten štrajk. Vojnim osobama, državnim službenicima i namještenicima nije dopušteno politički djelovati u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Djelatnim vojnim osobama nije dopušteno članstvo u političkim strankama te kandidiranje u predstavnička tijela građana, predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Hrvatski sabor. Državnim službenicima i namještenicima dopušteno je sindikalno organiziranje u skladu s općim propisima o radu. Propisuje se u kojim slučajevima državnim službenicima i namještenicima nije dopušten štrajk.

Uz članak 16. Propisuje se da je djelatnim vojnim osobama, državnim službenicima i namještenicima zabranjeno javno istupanje u vezi sa stanjem i odnosima u Oružanim snagama Republike Hrvatske bez odobrenja ministra obrane ili osobe koju on ovlasti. Iznimno nije potrebno odobrenje ministra obrane ako je djelatna vojna osoba, državni službenik i namještenik izaslanik ministra obrane ili Predsjednika Republike Hrvatske. Djelatnim vojnim osobama, državnim službenicima i namještenicima dopušteno je istupanje u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu, ako to pravila u međunarodnoj organizaciji u okviru koje se te aktivnosti odvijaju dopuštaju.

Uz članak 17. Propisuje se da su vojne osobe obvezne provoditi zapovijedi i naloge nadređenih osoba u svezi sa službom. Iznimno, vojna osoba nije obvezna provoditi zapovijedi i naloge nadređenih osoba čije bi izvršenje predstavljalo kazneno djelo te zapovijedi i naloge nadređenih osoba koji bi bili protivni međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu. O protupravnim zapovijedima i nalogama vojna osoba obvezna je odmah izvijestiti osobu nadređenu osobi koja je izdala protupravnu zapovijed ili nalog odnosno drugu nadležnu osobu. Vojne osobe dužne su izvršavati zapovijedi i naloge starijih i kada nije nazočna nadređena osoba, a kada je nužno poduzeti mjere i radnje za izvršenje neodgodivih i važnih poslova i zadaća.

Uz članak 18. Propisuje se da vojna osoba ima pravo nositi i uporabiti vatreno i drugo oružje u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima. Vojna osoba tijekom službe prolazi obuku koja uključuje rukovanje i uporabu oružja. Dužna je povjereno joj oružje čuvati i održavati na propisani način. Vojna osoba nosi i upotrebljuje vatreno i drugo oružje u skladu s određenim pravilima. Zabranjeno joj je iznošenje oružja izvan vojnih lokacija, osim kada je to predviđeno posebnim propisima, planovima obuke ili uporabe Oružanih snaga Republike Hrvatske ili zapovijedima zapovjednika samostalne bojne ili njemu ravne ili više razine.

Uz članak 19. Propisuje se da vojna osoba može, bez zapovijedi nadređenog zapovjednika, uporabiti vatreno i drugo oružje u provedbi zadaća samo kada na drugi način nemože zaštititi živote ljudi i lokacije koje osigurava, odbiti napad ili otkloniti neposrednu opasnost za ljude i lokacije koje osigurava, odbiti napad kojim se neposredno ugrožava njezin život ili život drugog pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i poštovati pravila djelovanja na dužnosti koju obnaša.

Uz članak 20. Propisuje se da se pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske ne može udaljiti iz zapovjedništva, postrojbe odnosno ustanove Oružanih snaga Republike Hrvatske u tijeku radnog vremena bez dopuštenja nadređene osobe. U ratnom stanju ili stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske, izdane zapovijedi o poduzimanju mjera pripravnosti te o općoj ili djelomičnoj mobilizaciji, pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske mogu se udaljiti iz zapovjedništva, postrojbe odnosno ustanove Oružanih snaga Republike Hrvatske ili iz mjesta službe samo po dopuštenju nadležnog zapovjednika bojne, njemu ravne ili više razine.

Uz članak 21. Propisuje se da vojna osoba ima pravo nadređenoj osobi podnositi pritužbe i druge podneske u vezi s pitanjima iz rada i života u ustrojstvenoj jedinici Oružanih snaga Republike Hrvatske te na njih ima pravo dobiti odgovor. Vojna osoba koja podnese pritužbu protiv nadređene osobe nije oslobođena obveze izvršenja zapovijedi, osim u posebnim slučajevima propisanim Zakonom.

Uz članak 22. Propisuje se da je vojna osoba, državni službenik i namještenik koji ostvari pristup i postupa s klasificiranim podacima dužan čuvati tajnost podataka za vrijeme i nakon prestanka obavljanja službe u Oružanim snagama Republike Hrvatske sve dok je podatak klasificiran ili dok se odlukom vlasnika podatka ne oslobode obveze čuvanja tajnosti. Ministar obrane ili osoba koju on ovlasti može vojnu osobu, državnog službenika i namještenika osloboditi obveze čuvanja tajnosti klasificiranog podatka u istražnom, sudskom ili upravnom postupku u skladu s posebnim zakonom.

Uz članak 23. Propisuje se da vojna osoba nosi vojnu odoru za vrijeme službe, a po osobnom izboru može dolaziti na posao i odlaziti s posla u civilnoj odjeći. Ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske propisuje vrstu vojnih odora, vojne oznake, kriterij pripadanja, vrijeme, način i prigode u kojima vojnu odoru i pripadajuće vojne oznake nose vojne osobe, umirovljene djelatne vojne osobe te djelatne vojne osobe raspoređene na dužnost izvan Oružanih snaga Republike Hrvatske i slučajeve u kojima se ne nosi vojna odora prilikom obavljanja vojne službe.

Uz članak 24. Propisuje se da se vojnim osobama, državnim službenicima i namještenicima izdaje identifikacijska vojna iskaznica kojom se dokazuje pripadnost Oružanim snagama Republike Hrvatske. Ministar obrane propisuje oblik i sadržaj iskaznice. Iznimno, ročnicima i pričuvnicima izdaje se vojna iskaznica propisana Zakonom o obrani.

Uz članak 25. Propisuje se da Oružane snage Republike Hrvatske imaju mirnodopski i ratni ustroj. Mirnodopski ustroj Oružanih snaga Republike Hrvatske čine djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici, pričuvnici pozvani na obuku, ugovorni pričuvnici, kadeti te osobe koje su pristupile dragovoljnom vojnom osposobljavanju. Iznimno, mirnodopski ustroj čine i ročnici kada je na snazi obvezno služenje vojnog roka. Ratni ustroj Oružanih snaga Republike Hrvatske, uz navedene osobe, čine i vojni obveznici mobilizirani u Oružane snage Republike Hrvatske. Predsjednik Republike Hrvatske utvrđuje mirnodopski i ratni ustroj Oružanih snaga Republike Hrvatske te strukturu činova u mirnodopskom i ratnom ustroju Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 26. Propisuje se način na koji državljani Republike Hrvatske pristupaju u Oružane snage Republike Hrvatske za ročnike – upućivanjem na služenje vojnog roka ili na dragovoljno vojno osposobljavanje; pričuvnike – na temelju poziva; ugovorne pričuvnike – na temelju ugovora i poziva; vojnike/mornare – na temelju ugovora o službi na određeno vrijeme; kadete – na temelju ugovora o školovanju; dočasnike, časnike i vojne specijaliste – aktom o prijmu u djelatnu vojnu službu; državne službenike i namještenike – aktom o prijmu u službu.

Uz članak 27. Propisuje se da se u skladu s potrebama službe za popunu slobodnoga ustrojbenog mjesta raspisuje javni natječaj za prijam u kadetsku službu, za prijam vojnika/mornara te časnika i vojnih specijalista s tržišta rada. Za obavljanje poslova i zadaća posebno važnih za obranu ministar obrane može iznimno primiti u službu osobu u status

djelatne vojne osobe, vojnog specijalista, odnosno državnog službenika i namještenika i bez raspisivanja javnog natječaja. Određena ustrojbenja mjesta mogu se popunjavati djelatnim vojnim osobama, vojnim specijalistima, državnim službenicima i namještenicima na temelju rezultata internog oglasa. Prijedlog izbora kandidata obavlja povjerenstvo Ministarstva obrane koje imenuje ministar obrane.

Uz članak 28. Propisuje se da ročnici na dragovoljnom vojnom osposobljavanju stječu temeljna vojna znanja i vještine te se pripremaju i osposobljavaju za obnašanje vojničkih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Na dragovoljno vojno osposobljavanje upućuju se punoljetni državljani Republike Hrvatske koji se dragovoljno prijave, budu odabrani i upućeni na osposobljavanje do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 29 godina života. Dragovoljno vojno osposobljavanje provodi se u okviru uputnih rokova i godišnjih kvota koje u skladu s potrebama Oružanih snaga Republike Hrvatske određuje ministar obrane. Program obuke ročnika po rodovima, službama i strukama donosi načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 29. Propisuje se da se za dragovoljno vojno osposobljavanje odabiru kandidati koji ispunjavaju uvjete za dragovoljno vojno osposobljavanje i u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate. Uvjete i kriterije za odabir kandidata, način ostvarivanja prava i obveza ročnika te druga pitanja u vezi s dragovoljnim vojnim osposobljavanjem propisuje ministar obrane.

Uz članak 30. Propisuje se da prije stupanja na dragovoljno vojno osposobljavanje odabrani kandidat potpisuje s Ministarstvom obrane ugovor kojim se obvezuje na službu u Oružanim snagama Republike Hrvatske u statusu ročnika. Ugovorom se utvrđuje početak i prestanak dragovoljnoga vojnog osposobljavanja, iznos novčane naknade, uvjeti i posljedice prijevremenog prestanka dragovoljnoga vojnog osposobljavanja, način rješavanja sporova te druga prava i obveze u svezi s dragovoljnim vojnim osposobljavanjem.

Uz članak 31. Propisuje se da se popuna ratnog ustroja Oružanih snaga Republike Hrvatske pričuvnicima obavlja u skladu s odredbama Zakona o obrani. Ugovorni pričuvnik poziva se i upućuje na službu u Oružane snage Republike Hrvatske u skladu s odredbama Zakona o obrani te odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 32. Propisuju se da Ministarstvo obrane vodi službenu evidenciju ročnika i pričuvnika.

Uz članak 33. Propisuje se da se prijam u djelatnu vojnu službu provodi prema broju i strukturi za prijam utvrđen godišnjim planom prijma osoblja koji u skladu s potrebama Oružanih snaga Republike Hrvatske na prijedlog ministra obrane donosi Vlada Republike Hrvatske. Plan se izrađuje na temelju potreba Oružanih snaga Republike Hrvatske koje iskazuje Glavni stožer Oružanih snaga Republike Hrvatske. Na temelju plana provodi se postupak privlačenja, oglašavanja i odabira kandidata za prijam u djelatnu vojnu službu. Način i postupak privlačenja, oglašavanja i odabira propisuje ministar obrane posebnim propisom.

Uz članak 34. Propisuje se da u službu u Oružane snage Republike Hrvatske može biti primljen punoljetni državljani Republike Hrvatske koji ispunjava opće uvjete propisane ovom odredbom. Kriterije i postupak za utvrđivanje zdravstvenih, psihologijskih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta te oblike uvjerenja propisuje ministar obrane posebnim propisima.

Uz članak 35. Propisuje sezapreke za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske.

Uz članak 36. Propisuje se da osoba može biti primljena kao vojnik/mornar u djelatnu vojnu službu ako osim općih uvjeta za prijam ispunjava i posebne uvjete propisane ovom odredbom. Godišnjim planom prijma osoblja mogu se odrediti i dodatni kriteriji za prijam vojnika/mornara ovisno o rodu, službi, vojnostručnoj specijalnosti. Odabirni postupak za prijam vojnika/mornara utvrđuje ministar obrane posebnim propisom.

Uz članak 37. Propisuje se da kandidati za vojnike/mornare koji ispunjavaju opće i posebne uvjete i u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate u okviru planiranog broja i strukture za prijam potpisuju s Ministarstvom obrane ugovor o vojničkoj službi u trajanju od tri godine. Ugovorom se osobito utvrđuju: početak i trajanje službe, probni rad, rod, služba i obveza obavljanja službe na cijelom području Republike Hrvatske, obveza sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu, plaća, uvjeti i posljedice raskida ugovora, otkazni rok, način rješavanja sporova te druga prava i obveze u vezi s obavljanjem vojničke službe. Probni rad može trajati do dodjele vojnostručne specijalnosti, a najdulje šest mjeseci.

Uz članak 38. Propisuje se da Ministarstvo obrane može u skladu s potrebama službe s djelatnim vojnikom/mornarom sklopiti drugi ugovor o vojničkoj službi u trajanju do pet godina, najkasnije 90 dana prije isteka prvog ugovora. Ministarstvo obrane može u skladu s potrebama službe, ovisno o potrebama popune postrojbe te razmjerno ulaganjima u pojedinačnu obuku i usavršavanje, s djelatnim vojnikom/mornarom sklopiti treći ugovor o vojničkoj službi u trajanju do šest godina, najkasnije 90 dana prije isteka drugog ugovora. Uvjete i postupak za sklapanje drugog i trećeg ugovora propisuje ministar obrane.

Uz članak 39. Propisuje se da se profesionalni razvoj vojnika/mornara odvija promicanjem u vojničke činove u skladu s postignutim rezultatima tijekom službe. Pod propisanim uvjetima djelatni vojnik/mornar može biti primljen u djelatnu vojnu službu na dočasničku ili časničku dužnost.

Uz članak 40. Propisuje se da nakon sklapanja drugog ugovora djelatni vojnik/mornar koji je pokazao sposobnost rukovođenja i zapovijedanja može na temelju postignutih rezultata u službi, zadovoljavanja zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta, biti odabran i uz osobnu suglasnost upućen na prvu razinu dočasničke izobrazbe. U skladu s godišnjim planom prijma osoblja provodi se odabir kandidata za prijam u dočasnike između djelatnih vojnika/mornara koji su završili prvu razinu dočasničke izobrazbe i nisu stariji od 29 godina. Odabranim kandidatima, po završetku prve razine dočasničke izobrazbe, raskida se ugovor o vojničkoj službi, primaju se u djelatnu vojnu službu, dodjeljuje im se prvi dočasnički čin i raspoređuju se na dočasničko ustrojbeno mjesto.

Uz članak 41. Propisuje se da se punoljetni državljani Republike Hrvatske koji su završili srednjoškolsko obrazovanje i ispunjavaju opće uvjete za djelatnu vojnu službu mogu natjecati za prijam u kadetsku službu do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 22 godine života. Iznimno, za prijam u kadetsku službu mogu se natjecati i punoljetni državljani Republike Hrvatske upisani na drugu godinu preddiplomskog studija, na prvu godinu diplomskog sveučilišnog studija ili specijalističkog diplomskog stručnog studija, odnosno na četvrtu godinu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija, u skladu s godišnjim planom prijma osoblja. U kadetsku službu primaju se kandidati koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate.

Uz članak 42. Propisuje se da odabrani kandidat za kadeta nakon upisa odgovarajućeg studija potpisuje s Ministarstvom obrane ugovor o kadetskoj službi. Ugovorom se utvrđuje dan stjecanja statusa kadeta, iznos i način plaćanja školarine, stipendije, nošenje vojne odore, smještaj i prehrana u vojnim lokacijama, standardi ispunjavanja studentskih obveza i obveza iz programa vojne obuke, uvjeti i posljedice raskida ugovora, način rješavanja sporova te druga prava i obveze u vezi s kadetskom službom. Kadeti su tijekom kadetske službe obvezni u propisanim rokovima ispunjavati studentske obveze za stjecanje akademskog ili stručnog naziva, steći temeljna vojna znanja i vještine prema programu obuke za kadete. Ugovorom se utvrđuju i prava i obveze kadeta nakon završetka školovanja, a prije upućivanja na osposobljavanje za časnika. Ministar obrane pravilnikom određuje način i uvjete sklapanja ugovora o kadetskoj službi, iznos stipendije, uvjete i posljedice raskida ugovora, način rješavanja sporova te druga prava i obveze.

Uz članak 43. Propisuje se da se kadet, vojni stipendist, djelatni vojnik/mornar i djelatni dočasnik mogu uputiti na osposobljavanje za časnika ako osim općih uvjeta za prijam u djelatnu vojnu službu ispunjavaju i posebne uvjete propisane ovom odredbom. Broj osoba koje će se uputiti na osposobljavanje za časnika određuje se godišnjim planom prijma osoblja. U skladu s potrebom službe na osposobljavanje za časnika mogu se uputiti i druge osobe s tržišta rada u skladu s godišnjim planom prijma osoblja. Godišnjim planom prijma osoblja odredit će se najniža razina obrazovanja potrebna za tu godinu.

Uz članak 44. Propisuje se da se osobe koje u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate upućuju na temelju ugovora na osposobljavanje za časnika u trajanju do godinu dana i sklapanjem ugovora o osposobljavanju za časnika oni postaju kandidati za časnike. Program osposobljavanja za časnike donosi načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Ugovorom se utvrđuju: početak i trajanje osposobljavanja odnosno službe, rod, služba i struka za koju se osposobljava, uvjeti i posljedice raskida ugovora, način rješavanja sporova te druga prava i obveze. Kriterije i postupak odabira osoba koje će se uputiti na osposobljavanje za časnika propisuje ministar obrane. Kandidat za časnika upućuje se na prvu razinu časničke izobrazbe.

Uz članak 45. Propisuje se da se kandidati za časnike nakon završetka prve razine časničke izobrazbe primaju u djelatnu vojnu službu kao časnici, dodjeljuje im se prvi časnički čin i raspoređuju se na časničke dužnosti.

Uz članak 46. Propisuje se da se prijam vojnih specijalista s tržišta rada obavlja u skladu s odredbama ovoga Zakona. Osobe osim posebnih specijalističkih znanja potrebnih za obnašanje dužnosti vojnog specijalista moraju zadovoljavati i opće uvjete za prijam u djelatnu vojnu službu iz ovoga Zakona. Odabrani kandidati s tržišta rada upućuju se na izobrazbu za vojne specijaliste na temelju ugovora o izobrazbi za vojne specijaliste. Nakon završetka izobrazbe osobe se mogu primiti u djelatnu vojnu službu, dodjeljuje im se čin skupnika vojnog specijalista ili poručnika/poručnika korvete vojnog specijalista i raspoređuju se na dužnost koja se može popunjavati vojnim specijalistima. Posebna specijalistička znanja, vrste vojnih specijalista, kao i ostala pitanja u vezi s vojnim specijalistima pravilnikom propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 47. Propisuje se da punoljetni državljanin Republike Hrvatske može biti primljen u svojstvu državnog službenika i namještenika u Oružane snage Republike Hrvatske ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom.

Uz članak 48. Propisuje se da se na državne službenike i namještenike primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima, osim o stvarima koje su propisane odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 49. Propisuje se da djelatna vojna osoba koja je u službi može biti imenovana na dužnost ili raspoređena na ustrojbeno mjesto, upućena na školovanje, upućena u operaciju potpore miru, operaciju odgovora na krize, humanitarnu operaciju ili drugu aktivnost u inozemstvu, upućena u međunarodnu organizaciju ili vojno zapovjedništvo i upućena u druga javnopravna tijela ili pravnu osobu. Djelatna vojna osoba koja je privremeno izvan dužnosti može biti na raspolaganju, na liječenju i bolovanju, udaljena iz službe, u statusu nestalog, u statusu zarobljenog i na mirovanju službe.

Uz članak 50. Propisuje se da se djelatnu vojnu osobu imenuje na dužnost odnosno raspoređuje na ustrojbeno mjesto u skladu s uvjetima ustrojbenog mjesta, prema činu i stečenoj vojnostručnoj specijalnosti, na rok do četiri godine. Raspored djelatne vojne osobe na ustrojbeno mjesto za koje je propisana opća vojnostručna specijalnost smatra se odgovarajućim rasporedom u skladu sa stečenom osobnom vojnostručnom specijalnosti. Djelatni dočasnik i časnik može obnašati neprekidno zapovjednu dužnost na istom ustrojbenom mjestu najdulje četiri godine. Rokovi raspoređivanja iz ove odredbe ne primjenjuju se na vojnike/mornare.

Uz članak 51. Propisuje se da se vojnici raspoređuju na vojničke dužnosti skupnom ili pojedinačnom odlukom o rasporedu. Dočasnici i časnici raspoređuju se na dužnosti odnosno ustrojbeno mjesto odlukom o rasporedu. Vojnike/mornare, dočasnike i vojne specijaliste raspoređuje na dužnost načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske ili osoba koje on ovlasti. Odredbom se određuju ovlasti za raspoređivanje za osobe koje sukladno odredbama Zakona o obrani ne imenuje na dužnost Predsjednik Republike Hrvatske. Sadržaj odluke o rasporedu kao i način ispravljanja pogrešaka u odluci propisuje se posebnim propisom ministra obrane.

Uz članak 52. Propisuje se da djelatna vojna osoba može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto, imenovana ili upućena na dužnost u ustrojstvenu jedinicu Oružanih snaga Republike Hrvatske ili Ministarstvo obrane, vojnog izaslanika ili na drugu vojno-diplomatsku dužnost, u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo, u operaciju potpore miru, operaciju odgovora na krize, humanitarnu operaciju i drugu aktivnost u inozemstvu (ako traje dulje od devet mjeseci), na školovanje kao polaznik izobrazbe, obuke, usavršavanja ili specijalizacije (ako traje dulje od šest mjeseci). Za popunjavanje određenih dužnosti raspisuje se interni oglas. Prijedlog kandidata utvrđuje povjerenstvo koje imenuje ministar obrane. Odluku o konačnom prijedlogu kandidata donosi ministar obrane uz mišljenje načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Na određenu dužnost propisanu ovom odredbom osoba može biti imenovana odnosno raspoređena najdulje četiri godine.

Uz članak 53. Propisuje se da djelatna vojna osoba koja ne može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto u skladu sa stečenom osobnom vojnostručnom specijalnosti može biti privremeno sukladno civilnoj izobrazbi raspoređena na ustrojbeno mjesto druge vojnostručne specijalnosti ili na ustrojbeno mjesto državnog službenika i namještenika ako se ukine postrojbu ili ustrojbeno mjesto na koje je bila raspoređena, ako postoji poseban interes službe, što se u svakom pojedinačnom slučaju mora posebno obrazložiti. Osobe zadržavaju prava

prijašnjeg ustrojbenog mjesta ako je to za nju povoljnije, osim prava na dodatak na plaću. Raspored može trajati do dvije godine.

Uz članak 54. Propisuje se da djelatna vojna osoba može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto izravno nižeg čina na temelju rješenja vojnostegovnog suda zbog izrečene stegovne kazne, zbog ukidanja ustrojbenog mjesta, kada se pojedina ustrojbeno mjesto ne mogu popuniti i zbog rasporeda na temelju osobne zamolbe, a nema mogućnost postavljenja na ustrojbeno mjesto osobnog čina. Osoba koja je raspoređena na ustrojbeno mjesto izravno nižeg čina može, uz zadržavanje prava osobnog čina ostati na ustrojbenom mjestu nižeg čina najdulje dvije godine, osim u slučaju rasporeda kada to ovisi o trajanju izrečene stegovne kazne.

Uz članak 55. Propisuje se da djelatna vojna osoba može uz svoje dužnosti privremeno obnašati i dužnost neposredno nadređenog zapovjednika odnosno čelnika ustrojstvene jedinice u koju je raspoređena zbog privremene odsutnosti odnosno spriječenosti neposredno nadređenog zapovjednika odnosno čelnika ustrojstvene jedinice. Djelatna vojna osoba može uz svoje dužnosti privremeno obnašati i dužnost druge djelatne vojne osobe, državnog službenika i namještenika iste ustrojstvene jedinice u koju je raspoređena zbog privremene odsutnosti odnosno spriječenosti djelatne vojne osobe, državnog službenika i namještenika. Obnašanje druge dužnosti može trajati najdulje do godinu dana. Kada obnaša drugu dužnost dulje od 30 dana, osoba ostvaruje pravo na novčanu naknadu u iznosu koji odredi ministar obrane. Ova odredba se u jednom dijelu, koji se odnosi na stavak 1., ne odnosi na vojne specijaliste.

Uz članak 56. Propisuje se djelatna vojna osoba može biti u interesu Oružanih snaga Republike Hrvatske raspoređena za obnašatelja dužnosti na ustrojbenom mjestu neposredno višeg čina od osobnog čina, a iznimno na ustrojbenom mjestu dva čina više od osobnog čina, najdulje dvije godine. Raspored na ustrojbeno mjesto koje je dva čina više od osobnog čina mora se u svakom pojedinačnom slučaju posebno obrazložiti.

Uz članak 57. Propisuje se da djelatna vojna osoba imenovana na dužnost ili raspoređena na ustrojbeno mjesto može biti uz temeljni raspored privremeno raspoređen na dodanu dužnost u namjenski organizirane snage Oružanih snaga Republike Hrvatske za obavljanje posebnih zadaća u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu, u operaciju potpore miru, operaciju odgovora na krize, humanitarnu operaciju i drugu aktivnosti u inozemstvu, ako traje do devet mjeseci, na školovanje kao polaznik izobrazbe, obuke, usavršavanja ili specijalizacije, ako traje do devet mjeseci. Privremeno dodana dužnost može trajati do devet mjeseci neprekidno odnosno 12 mjeseci s prekidima u dvije godine, a privremeno raspoređena osoba se ne razrješava dužnosti na koju je temeljno raspoređena u skladu s ovim Zakonom. Djelatna vojna osoba privremeno raspoređena na dodanu dužnost zadržava pravo na naknadu plaće temeljne dužnosti s koje je privremeno raspoređena na dodanu dužnost.

Uz članak 58. Propisuje se da vojnoj osobi može biti promijenjen rod, služba, struka ili vojnostručna specijalnost na osobni zahtjev i zbog interesa službe. Vojnoj osobi mijenja se rod, služba, struka ili vojnostručna specijalnost na osobni zahtjev ako ima propisano obrazovanje, uz obvezu prekvalifikacije za vojnostručnu specijalnost roda ili službe za koju se osposobljava i ako postoji interes za popunom Oružanih snaga Republike Hrvatske. U interesu popune Oružanih snaga Republike Hrvatske, vojnoj osobi mijenja se rod, služba, struka ili vojnostručna specijalnost zbog ukidanja ustrojbenog mjesta na koje je bila raspoređena, odnosno imenovana ili popune slobodnih mjesta u drugom rodu, službi, struci ili vojnostručnoj specijalnosti ako ima propisano obrazovanje. Za promjenu roda, službe, struke

ili vojnostručne specijalnosti u interesu popune Oružanih snaga nije potreban pristanak osobe kojoj se mijenja rod ili služba.

Uz članak 59. Propisuje se da osobe ovlaštene za raspoređivanje djelatnih vojnih osoba, državnih službenika i namještenika najmanje jedanput na godinu provode raščlambu popune ustrojbenih mjesta prema uvjetima za raspoređivanje iz ovoga Zakona. Rezultati raščlambe temelj su za izradu planova popune, prijma, raspoređivanja, izobrazbe, promicanja i izdvajanja osoblja.

Uz članak 60. Propisuje se da vojne osobe, državni službenici i namještenici mogu biti upućeni na školovanje kao polaznici vojne izobrazbe, mogu biti upućeni na vojnu obuku te usavršavanje i specijalizaciju u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Vojnu osobu razrješava se dužnosti ako školovanje traje dulje od šest mjeseci.

Uz članak 61. Propisuje se da djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici ugovorni pričuvnici na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske mogu biti upućeni u inozemstvo radi sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu. Djelatna vojna osoba razrješuje se dužnosti kada upućivanje traje dulje od devet mjeseci

Uz članak 62. Propisuje se da se djelatna vojna osoba može uputiti na rad u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo najdulje na rok do četiri godine na temelju odluke ministra obrane i uz mišljenje načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Između dva upućivanja osoba mora najmanje dvije godine obnašati dužnost u ustrojstvenim jedinicama sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Dužnosti se popunjavaju internim oglašavanjem. Prijedlog kandidata utvrđuje povjerenstvo koje imenuje ministar obrane. Odluku o konačnom izboru kandidata donosi ministar obrane uz mišljenje načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 63. Propisuje se da se djelatna vojna osoba može uputiti u drugo javnopravno tijelo ili pravnu osobu najdulje do četiri godine, ako je to u interesu Oružanih snaga Republike Hrvatske i javnopravnog tijela ili pravne osobe, na temelju odluke ministra obrane, uz mišljenje načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 64. Propisuje se u kojim se slučajevima djelatna vojna osoba stavlja na raspolaganje. Osoba na raspolaganju zadržava prava osobnog čina. Stavljanje na raspolaganje upravna je stvar.

Uz članak 65. Propisuje se da se protiv rješenja o stavljanju na raspolaganje može izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. O žalbi odlučuje ovlaštena službena osoba Ministarstva obrane u skladu s nadležnosti na temelju Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva obrane. Žalba protiv rješenja o stavljanju na raspolaganje ne odgađa izvršenje rješenja.

Uz članak 66. Propisuje se da se djelatna vojna osoba koja je zbog bolesti, ozljede ili ranjavanja privremeno spriječena obnašati dužnost u neprekidnom trajanju duljem od tri mjeseca razrješava dužnosti. Djelatna vojna osoba po prestanku razloga zbog kojeg je razriješena dužnosti ima pravo biti raspoređena na istu vrstu poslova koje je obavljala prije razrješenja u istom ili najbližem mjestu službe. Ta osoba zadržava prava osobnog čina.

Uz članak 67. Propisuje se da se djelatna vojna osoba udaljuje iz službe kada je protiv nje pokrenut istražni postupak i određen istražni zatvor, s danom određivanja istražnog zatvora. Udaljenje iz službe upravna je stvar.

Uz članak 68. Propisuje se da djelatna vojna osoba može biti udaljena iz službe kada je pokrenut kazneni postupak ili stegovni postupak zbog stegovnog prijestupa, a povreda je takve naravi da bi ostanak u službi dok traje kazneni ili stegovni postupak mogao štetiti interesima službe. Ministar obrane odnosno načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske rješenjem mogu trenutačno udaljiti iz službe odgovorne osobe do utvrđivanja konkretne pojedinačne odgovornosti, u slučaju da su dovedeni u opasnost životi i zdravlje ljudi odnosno imovina veće vrijednosti. U operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu, ovlast ima zapovjednik hrvatskih snaga u aktivnosti u inozemstvu.

Uz članak 69. Propisuje se koja nadređena osoba donosi rješenje o udaljenju iz službe. Nadređena osoba obvezna je u rješenju obrazložiti činjenice i okolnosti na temelju kojih je donijela rješenje o udaljenju iz službe te je obvezna o udaljenju, bez odgađanja, obavijestiti osobu nadležnu za raspoređivanje osobe udaljene iz službe.

Uz članak 70. Propisuje se da je protiv rješenja o udaljenju iz službe dopuštena žalba Višemu vojnostegovnom sudu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba protiv rješenja o udaljenju iz službe ne odgađa njegovo izvršenje. Viši vojnostegovni sud dužan je riješiti žalbu u roku od 15 dana od primitka žalbe. Rješenje Višega vojnostegovnog suda je izvršno u upravnom postupku danom dostave rješenja.

Uz članak 71. Propisuje se da udaljenje iz službe djelatne vojne osobe može trajati samo dok postoje razlozi zbog kojih je doneseno rješenje o udaljenju iz službe. Nakon prestanka razloga za udaljenje iz službe djelatne vojne osobe, nadležna osoba obvezna je riješiti status u službi djelatne vojne osobe. Udaljenje iz službe može trajati do okončanja kaznenog ili stegovnog postupka.

Uz članak 72. Propisuje se u kojim će se slučajevima smatrati da djelatna vojna osoba nije ni bila udaljena iz službe. U tim slučajevima osobi koja se udaljuje iz službe pripadaju sva prava u vezi s obavljanjem službe kao da je cijelo vrijeme bila na dužnosti.

Uz članak 73. Propisuje se da djelatna vojna osoba za vrijeme udaljenja iz službe ostvaruje pravo na naknadu plaće u iznosu od 60%, a ako uzdržava obitelj u iznosu od 80% osnovne plaće isplaćene u mjesecu koji je prethodio mjesecu udaljenja iz službe. Vrijeme udaljenja iz službe ne računa se u vrijeme za promaknuće u službi, osim ako se u odgovarajućem postupku utvrdi da nije postojao razlog za udaljenje iz službe. Djelatna vojna osoba za vrijeme udaljenja iz službe ostvaruje sva prava iz zdravstvenog osiguranja osim prava na naknadu plaće zbog bolovanja.

Uz članak 74. Propisuje se da se pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske s kojim je tijekom obavljanja borbenih zadaća ili sudjelovanja u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu nadređeni zapovjednik odnosno drugi čelnik izgubio kontakt i nije ga mogao ostvariti u roku od najmanje 48 sati od trenutka kada je trebao biti ostvaren kontakt, smatra privremeno nestalim. Osoba se smatra privremeno nestalom ako sve okolnosti upućuju na to da se ne radi o samovoljnom napuštanju dužnosti odnosno službe. Članovi uže obitelji osobe imaju pravo primiti naknadu plaće nestale osobe do njezina povratka ili proglašenja umrlim, odnosno do

utvrđenja činjenice smrti. Pravo ostvaruju i članovi uže obitelji osobe koja se u skladu s međunarodnim pravom smatra zarobljenom do povratka iz zarobljeništva.

Uz članak 75. Propisuje se da djelatnoj vojnoj osobi miruje služba u Oružanim snagama Republike Hrvatske kada je imenovana na dužnost u pravnu osobu koja je u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske ili na javnu ili upravnu dužnost. Mirovanje službe djelatnoj vojnoj osobi traje do isteka roka na koji je imenovana, a najdulje pet godina. Djelatnoj vojnoj osobi miruje služba u Oružanim snagama kada je kao predstavnik Republike Hrvatske imenovana na dužnost u međunarodnu organizaciju. Djelatnoj vojnoj osobi miruje služba za vrijeme neplaćenog dopusta do isteka roka odobrenog neplaćenog dopusta. Djelatna vojna osoba čiji je supružnik imenovan na dužnost u inozemstvo ima pravo na mirovanje službe sukladno propisima kojima se uređuju vanjski poslovi. Djelatnoj vojnoj osobi miruju sva prava iz obavljanja službe dok se nalazi na izdržavanju kazne zatvora u trajanju do šest mjeseci, s danom početka izdržavanja kazne. Mirovanje službe upravna je stvar.

Uz članak 76. Propisuje sedadjelatna vojna osoba nakon iskorištenog roditeljnog i roditeljskog dopusta ima pravo ne raditi do navršene treće godine života djeteta sukladno posebnom propisu kojim je regulirano to pravo, a za koje vrijeme miruju prava i obveze iz vojne službe. O svim pitanjima o pravima roditelja i njima izjednačenih osoba primjenjuju se odredbe posebnoga zakona kojima se regulira navedeno pravo. Mirovanje službe upravna je stvar.

Uz članak 77. Propisuje se da se profesionalni razvoj djelatnih vojnih osoba tijekom službe odvija neprekidnim usavršavanjem, obukom i izobrazbom, uspješnim obnašanjem dužnosti, posebno ustrojbenih dužnosti višeg čina od osobnog te promaknućem u viši čin. Napredovanje u službi temelji se na stjecanju novih znanja i vještina i na njihovu ocjenjivanju, izgradnji i održavanju sposobnosti potrebnih za obnašanje dužnosti više razine te provjerama tjelesnih, zdravstvenih i psihičkih sposobnosti.

Uz članak 78. Propisuje se da je vojno školovanje vremenski ograničen planski proces stjecanja teorijskih znanja i vještina, u školama i drugim obrazovnim institucijama u svrhu osposobljavanja polaznika za obnašanje odgovarajućih dužnosti u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Vojna izobrazba je trajni proces usvajanja znanja, vještina i sposobnosti vojne osobe tijekom školovanja, obuke i drugih oblika usavršavanja i osposobljavanja. Vojna izobrazba sastavni je dio profesionalnog razvoja vojnih osoba, a provodi se na Hrvatskom vojnom učilištu, u središtima za obuku Oružanih snaga Republike Hrvatske, u vojnim i civilnim institucijama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Vojna obuka je organiziran oblik aktivnosti kojim se pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske osposobljavaju za provedbu namjenskih zadaća.

Uz članak 79. Propisuje se da se vojna izobrazba organizira kao slijedno-rastuća te funkcionalna izobrazba. Slijedno-rastuća vojna izobrazba osposobljava vojnu osobu za obnašanje dužnosti određene razine odgovornosti i provodi se kroz četiri razine dočasničke i četiri razine časničke izobrazbe. Specijalistička vojna izobrazba osigurava stjecanje potrebnih znanja i vještina za obnašanje dužnosti određene vojnostručne specijalnosti. Vojna osoba se upućuje na određenu razinu slijedno-rastuće izobrazbe ako je s uspjehom završila prethodnu razinu izobrazbe. Funkcionalna izobrazba je oblik stjecanja znanja i vještina u svrhu kvalitetnijeg obnašanja dužnosti i nadopune vojno-stručne specijalnosti, čijim se završetkom stječe dodatna osposobljenost za dužnosti u rodovima, službama i strukama u određenom funkcionalnom području. Izobrazba za prijam vojnih specijalista provodi se pohađanjem općih nastavnih programa i specijalističkih tečajeva. Nadležnosti i način donošenja nastavnih planova i programa za pojedine vrste i razine vojne izobrazbe i izobrazbe za vojne specijaliste

i nadzor nad provođenjem nastavnih planova i programa pravilnikom propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 80. Propisuje se da se vojnici/mornari osposobljavaju za obnašanje vojničkih i mornarskih dužnosti temeljnom i specijalističkom vojnom obukom. Obuka se provodi u obučnim središtima i drugim ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga te u vojnim obučnim središtima u inozemstvu. Vojnici/mornari u pravilu se obučavaju za obnašanje dužnosti vojno-stručnih specijalnosti u okviru jednog roda odnosno službe, a iznimno se, u skladu s potrebama službe, mogu obučiti i za obnašanje dužnosti vojno-stručnih specijalnosti u okviru drugog roda ili službe, ako posjeduju potrebno predznanje i sposobnosti.

Uz članak 81. Propisuje se da se slijedno-rastuća dočasnička izobrazba provodi pohađanjem općih i specijalističkih tečajeva.

Uz članak 82. Propisuje se da se djelatni vojnik upućuje na prvu razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe da bi stekao uvjete za dodjelu čina skupnika, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 29 godina života. Skupnik se upućuje na drugu razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin desetnika, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 36 godina života. Narednik se upućuje na treću razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe da bi se stekao uvjete za promaknuće u čin nadnarednika, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 44 godine života. Stožerni narednik se upućuje na četvrtu razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin časničkog namjesnika, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 48 godina života.

Uz članak 83. Propisuje se da se slijedno-rastuća časnička izobrazba provodi pohađanjem općih i specijalističkih tečajeva.

Uz članak 84. Propisuje se da se kandidat za časnika upućuje na prvu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe da bi stekao uvjete za dodjelu čina poručnika/poručnika korvete najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 30 godina života. Natporučnik/poručnik fregate se upućuje na drugu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin satnika/poručnika bojnog broda, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 38 godina života. Bojnik/kapetan korvete se upućuje na treću razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin pukovnika/kapetan fregate, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 47 godina života. Brigadir/kapetan bojnog broda se upućuje na četvrtu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe da bi stekao uvjete za promaknuće u čin generala/admirala, najkasnije u kalendarskoj godini u kojoj navršava 49 godina života. Na četvrtu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe mogu se za obnašanje dužnosti određene razine odgovornosti uputiti i državni službenici iz Ministarstva obrane i drugih tijela državne vlasti koji su u državnoj službi proveli najmanje deset godina. Časnici struka upućuju se na prvu i drugu razinu slijedno-rastuće časničke izobrazbe.

Uz članak 85. Propisuje se da se djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici pripremaju i upućuju na školovanje u inozemstvu u skladu s Planom međunarodne vojne izobrazbe i godišnjom odlukom ministra obrane o školovanju u inozemstvu. Programi vojne izobrazbe u inozemstvu na koje se upućuju te osobe prethodno se vrednuju sukladno razinama vojne izobrazbe u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Ministar obrane odlukom propisuje vrednovanje programa.

Uz članak 86. Propisuje se da Ministarstvo obrane, radi popune određenih ustrojbenih mjesta, može stipendirati studente stručnih studija, specijalističkih diplomskih stručnih studija, preddiplomskih i diplomskih sveučilišnih studija u zemlji i inozemstvu. Vojni stipendist prije sklapanja ugovora o stipendiranju mora ispunjavati uvjete propisane za djelatnu vojnu službu. Pravilnikom iz članka 42. stavka 5. ovoga Zakona određuje se i način i uvjeti sklapanja ugovora o stipendiranju osoba, uvjeti i posljedice raskida ugovora, način rješavanja spora te druga prava i obveze u vezi sa stipendiranjem.

Uz članak 87. Propisuje se da su vojne osobe obvezne steći, održavati i usavršavati odgovarajuću razinu znanja stranog jezika ovisno o činu i dužnosti koju obnašaju. Stjecanje, održavanje i usavršavanje znanja jezika provodi se u vojnim i civilnim obrazovnim institucijama i samoučenjem. Strane jezike za čijim poznavanjem postoji potreba službe, razinu znanja potrebnog za promaknuće u činove viših časnika te generala/admirala, kriterije za utvrđivanje razine znanja i način provjere znanja, propisuje ministar obrane posebnim propisom na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 88. Propisuje se da se vojne osobe koje ispunjavaju propisane uvjete mogu uputiti na izobrazbu u skladu s kriterijima i potrebama službe. Odabrani kandidati potpisuju s Ministarstvom obrane ugovor kojim se utvrđuju međusobna prava i obveze u svezi s izobrazbom. Način i kriterije za odabir kandidata, nadoknadu troškova u vezi s izobrazbom, obveze koje će se utvrđivati ugovorima za pojedinu vrstu izobrazbe te druga pitanja stručnog osposobljavanja i usavršavanja vojnih osoba propisuje ministar obrane posebnim propisom.

Uz članak 89. Propisuje se da se vojnim osobama dodjeljuju činovi te se promiču na temelju vojne izobrazbe i obuke i civilnog obrazovanja, službenih ocjena za obnašanje propisanih dužnosti i uspješnosti u obnašanju službe. Činovi vojnih osoba u Hrvatskoj ratnoj mornarici – u rodu pomorstvo, različiti su po nazivu i oznakama, a isti po razini činovima u Hrvatskoj kopnenoj vojsci i Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani. Nazivi činova za žene su u ženskom rodu.

Uz članak 90. Propisuje se da se vojnoj osobi može za potrebe obavljanja dužnosti u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu te pri međunarodnim organizacijama dodijeliti privremeni čin za jedan čin viši od osobnog čina dok obavljaju te dužnosti.

Za vrijeme obavljanja dužnosti vojna osoba ostvaruje sva prava čina koji joj je privremeno dodijeljen osim računanja vremena provedenog u privremenom činu za promaknuće u viši čin. Vojna osoba nakon prestanka dužnosti ostvaruje prava u skladu sa svojim osobnim činom. Privremeni čin dodjeljuje Predsjednik Republike Hrvatske na prijedlog ministra obrane.

Uz članak 91. Propisuje se pod kojim se uvjetima vojnu osobu može promaknuti u viši čin. Osim tih uvjeta, za promicanje u činove viših časnika odnosno generala i admirala, djelatna vojna osoba treba imati utvrđenu razinu znanja stranog jezika. Vojne osobe koje nisu ocijenjene u skladu s odredbama ovoga Zakona ne ispunjavaju uvjete za promicanje. Odredbe ovoga Zakona o dodjeli čina i promaknuću u viši čin na odgovarajući način se primjenjuju i na pričuvne vojnike, pričuvne dočasnike i pričuvne časnike. Dodjela i promaknuće u viši čin nije upravna stvar.

Uz članak 92. Propisuje se da se odabir vojnih osoba za promicanje provodi jedanput na godinu na temelju ispunjavanja uvjeta propisanih ovim Zakonom, godišnjeg plana promicanja prema broju i strukturi činova po rodovima, službama i strukama, vrednovanja propisanih kriterija za pojedini čin. Ministar obrane donosi plan na temelju potreba ustroja, mogućnosti proračuna, slobodnih ustrojbenih mjesta i drugih važnih okolnosti na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Ministar obrane propisuje kriterije vrednovanja, postupak i način odabira te dodjele činova i promicanja vojnih osoba u činove. Propisom se na odgovarajući način uređuju i kriteriji, postupak i način odabira te dodjele činova i promicanje pričuvnika.

Uz članak 93. Propisuje se da se vojniku/mornaru može dodijeliti čin pozornika nakon što u službi provede najmanje dvije godine. Pozornik se može promaknuti u čin razvodnika nakon što u činu pozornika provede najmanje tri godine. Vojnika/mornare u činove pozornika i razvodnika promiče načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske ili osobe koje on ovlasti.

Uz članak 94. Propisuje se da se čin skupnika dodjeljuje djelatnim vojnicima/mornarima koji su završili prvu razinu slijedno-rastuće dočasničke izobrazbe i s kojima je prethodno raskinut ugovor o vojničkoj službi, te su primljeni u djelatnu vojnu službu na dočasničku dužnost.

Uz članak 95. Propisuje se da dočasnik može biti promaknut u viši čin kada ispuni uvjete ovoga Zakona, ako je mlađi od godina propisanih ovim člankom, u činu provede propisano vrijeme i stekne slijedno-rastuću dočasničku izobrazbu propisane razine. Iznimno propisano vrijeme u činu potrebno za promicanje skraćuje se za godinu dana dočasnicima sa završenim najmanje stručnim studijem odnosno završenim preddiplomskim sveučilišnim studijem, jedanput tijekom službe. Načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske dodjeljuje prvi dočasnički čin i promiče u dočasničke činovena prijedlog neposredno podređenoga zapovjednika odnosno voditelja.

Uz članak 96. Propisuje se da se čin poručnika dodjeljuje kandidatima za časnika nakon završetka prve razine slijedno-rastuće časničke izobrazbe. Ovom odredbom propisane su ovlasti kod dodjeljivanja prvoga časničkog čina i promicanja časnika i generala/admirala.

Uz članak 97. Propisuje se da časnik može biti promaknut u viši čin kada ispuni uvjete iz ovoga Zakona, ako je mlađi od godina života propisanih ovim člankom, u činu provede propisano vrijeme i stekne slijedno-rastuću časničku izobrazbu propisane razine.

Uz članak 98. Propisuju se uvjeti za promicanje brigadira/kapetana bojnog broda u čin brigadnog generala/komodora te promicanje generala/admirala. Uz opće uvjete za promicanje novina je točno definirana razina izobrazbe potrebna za promicanje brigadira/kapetana bojnog broda u viši čin te istaknuti rezultati u službi na temelju najviših službenih ocjena. Promaknuće u čin general bojnika/kontraadmirala, general pukovnika/viceadmirala i generala zbora/admirala obavlja se pod istim uvjetima kao i za promaknuće brigadira/kapetana bojnog broda. U čin stožernoga generala odnosno admirala flote može biti promaknut general zbora odnosno admiral samo za ratne zasluge.

Uz članak 99. Propisuje se da se časnik koji je proveo pola propisanoga vremena u činu potrebnome za promaknuće može promaknuti u viši čin ako je u tom vremenu obnašao zapovjednu dužnost i u svim ocjenjivačkim razdobljima bio ocijenjen službenom ocjenom „osobito se ističe“.

Uz članak 100. Propisuje se mogućnost izvanredne dodjele čina za vrijeme ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske. To je propisano s obzirom na to da je ovim Zakonom propisan ratni i mirnodopski ustroj Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 101. Propisano je da se časnik odnosno dočasnik može izvanredno promaknuti u viši čin samo jedanput tijekom službe uz uvjet da je stekao posebne zasluge za Oružane snage Republike Hrvatske, dok se navedeno ograničenje ne primjenjuje u vrijeme ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske.

Uz članak 102. Propisano je da se vojnoj osobi oduzima čin ako joj prestane hrvatsko državljanstvo te ako joj izvršnim rješenjem vojnostegovnog suda bude izrečena stegovna kazna oduzimanja čina. Osoba kojoj se oduzima čin gubi i sva prava vezana uz čin, dok odluku o oduzimanju čina donosi osoba nadležna za dodjelu čina i promaknuće u čin. Izričito je propisano da odluka o oduzimanju čina nije upravna stvar.

Uz članak 103. Propisano je oduzimanje čina po sili Zakona osobi kojoj prestane hrvatsko državljanstvo; koja je pravomoćnom presudom osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje pet godina za određena kaznena djela. Predviđena je mogućnost oduzimanja čina osobi koja je pravomoćnom presudom osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora do pet godina za određena kaznena djela. Obveza je da se po službenoj dužnosti izvješćuje Ministarstvo obrane o pravomoćnim presudama sukladno Zakonu o kaznenom postupku. Odluka o gubljenju čina nije upravna stvar.

Uz članak 104. Propisuje se mogućnost vraćanja oduzetog čina ako nisu postojali razlozi za njegovo oduzimanje te se osobi kojoj je bio oduzet čin vraćaju i sva prava u svezi s činom od dana oduzimanja čina. O povratu čina odlučuje osoba koja je dodijelila čin ili promaknula u čin.

Uz članak 105. Propisano je da standardi profesionalnog razvoja djelatnih vojnih osoba ovise o osobnom činu, godinama života, civilnoj izobrazbi, vojnoj izobrazbi, vremenu provedenom u službi, kao i o drugim okolnostima važnim za obnašanje službe u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Uz članak 106. Propisana je ovlast ministra obrane da posebnim propisom utvrđuje standarde profesionalnog razvoja, kao i postupak utvrđivanja nemogućnosti daljnjega profesionalnog razvoja te program tranzicije i zbrinjavanja osoba koje nisu u mogućnosti daljnjeg profesionalnog razvoja. Prijedlog može dati načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Propisano je da se standardi profesionalnog razvoja posebno propisuju za djelatne vojne osobe borbenih rodova i rodova borbene potpore, a posebno za djelatne vojne osobe struka odnosno službi. Navedenim pravilnikom propisuje se i postupak utvrđivanja nemogućnosti daljnjeg profesionalnog razvoja te program zbrinjavanja i tranzicije osoba koje nemaju mogućnost daljnjeg profesionalnog razvoja.

Uz članka 107. Predložena je formulacija vezana uz ocjenjivanje djelatnih vojnih osoba te se ocjenjuju za rad i postignuća tijekom kalendarske godine službenom ocjenom, koja je temelj za odabir kandidata za promicanje, napredovanje u službi, izobrazbu, raspored i otpust iz službe. Rok za donošenje službenih ocjena je 31. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu zbog pokretanja ciklusa odabira za izobrazbe, promicanja, rasporeda i slično. Propisuju se rokovi za ocjenjivanje vojnika/mornara. Propisano je da uvjete, postupak i kriterije ocjenjivanja te

način preispitivanja i evidentiranja službenih ocjena propisuje ministar obrane uz mišljenje načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 108. Propisuje se postupak ocjenjivanja u dvije razine neposredne nadređenosti te je prvocjenjivaču propisana obveza provođenja savjetovanja s ocjenjivanom osobom najmanje jedanput u ocjenjivanom razdoblju. Propisano je da se u drugoj razini ne ocjenjuje vojna osoba kojoj je prvocjenjivač ministar obrane odnosno načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske te se definira pojam prvocjenjivača i drugocjenjivača.

Uz članak 109. Propisane su ocjene. Potrebno je prethodno mišljenje kadrovske savjeta odgovarajuće razine, u slučaju ocjenjivanja ocjenom „osobito se ističe“ ili „ne zadovoljava“. Propisano je skraćivanje vremena potrebnog za promaknuće ovisno o ocjeni u vremenu potrebnom za promaknuće. Propisano je da se ocjena „ne zadovoljava“ donosi u upravnom postupku. Provođenje upravnog postupka potrebno je s obzirom na to da je ocjena „ne zadovoljava“ razlog za prestanak službe po sili zakona.

Uz članak 110. Propisan je postupak u slučaju podnošenja zahtjeva za preispitivanje ocjene.

Uz članak 111. Propisane su vrste vojnih priznanja. Plakete, uz vojne medalje, pohvale i nagrade predstavljaju vrste vojnih priznanja. Propisano je da se vojna priznanjama mogu dodijeliti vojnim osobama, državnim službenicima i namještenicima, ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske te domaćim i stranim fizičkim i pravnim osobama za osobit doprinos u izvršenju misije ili zadaće Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 112. Propisano je da se vojna priznanja dodjeljuju prilikom obilježavanja Dana Oružanih snaga Republike Hrvatske, Dana državnosti Republike Hrvatske, Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja, Dana neovisnosti Republike Hrvatske, dana grana, rodova i službi, obljetnica postrojbi te u drugim svečanim prigodama.

Uz članak 113. Uređuje se dodjeljivanje vojnih medalja te je propisano da se vojne medalje dodjeljuju vojnim osobama i službenicima i namještenicima na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske i Ministarstvu obrane za osobni ili skupni doprinos postignućima u izvršavanju misija ili zadaća Oružanih snaga Republike Hrvatske. Propisano je da se vojne medalje mogu dodijeliti i vojnim osobama stranih zemalja te domaćim i stranim fizičkim i pravnim osobama za njihov osobni ili skupni doprinos postignućima u izvršenju misija ili zadaća Oružanih snaga Republike Hrvatske. Propisana je ovlast Predsjedniku Republike Hrvatske da na prijedlog ministra obrane i uz mišljenje načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske propisuje vrste vojnih medalja, uvjete i postupak njihove dodjele.

Uz članak 114. Uređuje se pitanje vojnih plaketa koje se dodjeljuju ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske i Ministarstva obrane te vojnim osobama, državnim službenicima i namještenicima za doprinos u promicanju ugleda Oružanih snaga Republike Hrvatske, dok vrste vojnih plaketa te uvjete i postupak njihove dodjele propisuje ministar obrane.

Uz članak 115. Propisano je da Predsjednik Republike Hrvatske, predsjednik Vlade Republike Hrvatske, ministar obrane te načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske dodjeljuju vojne medalje i plakete.

Uz članak 116. Propisano je da ustrojstvene jedinice Oružanih snaga Republike Hrvatske pisano pohvaljuje i nagrađuje Predsjednik Republike Hrvatske, ministar obrane i načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske za uspješno izvršenje misije ili zadaće.

Propisano je da vojnu osobu, državnog službenika i namještenika pisano pohvaljuje i nagrađuje časnik odnosno drugi čelnik ustrojstvene jedinice na dužnosti zapovjednika samostalne bojne, njoj ravne ili više razine, dok vrste pohvala i nagrada te uvjete i postupak njihove dodjele propisuje ministar obrane.

Uz članak 117. Propisuje se da vojne medalje stranih država i međunarodnih organizacija mogu primati vojne osobe, državni službenici i namještenici Oružanih snaga Republike Hrvatske i Ministarstva obrane.

Uz članak 118. Utvrđuje se pravo djelatnih vojnih osoba, državnih službenika i namještenika na osnovno i dopunsko zdravstveno osiguranje na teret sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske, dok kadeti, ročnici i pričuvnici za vrijeme službe u Oružanim snagama Republike Hrvatske ostvaruju osnovno i dopunsko zdravstveno osiguranje na teret državnog proračuna Republike Hrvatske, ako nisu zdravstveno osigurani po drugoj osnovi.

Uz članak 119. Propisano je provođenje i pružanje zdravstvene zaštite pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske te ovlasti za propisivanje načina planiranja, organizacije, provedbe i nadzora zdravstvene potpore.

Uz članak 120. Propisano je da djelatne vojne osobeprimarnu zdravstvenu zaštitu ostvaruju kod izabranog vojnog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite i vojnog doktora dentalne medicine, a u slučaju da se zbog teritorijalne nepokrivenosti primarna zdravstvena zaštita ne može osigurati kod vojnog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite i vojnog doktora dentalne medicine uredit će se način izbora doktora medicine primarne zdravstvene zaštite i doktora dentalne medicine iz mreže javne zdravstvene službe u Republici Hrvatskoj. Dana je ovlast ministru obrane da uz suglasnost ministra zdravlja propisuje postupak i ovlasti pri ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu i prava na zdravstveno osiguranje pripadnika Oružanih snaga te način izbora doktora primarne zdravstvene zaštite.

Uz članak 121. Uređuje se pravo i uvjeti ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu ročnika, kadeta i pričuvnika nakon otpusta iz Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Uz članak 122. Propisano je da se zdravstvena sposobnost utvrđuje na prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite, na zahtjev nadređenog zapovjednika razine samostalne bojne, njemu ravne ili više razine te na zahtjev djelatne vojne osobe.

Uz članak 123. Propisan je postupak upućivanja na ocjenu zdravstvene sposobnosti i utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za djelatnu vojnu službu. Njime je utvrđena obveza upućivanja djelatne vojne osobe na ocjenu zdravstvene sposobnosti ako se nalazi na liječenju odnosno bolovanju neprekidno tri mjeseca, odnosno s prekidima šest mjeseci u posljednje dvije godine. Propisana je dužnost djelatne vojne osobe pristupanja zdravstvenom pregledu radi utvrđivanja njezine zdravstvene sposobnosti što je novina u odnosu na do sada važeći Zakon. Propisane su nadležnosti zdravstvenih komisija u postupku utvrđivanja zdravstvene sposobnosti te je propisano da odluke zdravstvene i više zdravstvene komisije nisu upravne stvari.

Uz članak 124. Utvrđuje se institut pravnog savjetovanja i pravne pomoći. Njime se nastoji pružiti pomoć djelatnoj vojnoj osobi u slučaju kada je protiv nje pokrenut kazneni postupak.

Postupak i uvjete ostvarivanja prava na pravno savjetovanje i odvjetničku pomoć propisuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Uz članak 125. Utvrđuje se pružanje psihološke pomoći vojnim osobama i državnim službenicima i namještenicima.

Uz članak 126. Utvrđuje se pravo na kolektivno osiguranje od posljedica nesretnog slučaja, dok uvjete i način ostvarivanja toga prava propisuje ministar obrane posebnim propisom. Djelatne vojne osobe kolektivno se osiguravaju na teret državnog proračuna Republike Hrvatske.

Uz članak 127. Utvrđuju se prava obitelji djelatne vojne osobe koja pogine ili umre na troškove pogreba uz počasti te se definiraju troškovi vezani uz pogreb. Istom odredbom dana je ovlast ministru obrane da propiše postupak ostvarivanja prava i iznos troškova pogreba.

Uz članak 128. Utvrđuje se pravo obitelji vojne osobe koja je izgubila život u obavljanju službe na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od šest proračunskih osnovica i troškove pogreba te pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od dvije proračunske osnovice i troškove pogreba ako je vojna osoba izgubila život pod drugim okolnostima.

Uz članak 129. Utvrđuje se pravo na potporu za redovno školovanje djeci djelatnih vojnih osoba koje su izgubile život u obavljanju službe. Propisuje se što se podrazumijeva pod pojmom obavljanja službe.

Uz članak 130. Propisuje se pravo djelatne vojne osobe na jednokratnu novčanu pomoć u slučaju smrti člana uže obitelji.

Uz članak 131. Propisano je da je rješavanje o pravu na novčanu pomoć upravna stvar.

Uz članak 132. Propisuje se način osiguravanja stambenog zbrinjavanja vojnih osoba. Istom odredbom propisana je ovlast ministru obrane da propiše uvjete i kriterije za davanje na korištenje službenih snaga.

Uz članak 133. Propisuje se da se djelatnu vojnu osobu može rasporediti u mjesto službe koje je više od 50 km udaljeno od mjesta stalnog stanovanja ili se nalazi na otoku. Djelatnu vojnu osobu koja će u roku od pet godina ispuniti uvjete za starosnu mirovinu može se rasporediti na osobni zahtjev u mjesto službe najbliže mjestu stanovanja u skladu s nepopunjenim ustrojbenim mjestima. Propisuje se pravo na naknadu za stanovanje. Naknada za stanovanje isplaćuje se djelatnim vojnim osobama raspoređenima po potrebi službe u drugo mjesto službe koje je najmanje 50 km udaljeno od mjesta stalnog stanovanja ili se nalazi na otoku, a kojima se u roku od 30 dana od dana rasporeda ne može dati na korištenje službeni stan, a uz uvjet da nisu smješteni u vojnim lokacijama. Djelatni vojnici/mornari kojima nije osiguran smještaj u vojnim lokacijama imaju pravo na naknadu za stanovanje. Naknada za stanovanje isključuje pravo na naknadu troškova međumjesnog prijevoza i pravo na korištenje organiziranog prijevoza, kao i pravo na naknadu za odvojeni život od obitelji.

Uz članak 134. Propisuju se slučajevi u kojima djelatne vojne osobe ne ostvaruju pravo na naknadu za stanovanje.

Uz članak 135. Utvrđuje se pravo djelatne vojne osobe na plaću, dodatke na plaću te druga materijalna prava na način i pod uvjetima propisanim Zakonom i propisima donesenima na

temelju Zakona. Propisano je da djelatnoj vojnoj osobi ne pripada pravo na plaću za sate odnosno dane neopravdane odsutnosti s posla.

Uz članak 136. Propisano je da se plaća djelatnih vojnih osoba sastoji od osnovne plaće i dodataka na plaću. Plaća djelatnih vojnih osoba određuje se odlukom o rasporedu i nije upravna stvar.

Uz članak 137. Propisuje se način određivanja osnovne plaće djelatnih vojnih osoba. Propisuje se utvrđivanje plaće vojnih specijalista koji sustavom promaknuća dostignu ustrojbeni čin radnog mjesta na koji su raspoređeni ili dostignu maksimalni čin za vojnog specijalista, na način da se svakih pet godina provedenih na dužnostima vojnog specijalista uvećava vrijednost koeficijenta osobnog čina. Vlada Republike Hrvatske uredbom određuje vrijednost koeficijenta osobnog čina i iznos uvećanja koeficijenta osobnog čina za vojne specijaliste. Osnovica za obračun plaće za djelatne vojne osobe jednaka je osnovici za obračun plaće državnih službenika i namještenika.

Uz članak 138. Propisano je uvećanje osnovice za obračun plaće ovisno o znanstvenom stupnju magistra, odnosno doktora znanosti, uzispunjenje uvjeta da je znanstveni stupanj u funkciji poslova ustrojbenoga mjesta.

Uz članak 139. Propisani su dodaci na plaću djelatnih vojnih osoba. U odnosu na važeće odredbe Zakona i propise donesene na temelju Zakona, djelatne vojne osobe ostvaruju pravo na dodatak za posebne uvjete službe, koji se dijeli na dodatak za vojnu službu i dodatak za otežane uvjete rada te pravo na dodatak za deficitarna zvanja i struke, o čemu ministar obrane donosi poseban propis kojim se regulira način utvrđivanja prava na dodatak, iznos dodatka te deficitarna zvanja i struke za koje se propisuje pravo na dodatak. Dodatak za vojnu službu ostvaruju sve osobe raspoređene na dužnostima djelatne vojne osobe, dok je dodatak za otežane uvjete rada vezan uz otegotne uvjete rada.

Uz članak 140. Određuje se naknada plaće za vrijeme bolovanja do 42 dana, te naknada plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za službu uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću.

Uz članak 141. Propisuje se naknada plaća za bolovanje koje traje dulje od 42 dana.

Uz članak 142. Utvrđuje se naknada plaće za vrijeme godišnjeg odmora i plaćenog dopusta.

Uz članak 143. Propisuje se naknada plaće za vrijeme izobrazbe u zemlji i inozemstvu. Za vrijeme izobrazbe u inozemstvu i za vrijeme upućivanja na izobrazbu izvan mjesta prebivališta dulje od 30 dana predviđena je posebna naknada koju određuje ministar obrane. Ministar obrane propisat će posebnu naknadu za djelatnu vojnu osobu upućenu na vojnu obuku u inozemstvo. Izričito je isključeno pravo na dnevnicu za vrijeme izobrazbe u zemlji i inozemstvu te za vrijeme upućivanja na vojnu obuku u inozemstvo.

Uz članak 144. Propisuje se upućivanje u drugo javnopravno tijelo i pravnu osobu na temelju odluke ministra te prava i obveze u vezi s upućivanjem u navedena tijela. Propisana je ovlast Vlade Republike Hrvatske da uredbom utvrđuje plaće i materijalna prava vojnodiplomatskih osoba, osoba upućenih na rad u međunarodne organizacije, administrativno-tehničkog osoblja odnosno nediplomatskog osoblja iz Oružanih snaga Republike Hrvatske te članova njihove uže obitelji.

Uz članak 145. Propisana su novčana primanja kandidata za časnike za vrijeme osposobljavanja za časnike Oružanih snaga Republike Hrvatske u visini 85% osnovne plaće utvrđene za čin poručnika/poručnika korvete.

Uz članak 146. Reguliraju se novčana primanja ugovornih pričuvnika u skladu sa sklopljenim ugovorom o službu u ugovornoj pričuvi te je dana ovlast ministru obrane da posebnim propisom utvrđuje kriterije, uvjete i postupak ostvarivanja prava na novčanu naknadu, ili naknadu plaće te druga prava ugovornih pričuvnika.

Uz članak 147. Propisano je pravo na naknadu troškova mjesnog i međumjesnog prijevoza, uz ovlast ministra obrane da posebnim propisom utvrđuje uvjete i postupak naknade.

Uz članak 148. Propisano je pravo na naknadu selidbenih troškova i način ostvarivanja naknade.

Uz članak 149. Propisuje se naknada za službeno putovanje u zemlji i inozemstvu i visina dnevnice sukladno odluci Vlade Republike Hrvatske. Pravo na naknadu za službeno putovanje prošireno je i na djelatne vojne osobe u međunarodnim organizacijama i operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu kada su upućene na službeno putovanje.

Uz članak 150. Regulira se prehrana vojnih osoba i državnih službenika i namještenika, pravo na besplatan objed te subvencioniranu prehranu, uz ovlast ministra obrane da na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske posebnim propisom regulira pitanja vezana uz prehranu.

Uz članak 151. Propisano je pravo na novčanu pomoć za bolovanje dulje od 90 dana, za nastanak teške invalidnosti, te za rođenje djeteta i za slučaj posvojenja djeteta mlađeg od tri godine.

Uz članak 152. Dana je mogućnost ministru obrane da propisuje i druga materijalna prava u skladu s visinom proračunskih sredstava, u slučaju da se propisima kojima se utvrđuju prava iz radnog odnosa ustanovi materijalno pravo koje nije propisano odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 153. Ovom odredbom općenito se propisuje radno vrijeme i način organiziranja službe u Oružanim snagama Republike Hrvatske, uz ovlast ministra obrane da posebnim propisom utvrđuje raspored radnog vremena.

Uz članak 154. Propisuje se način organiziranja radnog vremena s obzirom na specifičnost vojne službe te se propisuje mogućnost uvođenja posebnog sustava upravljanja radnim vremenom na način da se radno vrijeme može za pojedine postrojbe rasporediti na način da vojne osobe kontinuirano vrijeme borave na poligonu i u vojarni, a određeno vrijeme su izvan službe u stanju pripravnosti.

Uz članak 155. Ovom odredbom isključuju se prava pripadanja na uvećanje plaće za prekovremeni rad, rad noću, u smjenama, turnusima, za dežurstvo, stražarsku službu, stanje pripravnosti i slično s obzirom na to da djelatne vojne osobe ostvaruju posebne dodatke na plaću.

Uz članak 156. Ovom odredbom regulira se pravo na godišnji odmor, uvećanje prava na godišnji odmor te se utvrđuje trajanje godišnjeg odmora. Dana je ovlast ministru obrane da posebnim propisom regulira uvjete i način korištenja godišnjeg odmora.

Uz članak 157. Ovom odredbom regulira se način korištenja godišnjeg odmora. Ovim člankom predviđeno je pravo na naknadu za neiskorišteni godišnji odmor, a došlo je do prestanka službe.

Uz članak 158. Propisuje se mogućnost prekida ili odgode korištenja godišnjeg odmora zbog izvanrednih potreba službe te pravo na naknadu stvarnih troškova uzrokovanih prekidom ili odgodom korištenja godišnjeg odmora.

Uz članak 159. Regulirano je pravo na plaćeni dopust te se taksativno nabrajaju slučajevi kada se navedeno pravo ostvaruje.

Uz članak 160. Regulirano je pravo na neplaćeni dopust te se taksativno nabrajaju slučajevi kada se navedeno pravo ostvaruje.

Uz članak 161. Propisuje se koje se osobe mogu uputiti u operacije potpore miru, operacije odgovora na krize, humanitarne operacije i druge aktivnosti u inozemstvu te su propisani uvjeti za upućivanje.

Uz članak 162. Regulira se pitanje plaće pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske upućenih u operacije i druge aktivnosti u inozemstvu. Dana je ovlast ministru obrane da propisuje terenski dodatak za vrijeme sudjelovanja u operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

Uz članak 163. Propisuje se zaključivanje ugovora između pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske koji se upućuje u operacije i druge aktivnosti u inozemstvo i Ministarstva obrane kojim se utvrđuju međusobna prava i obveze, naziv operacije odnosno aktivnosti u koju se pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske upućuje, terenski dodatak, uvjeti i posljedice raskida ugovora te druga pitanja u vezi upućivanja u operacije i druge aktivnosti u inozemstvu.

Uz članak 164. Propisana je dužnost prihvaćanja sudjelovanja u operaciji i drugoj aktivnosti u inozemstvu.

Uz članak 165. Propisuje se mogućnost odgode upućivanja u operacije i druge aktivnosti u inozemstvu, u slučaju postojanja navedenih razloga, a najdulje do godine dana.

Uz članak 166. Propisuju se rokovi upućivanja u operacije i druge aktivnosti u inozemstvu. Tako je propisano da pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske tijekom jednog upućivanja može provesti najdulje 12 mjeseci u operaciji, dok iznimno upućivanje može trajati i dulje od 12 mjeseci iz tehničkih razloga i ostalih okolnosti koje priječe povratak u Republiku Hrvatsku. Propisano je da na zahtjev zapovjednika snaga i uz suglasnost načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske može provesti najdulje 15 mjeseci u operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

Uz članak 167. Navode se obveze pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske za vrijeme sudjelovanja u operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

Uz članak 168. Propisane su zabrane koje se odnose na postupanja pripadnika Oružanih snaga u operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

Uz članak 169. Propisuje se pravo pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske na plaćeni dopust po povratku iz operacije i druge aktivnosti u inozemstvu ako je operacija trajala šest mjeseci. Propisano je pravo sudionika operacije, nakon šest mjeseci sudjelovanja, na jednokratni posjet Republici Hrvatskoj radi korištenja godišnjeg odmora ili plaćenog dopusta u trajanju od deset radnih dan. Propisuje se pravo na plaćeni dopust u slučaju smrti člana uže obitelji sudionika operacije. Ministar obrane posebnim propisom utvrđuje obveze ustrojstvenih jedinica u pripremi za sudjelovanje u operacijama te ostala prava i obveze.

Uz članak 170. Propisana je odgovornost pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske za kaznena djela. Na njih se primjenjuju opći propisi kojima je propisana kaznena odgovornost. Predlaže se da kaznena odgovornost ne isključuje stegovnu odgovornost, ako djelo koje je predmet kaznenog postupka predstavlja i kršenje vojne stege te se stegovni postupak vodi neovisno o tijeku kaznenog postupka.

Uz članak 171. Dana je ovlast službenim osobama vojne policije za postupanje u slučajevima postojanja osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela, kao i za slučaj prekršaja. Navedeni su postupovni propisi za vršenje tih poslova.

Uz članak 172. Uređuje se prekršajna odgovornost pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Predlaže se da prekršajna odgovornost ne isključuje stegovnu odgovornost, ako djelo koje je predmet kaznenog postupka predstavlja i kršenje vojne stege, te se stegovni postupak vodi neovisno o tijeku kaznenog postupka.

Uz članak 173. Utvrđeno je općenito načelo stegovne odgovornosti odnosno načelo zakonitosti prema kojemu se djelo ne može smatrati kršenjem vojne stege ako prije negoli je počinjeno nije zakonom predviđeno kao isto, niti se počinitelju može izreći sankcija ako prije nego što je djelo počinjeno nije zakonom propisano kao takvo.

Uz članak 174. Definiran je pojam vojne stege te postupanje koje se smatra njezinim kršenjem.

Uz članak 175. Uređuju se vrste kršenja vojne stege te njihova podjela na lakše i teže, odnosno stegovne pogreške i stegovne prekršaje. Propisano je koji oblik ponašanja može predstavljati stegovnu pogrešku. Budući da se od vojnih osoba očekuje postupanje u skladu s odredbama kako ovoga Zakona, tako i ostalih propisa te načelima ponašanja u vojnoj službi, određeni oblici ponašanja suprotni navedenom smatraju se nedostojnim i neprimjerenim. Radi sprječavanja takvog ponašanja kao i ujednačavanja postupanja prema svim vojnim osobama navedena odredba je proširena.

Uz članak 176. Utvrđeno je koje osobe mogu biti odgovorne za kršenje vojne stege te u kojem razdoblju. Predlaže se da u iznimnim situacijama djelatne vojne osobe odgovaraju za stegovne prijestupe počinjene tijekom i nakon prestanka službe. Ovisno o okolnostima moguće je stegovni postupak nakon prestanka službe i obustaviti.

Uz članak 177. Propisani su stupnjevi odgovornosti u kršenju vojne stege. Pri tome se ova odredba približava odredbama Kaznenog zakona koji razgraničavaju stupnjeve krivnje, što je u konačnici od utjecaja pri izricanju kazne odnosno stegovne kazne i mjere.

Uz članak 178. Predlaže se isključenje protupravnosti i odgovornosti u postupcima vojnih osoba koji po svojem biću predstavljaju kršenje vojne stege te su nabrojane okolnosti koje dovode do toga da se određena postupanja ne smatraju njezinim kršenjem.

Uz članak 179. Navedene su vrste stegovnih sankcija, a to su stegovne kazne koje se izriču za stegovne prijestupe i stegovne mjere koje se izriču za stegovne pogreške. Time je objašnjena opća svrha primjene stegovnih sankcija te ciljevi koji se njime žele postići, kao i okolnosti koje se uzimaju u obzir pri odabiru sankcije za određeno kršenje vojne stege.

Uz članak 180. Uređene su i nabrojane vrste stegovnih mjera. Određeno je kojim kategorijama vojnih osoba se mjere mogu izreći.

Uz članak 181. Uređene su i nabrojane stegovne kazne koje je moguće izreći za stegovne prijestupe. Stegovna kazna pritvora može se izreći samo djelatnim vojnim osobama i to u stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske i u ratnom stanju. Predložena je mogućnost izricanja uvjetne kazne prestanka djelatne vojne službe. Definirana vrsta stegovne kazne za stegovne prijestupe počinjene u operaciji ili drugoj aktivnosti.

Uz članak 182. Uređeni su uvjeti i rokovi za nastup rehabilitacije počinitelja stegovnih prijestupa i stegovnih pogrešaka te nadležnost i postupak brisanja izrečenih stegovnih sankcija iz evidencije. Nakon proteka predviđenih rokova te uz ispunjenje određenih uvjeta, smatra se da vojna osoba nije ni kršila vojnu stegu te se u pravima izjednačava s ostalim vojnim osobama.

Uz članak 183. Propisani su rokovi zastare izvršenja stegovnih sankcija te prekid zastare.

Uz članak 184. Propisuju se postupovne odredbe za provedbu stegovnog postupka te supsidijarnu primjenu Zakona o općem upravnom postupku.

Uz članak 185. Uređuje se nadležnost za pokretanje stegovnog postupka zbog počinjenja stegovne pogreške i stegovnog prijestupa te vođenje postupka i izricanje stegovne sankcije. Stegovna odgovornost utvrđuje se rješenjem protiv kojega stranka ima pravo uložiti žalbu, odnosno mogućnost pokrenuti upravni spor, ako je u postupku po žalbi odlučivao Viši vojnostegovni sud. Postupovne odredbe kojim je omogućena zaštita prava stranaka u postupku usklađene su s odredbama Zakona o općem upravnom postupku.

Uz članak 186. Propisani su rokovi zastare pokretanja i vođenja stegovnog postupka.

Uz članak 187. Propisana je ovlast za donošenje smjernica za provedbu stegovnih postupaka.

Uz članak 188. Uređuje se sastav, vrste te odgovornost vojnostegovnih sudova. Podijeljeni su na prvostupanjske vojnostegovne sudove te Viši vojnostegovni sud. Prvostupanjski vojnostegovni sud ustrojava se u Oružanim snagama Republike Hrvatske, njegov ustroj uređen je knjigama ustroja Oružanih snaga Republike Hrvatske i za svoj rad odgovara ministru obrane i načelniku Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, dok se Viši vojnostegovni sud ustrojava u Ministarstvu obrane i za svoj rad odgovara ministru obrane.

Uz članak 189. Propisana je stvarna nadležnost vojnostegovnih sudova.

Uz članak 190. Uređuje sa sastav u postupcima pred prvostupanjskim vojnostegovnim sudom i Višim vojnostegovnim sudom te sastav u posebnim postupcima.

Uz članak 191. Uređuje se imenovanje i razrješenje sudaca vojnostegovnih sudova, te nadležnosti u postupku imenovanja i razrješenja. Suce imenuje i razrješuje Predsjednik Republike Hrvatske, dok su ovlasti u postupku imenovanja i razrješenja sudaca prvostupanjskog suda i Višega vojnostegovnog suda različite. Prije stupanja na dužnost suci i suci porotnici daju svečanu prisegu.

Uz članak 192. Propisane su ovlasti u nadzoru nad radom prvostupanjskoga vojnostegovnog suda i Višega vojnostegovnog suda.

Uz članak 193. Uređena je materijalna odgovornost Republike Hrvatske za štetu koju pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske u službi i u vezi s obavljanjem službe počine trećim osobama kao i postupak na naknadu oštećenika. Propisano je pravo Republike Hrvatske da potražuje isplaćene iznose od osoba koje su štetu i počinile, ako je počinjena namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Uz članak 194. Propisuje se obveza naknade štete vojnih osoba koji su štetu počinili s namjerom ili krajnjom nepažnjom te ovlast za pokretanje postupka utvrđivanja štete.

Uz članak 195. Propisuje se postupak utvrđivanja materijalne odgovornosti koji se provodi pred prvostupanjskim vojnostegovnim sudom te zastara za potraživanja naknade štete.

Uz članak 196. Uređen je postupak naknade štete koja je počinjena kršenjem vojne stege na imovini Republike Hrvatske danoj na upravljanje Ministarstvu obrane. O njoj se odlučuje u stegovnom postupku.

Uz članak 197. Predlaže se oslobođenje od odgovornosti za štetu odnosno naknadu štete u posebnim slučajevima.

Uz članak 198. Uređuje se visina naknade štete te načini njezine procjene, kao i pripadajuće zakonske kamate koje teku od dana donošenja odluke.

Uz članak 199. Propisana je odgovornost više osoba za istu štetu.

Uz članak 200. Propisana je odgovornost računopolagatelja i rukovatelja sredstvima Oružanih snaga za štetu na imovini koja im je povjerena na čuvanje te način i postupak određivanja istih kao i njihovih prava i dužnosti.

Uz članak 201. Postupak izdvajanja osoblja provodi se svake godine prema godišnjem planu izdvajanja. Uređuje se postupak te ovlasti za donošenje plana.

Uz članka 202. Propisuje se sadržaj i svrha godišnjeg plana izdvajanja osoblja te rok za donošenje toga plana.

Uz članak 203. Uređuje se način zbrinjavanja djelatnih vojnih osoba kojima prestaje djelatna vojna služba zbog potreba službe, prije stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu, a sve radi lakše integracije u civilni život. Predviđena je ovlast ministra obrane da posebnim propisom odredi iznose otpremnine te načine provedbe programa tranzicije i zbrinjavanja.

Uz članak 204. Propisani su načini prestanka djelatne vojne službe. Predviđen je ratni i mirnodopski ustroj Oružanih snaga Republike Hrvatske, kojim je ograničena mogućnost prestanka djelatne vojne službe u slučaju ratnog stanja, slučaja neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske, kao i u slučaju sudjelovanja Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama u skladu s člankom 5. Sjevernoatlantskog saveza te može prestati samo po sili zakona ili sporazumom.

Uz članak 205. Uređuju se načini prestanka službe po sili zakona. Proširena je ova odredba na način da je dodana mogućnost prestanka djelatne vojne službe proglašenjem nestale osobe umrlom odnosno utvrđenjem činjenice smrti. Preciznije su uređeni uvjeti za prestanak službe u slučaju počinjenja kaznenog djela koje predstavlja zapreku za prijam u djelatnu vojnu službu. Uređene su situacije kada služba ne može prestati po sili zakona dok se protiv osoba vodi stegovni postupak, kao i obveza hitnog provođenje i okončanja vojnostegovnoga postupka u takvim situacijama.

Uz članak 206. Uređen je prestanak službe na osobni zahtjev te slučajevi kada se on može i odbiti. Propisana je mogućnost prestanka službe na osobni zahtjev u slučajevima kada postoji obveza djelatne vojne osobe te načini njezina podmirenja.

Uz članak 207. Uređen je prestanak djelatne vojne službe istekom roka na koji je primljena.

Uz članak 208. Uređuje se prestanak službe protekom probnog rada.

Uz članak 209. Uređuje se sporazumni prestanak djelatne vojne službe te načini rješavanja međusobnih prava i obveza između djelatnih vojnih osoba i Ministarstva obrane.

Uz članak 210. Uređeno je pitanje prestanka službe i otkaznih rokova. Otkazni rokovi ne primjenjuju se na vojnike/mornare koji imaju sklopljen ugovor o službi.

Uz članak 211. Uređen je častan i nečastan otpust iz djelatne vojne službe te posljedice nečasnog otpusta.

Uz članak 212. Propisana je obveza nadređenog izvijestiti nadležne osobe o razlozima za prestanak službe te rok za donošenje rješenja o prestanku službe u takvim slučajevima. Propisano je da žalba na rješenje o prestanku službe ne odgađa izvršenje rješenja.

Uz članak 213. Propisana je mogućnost nošenja vojne odore, uz određene uvjete te predstavljanje djelatnih vojnih osoba nakon prestanka službe.

Uz članak 214. Propisano je odnosno razgraničeno o kojim pravima i obvezna propisanim ovim zakonom se odlučuje u upravnom, a o kojima u nepravnom postupku te tko su osobe ovlaštene za vođenje upravnog postupka.

Uz članak 215. Dana je ovlast za postupanje u upravnom postupku u prvom i drugom stupnju službenim osobama Ministarstva obrane kojima je to u opisu poslova te koje su raspoređene u ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane nadležne za vođenje istoga te mogućnost postupanja u slučajevima kada takvih osoba nema. Dana je mogućnost vođenja upravnog postupka u

prvom stupnju i službenim osobama Oružanih snaga Republike Hrvatske kojima je to u opisu poslova.

Uz članak 216. Uređuje se nadležnost za prijam u službu i prestanak djelatne vojne službe

Uz članak 217. Propisuju se ovlasti za odlučivanje o stanjima u službi o kojima se ne vodi upravni postupak.

Uz članak 218. Propisuje se da će se provedbeni propisi na temelju ovlasti iz ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Provedbeni propisi doneseni u skladu s odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa donesenih na temelju ovlasti iz ovoga Zakona, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 219. Uređuje se pitanje plaće i drugih materijalnih prava u prijelaznom razdoblju do stupanja na snagu novih podzakonskih propisa.

Uz članak 220. Propisuje se da Pravidnik o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i državnih službenika i namještenika Ministarstva obrane u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu (Narodne novine, br. 8/2006 i 19/2011) donesen na temelju Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu (Narodne novine, br. 33/2002 i 92/2010) ostaje na snazi do stupanja na snagu provedbenog propisa iz članka 169. stavka 4. ovoga Zakona, u dijelu u kojem nije u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 221. Propisuje se da podzakonski propis kojim su na temelju Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009) državnim službenicima i namještenicima u Oružanim snagama Republike Hrvatske određena radna mjesta na kojima se zbog osnovnih uvjeta rada, težine i naravi poslova i odgovornosti osnovna plaća uvećava ostaje na snazi do 1. siječnja 2014.

Uz članak 222. Propisuje se da će se stegovni postupci i postupci za utvrđivanje materijalne odgovornosti zatečeni u rješavanju pred prvostupanjskim vojnostegovnim sudom na dan stupanja na snagu ovoga Zakona dovršiti prema odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009). Stegovni postupci i postupci za utvrđivanje materijalne odgovornosti za državne službenike i namještenike koji nisu završeni na dan stupanja na snagu ovoga Zakona pred nadležnim vojnostegovnim sudom dovršit će se prema odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009).

Uz članak 223. Propisuje se da će se pribavljanje i izdvajanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u 2013. godini provesti u skladu s planovima i propisima donesenim na temelju Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009), kao i iznimka za pribavljanje vojnika/mornara u 2013. godini.

Uz članak 224. Propisuje se da državni službenici i namještenici koji su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatečeni s rasporedom na ustrojbenim mjestima djelatnih vojnih osoba, na tim dužnostima mogu ostati najdulje do isteka roka od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Istekom toga roka državni službenici i namještenici u Oružanim snagama Republike Hrvatske s rasporedom na ustrojbenim mjestima djelatnih vojnih osoba rasporedit će se na ustrojbeni mjesta službenika ili namještenika u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 225. Propisuje se da djelatni vojnik/mornar koji je u djelatnu vojnu službu primljen na neodređeno vrijeme ostaje u djelatnoj vojnoj službi dok ne navrši 20 godina staža osiguranja. Časnik zatečen u službi u Oružanim snagama na dan stupanja na snagu ovoga Zakona koji ima srednju stručnu spremu ostaje u djelatnoj vojnoj službi dok ne navrši 20 godina staža osiguranja. Ove osobe izdvojit će se iz sustava Oružanih snaga prema godišnjem planu izdvajanja osoblja, a najkasnije do 31. prosinca 2016.

Uz članak 226. Propisuje se promaknuće u čin dočasnika i časnika koji su zatečeni u službi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, a stariji su od dobi predviđene za promaknuće u viši čin.

Uz članak 227. Propisuje se da se dočasnici i časnici stariji od godina života propisanih odredbama ovoga Zakona potrebnim za upućivanje na vojnu izobrazbu, zatečeni u službi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona mogu jedanput uputiti na vojnu izobrazbu neovisno o godinama života.

Uz članak 228. Propisuje se da se na djelatne vojne osobe, državne službenike i namještenike zatečene na raspolaganju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjuju rokovi za raspolaganje u skladu s aktima kojima je reguliran njihov status na dan stupanja na snagu ovoga Zakona. Djelatne vojne osobe koje su neraspoređene na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, stavljaju se na raspolaganje na rok iz članka 64. stavka 1. ovoga Zakona. Državni službenici i namještenici koji su neraspoređeni na dan stupanja na snagu ovoga Zakona stavljaju se na raspolaganje, te se trajanje raspolaganja određuje u skladu s općim propisima o radu. Rok raspolaganja počinje teći prvoga dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 229. Propisuje se da se svojnicima/mornarima kojima drugi ugovor o vojničkoj službi istječe ili je istekao tijekom 2013. godine može sklopiti treći ugovor o vojničkoj službi neovisno o roku iz članka 38. stavka 2. ovoga Zakona. Kadeti i vojni stipendisti koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju sklopljene ugovore o stipendiranju zadržavaju prava i obveze u skladu s tim sklopljenim ugovorom.

Uz članak 230. Uređuje se prevođenje dočasnika, časnika te državnih službenika i namještenika po sili zakona u vojne specijaliste 1. siječnja 2014. godine. Oni se prevode u vojnog specijalista osobnog čina pod uvjetom da njihov osobni čin nije viši od njegova osobnog čina propisanog za specijaliste.

Uz članak 231. Propisuje se da djelatnim vojnim osobama koje su imenovane na javnu ili upravnu dužnost ili na dužnost u pravnu osobu koja je u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske i kojima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona miruje služba u Oružanim snagama mirovanje službe u Oružanim snagama traje do isteka mandata dužnosti na koji su imenovani.

Uz članak 232. Propisuje se da djelatne vojne osobe koje je Predsjednik Republike Hrvatske imenovao na dužnost u Oružanim snagama Republike Hrvatske u skladu s odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009), a koje danom stupanja na snagu ovoga Zakona podliježu raspoređivanju Predsjednika Republike Hrvatske iz članka 51. stavka 1. ovoga Zakona, da će Predsjednik Republike Hrvatske rasporediti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 233. Propisuje se da se knjige ustroja Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, zapovjedništava, stožera, postrojbi i ustanova Oružanih snaga Republike Hrvatske trebaju uskladiti s odredbom članka 50. stavka 1. ovoga Zakona u roku od godine dana od dana njegova stupanja na snagu. Navedenom odredbom je propisano da se djelatnu vojnu osobu imenuje na dužnost, odnosno raspoređuje na ustrojbeno mjesto, u skladu s uvjetima ustrojbenog mjesta, činom i stečenom vojnostručnom specijalnosti, na rok do četiri godine.

Uz članka 234. Propisuje se da osobama kojima je na temelju odredbe članka 106. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 23/95, 33/95, 105/99 i 128/99) dodijeljen počasni čin Oružanih snaga Republike Hrvatske ostaje pravo na oznake i odgovarajuće vojne počasti bez prava na zapovijedanje i vođenje.

Uz članak 235. Propisan je prestanak važenja Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009).

Uz članak 236. Propisuje se stupanje na snagu ovoga Zakona u roku od osam dana od dana objave u Narodnim novinama te prolongira odnosno odgađa se stupanje na snagu odredbe članka 230. ovoga Zakona s danom 1. siječnja 2014. godine.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona osiguravaju se sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske na poziciji Ministarstva obrane i nije potrebno osigurati dodatna sredstva. Provedba ovoga Zakona ne dovodi do povećanja rashoda državnog proračuna Republike Hrvatske za zaposlene.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJI SU TE RAZLIKE NASTALE

U Hrvatskome saboru nakon rasprave o Prijedlogu zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, na sjednici održanoj 30. siječnja 2013. godine, donesen je Zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske te se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi upućuju predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Konačni prijedlog).

Konačnim prijedlogom preciznije su uređene odredbe koje se odnose na dragovoljno vojno osposobljavanje i kadetsku službu (članci 28., 29. i 30. Konačnog prijedloga). Predloženim Zakonom propisuje se da se na dragovoljno vojno osposobljavanje upućuju punoljetni državljani Republike Hrvatske koji se dragovoljno prijave, budu odabrani i upućeni na osposobljavanje do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 29 godina života.

Prijam u djelatnu vojnu službu provodi se prema broju i strukturi za prijam utvrđenih godišnjim planom prijma osoblja. U službu u Oružane snage može biti primljen punoljetni državljani Republike Hrvatske koji ispunjava opće uvjete propisane ovim Zakonom.

Kandidati za vojnike/mornare koji ispunjavaju opće i posebne uvjete i u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate u okviru planiranoga broja i strukture za prijam potpisuju s Ministarstvom obrane ugovor o vojničkoj službi u trajanju od tri godine. Probni rad može trajati do dodjele vojnostručne specijalnosti, a najdulje šest mjeseci. Ministarstvo obrane može u skladu s potrebama službe s djelatnim vojnikom/mornarom sklopiti drugi ugovor o vojničkoj službi u trajanju do pet godina.

Ministarstvo obrane može u skladu s potrebama službe, ovisno o potrebama popune postrojbe te razmjerno ulaganjima u pojedinačnu obuku i usavršavanje s djelatnim vojnikom/mornarom sklopiti i treći ugovor o vojničkoj službi u trajanju do šest godina. Nakon sklapanja drugog ugovora djelatni vojnik/mornar koji je pokazao sposobnost rukovođenja i zapovijedanja može na temelju postignutih rezultata u službi, zadovoljavanja zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta, biti odabran i uz osobnu suglasnost upućen na prvu razinu dočasničke izobrazbe.

Navedeno je propisano člancima 36., 37. i 38. Konačnog prijedloga odnosno dorađeno i usklađeno s primjedbom Odbora za obranu Hrvatskoga sabora i zastupnika Zvonka Milasa.

Predloženim člankom 46. Konačnog prijedloga dorađena je nova kategoriju osoblja – vojni specijalisti. Vojni specijalisti osim posebnih specijalističkih znanja potrebnih za obnašanje dužnosti vojnog specijalista moraju zadovoljavati i opće uvjete za prijam u djelatnu vojnu službu iz ovoga Zakona. Odabrani kandidati s tržišta rada upućuju se na izobrazbu za vojne specijaliste na temelju ugovora o izobrazbi za vojne specijaliste. Nakon završetka izobrazbe te se osobe mogu primiti u djelatnu vojnu službu, dodjeljuje im se čin skupnika vojnog specijalista ili poručnika/poručnika korvete vojnog specijalista i raspoređuju se na dužnost koja se može popunjavati vojnim specijalistima. Uz to dorađena je i odredba članka 96. Konačnog prijedloga koja se odnosi na promicanje u činove.

Predloženim člankom 49. Konačnog prijedloga propisuje se da djelatna vojna osoba koja je u službi može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto ili imenovana na dužnost, upućena

na školovanje, upućena u operacije ili drugu aktivnost u inozemstvu, upućena u međunarodnu organizaciju ili vojno predstavništvo i upućena u druga javnopravna tijela ili pravnu osobu.

Djelatna vojna osoba koja je privremeno izvan dužnosti može biti na raspolaganju, na liječenju i bolovanju, udaljena iz službe, u statusu nestaloga, u statusu zarobljenoga i na mirovanju službe. Djelatnu vojnu osobu imenuje se odnosno raspoređuje na dužnost odnosno na ustrojbeno mjesto, sukladno uvjetima ustrojbenog mjesta, činu i stečenoj vojnostručnoj specijalnosti, na rok do četiri godine.

Predloženim Zakonom uređuje se da se raspored na vojničke dužnosti određuje skupnom ili pojedinačnom odlukom o rasporedu. Dočasnici i časnici raspoređuju se na dužnosti odlukom o rasporedu. Vojnike/mornare i dočasnike raspoređuje na dužnost načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske ili osobe koje on ovlasti. Predloženim zakonom propisana je ovlast rasporeda za osobe koje sukladno odredbama Zakona o obrani ne imenuje Predsjednik Republike Hrvatske. Ova odredba u članku 51. Konačnog prijedloga je dorađena u odnosu na Prijedlog zakona.

Konačnim prijedlogom u člancima 137. i 139. dodatno je dorađena odredba kojom se uređuje plaća, dodaci na plaću i druga materijalna prava djelatne vojne osobe. Plaća djelatnih vojnih osoba sastoji se od osnovne plaće i dodataka na plaću. Dodaci na plaću su dodaci koje ostvaruju djelatne vojne osobe za posebne uvjete vojne službe te za deficitarna zvanja i struke. Dodaci za posebne uvjete vojne službe dijele se na dodatak za vojnu službu i dodatak za otežane uvjete rada. Dodatak za vojnu službu ostvaruju sve osobe raspoređene na dužnostima djelatne vojne osobe, a dodatak za otežane uvjete rada ostvaruju osobe raspoređene na dužnosti s otegotnim uvjetima rada.

Konačnim prijedlogom zakona propisuje se da tijekom vojnih vježbi, funkcionalnih tečajeva, školovanja, izobrazbe i obuke u vojnim lokacijama i građevinama, obavljanja dežurstva, stražarske službe, unutarnje službe, operacija, rada na terenu i obveznog smještaja u vojnim lokacijama i građevinama, vojne osobe imaju pravo na besplatnu prehranu, kao i slučajevi i uvjeti po kojima djelatne vojne osobe ostvaruju pravo na subvencioniranu prehranu.

Zakonom se predlaže urediti radno vrijeme, odmori i dopusti. Služba u Oružanim snagama organizirana je na način da se poslovi obavljaju 24 sata na dan.

Radno vrijeme se definira kao razdoblje u kojem je djelatna vojna osoba obvezna obavljati dužnost prema utvrđenom rasporedu radnog vremena i nalogima ovlaštene nadređene osobe te je Konačnim prijedlogom dodatno precizirana navedena odredba u odnosu na Prijedlog zakona i to člankom 154. Konačnog prijedloga.

Kod dodatnog uređenja predložene odredbe prihvaćena su izlaganja koja su iznijeli zastupnici u Hrvatskome saboru: zastupnik Petar Baranović, zastupnik Davor Božinović i zastupnik Mladen Novak.

Člankom 14. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 175/2003, 136/2004, 76/2007, 88/2009 i 124/2009) propisano je da se o svim pitanjima koja nisu uređena tim Zakonom ili propisima donesenim na temelju toga Zakona primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima, opći propisi o radu odnosno kolektivni ugovori sklopljeni u skladu s njima.

Nakon desetogodišnje primjene navedenoga Zakona i iskustava u njegovoj provedbi Konačnim prijedlogom napušta se to opredjeljenje te se predlaže područje prava iz radnih odnosa za djelatne vojne osobe izričito urediti Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

U odnosu na Prijedlog zakona Konačnim prijedlogom dorađene su prijelazne i završne odredbe (članci 218. – 236. Konačnog prijedloga) u dijelu koji se odnosi na promaknuće, vojnu izobrazbu, raspored, raspolaganje i prestanak službe.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO I RAZLOZI ZBOG KOJIH NISU PRIHVAĆENI

Vežano uz prijedlog Odbora za obranu Hrvatskoga sabora da bi osobe koje su dragovoljne odslužile vojni rok trebale imati prednost u zapošljavanju kod drugih tijela, predlagatelj je mišljenja da navedeno nije predmet ovoga zakona i da se ta problematika ne može urediti predloženim zakonom nego se ta mogućnost može predvidjeti u posebnim zakonima.

Odbor za obranu Hrvatskoga sabora na sjednici toga radnog tijela za vrijeme prvog čitanja Zakona raspolagao je pisanim izvješćem Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika Republike Hrvatske. Dio primjedbi je prihvaćen i ugrađen u tekst Konačnog prijedloga zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Konačni prijedlog). O primjedbama koje su iznesene raspravljalo se posebno s predstavnicima sindikata na redovitim mjesečnim sastancima u Ministarstvu obrane.

Prijedlog za koji su dali potporu i određene udruge hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koja se odnosi na to da za osobe koje su državni službenici i namještenici u Oružanim snagama Republike Hrvatske i imaju 20 godina mirovinskog staža, a proveli su 30 mjeseci u razdoblju Domovinskog rata u službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske da ostvaruju pravo na mirovinu po posebnim propisima. Taj prijedlog predlagatelj je detaljno razmotrio i nije ga moguće prihvatiti jer se navedena problematika ne može urediti predloženim Zakonom s obzirom na to da je riječ o materiji koja se uređuje propisima iz mirovinskog osiguranja te je to raspravljeno na sjednici Odbora za obranu Hrvatskoga sabora.

U vezi s pitanjem koje je u raspravi na plenarnoj sjednici Hrvatskoga sabora istaknuo Klub zastupnika Hrvatskih laburista – stranke rada i zastupnik Mladen Novak o pravu pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske na sindikalno organiziranje navodimo da je člankom 60. stavkom 3. Ustava Republike Hrvatske propisano da se u oružanim snagama i redarstvu zakonom može ograničiti sindikalno organiziranje, dok je člankom 61. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske popisano da se u oružanim snagama, redarstvu, državnoj upravi i javnim službama određenim zakonom može ograničiti pravo na štrajk.

Kao što je i do sada bilo propisano Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, i predloženim Zakonom se propisuje da djelatne vojne osobe nemaju pravo na sindikalno organiziranje i da im nije dopušten štrajk, dok je pravo na sindikalno organiziranje i pravo na štrajk dopušteno državnim službenicima i namještenicima kao pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske. Stoga predlagatelj navodi da je predložena odredba članka 15. Konačnog prijedloga u skladu s navedenom odredbom Ustava Republike Hrvatske.